

Problematika rozpadu manželství v rámci délky jeho trvání

Bc. Ivana Horsáková

Diplomová práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Bc. Ivana Horsáková

Osobní číslo: H11571

Studijní program: N7501 Pedagogika

Studijní obor: Sociální pedagogika

Forma studia: prezenční

Téma práce: Problematika rozpadu manželství v souvislosti s délkou jeho trvání

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerže a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti manželství a rozvodu.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvantitativního výzkumu prostřednictvím dotazníků.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace a ukotvení v oblasti sociální pedagogiky.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ, Jana. Manželství a rozvody: praktický návod jak problémy řešit a jak jim předcházet. Praha: Linde, 2002. ISBN 80-86131-34-3.

KIMPLOVÁ, Tereza. Základy psychologie manželského a rodinného soužití. Ostrava: PF OU, 2008. ISBN 978-80-7368-619-2.

KLABOUC, Jiří. Manželství a rodina v minulosti. Praha: Orbis, 1962. 11-080-62.

MOŽNÝ, Ivo. Česká společnost. Nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-624-1.

SOUDKOVÁ, Miluše. O zdravých vztazích mezi lidmi. Přátelství a manželství. Brno: Doplněk, 2006. ISBN 80-7239-196-8.

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Eliška Suchánková, Ph.D.

Ústav pedagogických věd

Datum zadání diplomové práce:

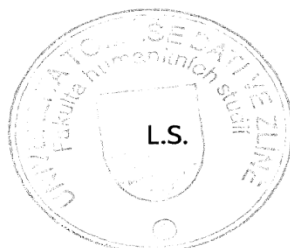
30. listopadu 2012

Termín odevzdání diplomové práce:

26. dubna 2013

Ve Zlíně dne 14. února 2013

doc. Ing. Anežka Lengalová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 22. 4. 2013

.....

---

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce pojednává o problematice rozpadu manželství v rámci délky jeho trvání. Teoretická část je členěna do dvou stěžejních kapitol, kterými jsou manželství a rozvod. Obě kapitoly rozebírám komplexně v rámci historického i soudobého kontextu, sleduji jejich právní ukotvení, statistické údaje, důvody, které jim předcházejí, vývojové fáze a možnosti terapeutické pomoci. V praktické části jsem zvolila kvantitativní pojetí výzkumu realizované technikou dotazníku. Hlavním cílem je zmapovat problematiku rozpadu manželství v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství. Závěr práce nabízí odhalení významných skutečností, které se k této problematice vztahují.

Klíčová slova: sňatek, manželství, fáze manželství, manželská krize, rozvod, fáze rozvodu, příčiny rozvodů, rodičovství, hodnoty, komunikace, konflikt, rehabilitace

ABSTRACT

The diploma thesis deals with problems of break up of a marriage within length of its duration. The theoretical part is divided into two main chapters which are a marriage and a divorce. I analyse the both chapters comprehensively with historical and contemporary context. I observe their legal anchoring, statistical data, reasons which come before them, development phases and possibilities of therapeutic help. In the practical part I chose quantitative conception of research realized by questionnaire technology. The main aim is to map problems of break – up of a marriage within particular categories of length of its duration. The end of the work offers revelation of important realities which relate to the problems.

Keywords: a marriage, marriage phases, marital crisis, a divorce, divorce phases, divorce causes, parenthood, values, communication, conflicts, rehabilitations

Mé poděkování patří paní Mgr. Elišce Suchánkové, Ph.D, za odborné vedení diplomové práce. Dále děkuji všem respondentům, kteří se podíleli na vyplnění dotazníkového šetření.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Motto

„Manželství bývá zřídka kdy z rozumu, z rozumu je pouze rozvod.“

Sacha Guitry

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 MANŽELSTVÍ	12
1.1 PRÁVNÍ ASPEKTY MANŽELSTVÍ.....	13
1.2 HISTORIE MANŽELSTVÍ.....	14
1.3 MANŽELSTVÍ V SOUČASNOSTI.....	17
1.4 VÝVOJOVÉ FÁZE MANŽELSTVÍ.....	20
1.5 PŘEDPOKLADY ÚSPĚŠNÉHO MANŽELSTVÍ	21
1.6 MANŽELSTVÍ JAKO STRESUJÍCÍ UDÁLOST	23
1.7 RODIČOVSTVÍ.....	27
2 ROZVOD	30
2.1 STATISTIKY ROZVODŮ.....	30
2.2 KDY JE VZTAH ZRALÝ NA ROZVOD	32
2.3 PŘÍČINY ROZVODŮ	33
2.4 FÁZE ROZVODU	39
2.5 ROZVODOVÉ ŘÍZENÍ V PRAXI.....	40
2.6 ROZVODOVÁ A POROZVODOVÁ REHABILITACE	41
3 SHRnutí TEORETICKÉ ČÁSTI	44
II PRAKTICKÁ ČÁST	45
4 METODOLOGIE VÝZKUMU	46
4.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM A CÍL VÝZKUMU	46
4.2 DÍLČÍ VÝZKUMNÉ OTÁZKY A HYPOTÉZY.....	47
4.3 DEFINOVÁNÍ PROMĚNNÝCH.....	50
4.4 DRUH VÝZKUMU	51
4.5 METODA VÝZKUMU.....	51
4.6 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO VZORKU	51
4.1 ORGANIZACE A PRŮBĚH VÝZKUMU	54
4.2 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT.....	54
5 VÝSLEDKY VÝZKUMU	56
5.1 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT	56
5.2 SHRnutí VÝZKUMU.....	112
ZÁVĚR	118
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	120
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	125
SEZNAM TABULEK	126
SEZNAM GRAFŮ	128
SEZNAM PŘÍLOH	130

ÚVOD

Lidská potřeba žít v plnohodnotném partnerském vztahu přetrvává. Motivace k uzavírání manželství bohužel nikoliv. V historickém kontextu můžeme prudký pokles sňatečnosti pozorovat již od 90. let. Vrcholem je rok 2011, kdy z výzkumů Českého statistického úřadu (ČSÚ, © 2012) vyplývá, že svazek manželský uzavřelo nejméně lidí od roku 1918. Jedná se tedy o problém související s vývojem společnosti. Alarmující ovšem nejsou jen čísla posledních let v poklesu sňatečnosti, nýbrž také zvyšující se, stagnující či mírně klesající hranice rozvodovosti, a to stále v rozmezí 46 – 50 %. Proto není divu, že se řada párů raději přiklání k jiné alternativní formě soužití, jež jim může nabídnout nezávislost, svobodu a možnost snadného rozchodu. Manželství je dnes mladými páry vnímáno za pouhou konvenci společenské etikety, z čehož vyplývá opomíjení, odkládání nebo odmítání manželského závazku. Lze tento postoj odsuzovat? Stále platí, že jsou manželství i rodina základním stavebním kamenem státu, neboť se oba partneři celoživotní smlouvou zavazují k trvalosti vztahu, odpovědnosti, plození a výchově potomstva. Obě tyto instituce mají jak občanskou dimenzi, tak současně i náboženský rozměr. Přesto hodnota manželství pozbývá i u mnohých manželských párů svůj smysl. Abychom mohli porozumět fenoménu rozvodovosti, je nutné blíže se seznámit se zákonitostmi objektivní reality, a to jak v historickém, tak soudobém kontextu.

Cílem diplomové práce je zmapovat problematiku rozpadu manželství v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství. Protože žijeme v postindustriální společnosti, která je symbolem novosti a vítězství „antimorálky a antiinstitucionalismu“, rozhodla jsem se s problematikou rozvodovosti blíže seznámit, neboť právě tuto oblast doprovází od konce minulého a počátku současného století dosti dramatické změny. K výběru tématu mě motivovaly práce výzkumníků, odborníků i zájem médií s cílem dopátrat se všech možných příčin nefunkčnosti trvalého vztahu. Výstupem práce bude odhalení významných skutečností a rozšíření teorie. Výsledky budou sloužit jako doplňující prvek problematiky rozpadu manželství, jemuž se věnuje oblast sociologie. Současná literatura se o rozpadu manželství zmiňuje, nicméně v kontextu určitých souvislostí s délkou trvání manželství nikoliv. Mou snahou je uchopit téma komplexně a na základě výsledků zavdat inspiraci k dalším výzkumům.

Teoretická část se skládá ze dvou stěžejních kapitol. Třetí kapitola pak představuje shrnutí teoretické části. V první kapitole pojednávám o instituci manželství. Manželství

vymezuji nejdříve z právního hlediska, poté nahlížím do historie, odkud se dostávám až po současnost. Zvláštní pozornost věnuji statistickým údajům. Zajímám se také o důvody, které vedou páry k uzavření manželství, jaké nové role partnery v manželství provází, jaké zákonitosti se pojí se spokojeným prožíváním manželství, nebo jak případné konflikty řešit. Věnuji se také hlavnímu poslání manželství, a to rodičovství. Ve druhé kapitole pojednávám o samotném rozvodu. Pracuji se statistickými údaji, věnuji se důvodům, jež jsou příčinou rozvratu manželství. Konkrétně popisuji jednotlivé fáze rozvodu od počátku až po samotné rozvodové řízení. Jako poslední zde zmiňuji možnosti rozvodové a porozvodové rehabilitace.

V praktické části jsem zvolila kvantitativní pojetí výzkumu, které jsem realizovala pomocí dotazníkové výzkumné techniky. Dotazník jsem nabídla osobám, které měly s rozvodem přímo vlastní zkušenost, a to elektronickou cestou, prostřednictvím internetu, nebo přímým kontaktem, v tištěné podobě. Díky tomu, že je problematika rozvodů v jednotlivých krajích vcelku rovnoměrně zastoupena, respondenty jsem mohla oslovit v rámci celé ČR. Snahou praktické části je poukázat na faktory podílející se na rozpadu manželství v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MANŽELSTVÍ

Manželství považuji v této práci za stěžejní kapitolu. Umožňuje čtenáři nahlédnout do jádra problematiky, umožní mu pochopit určité zákonitosti a odpovědět na otázky, kde se víra a touha v celoživotní závazek bere a za jakých okolností přetrvává. Manželství dnes pro mnohé nemá trvalou hodnotu. Ale i přesto je důležité o jeho podstatě něco vědět. Manželství ukotvují nejdříve z právního pohledu, tak jak je stanoveno v Zákoně o rodině platném pro naši zemi. Následně jsem se přenesla do historie, kde jsem zachytila jeho vývoj. Pokračuji současností, soustředím se na aktuální výsledky výzkumů Českého statistického úřadu, rovněž se zmiňuji o současných trendech, které mají manželství „plnohodnotně“ zastupovat. Svou roli zde hrají zejména představy a očekávání partnerů od trvalého závazku. Snažím se přiblížit nové životní role partnerů, vznikající na základě přijetí manželství. V rámci práce s odbornou literaturou podávám nástin jednotlivých fází vývoje manželství, jejich rizik a řešení. Zmiňuji se také o rodičovství, roli rodiče a proměně partnerského vztahu s příchodem potomků.

Ze všeho nejdůležitější nyní je, manželství správně definovat.

Manželství můžeme vymezit jako „svazek jednoho muže a jedné ženy, který v evropské kulturní tradici existuje od starověku jako jediná právní forma“ (Hartl, Hartlová, 2009, s. 301).

Je orientováno na plození potomstva a založení rodiny. Je to interpersonální vztah dvou jedinců, který má personální i společenský rozměr. Tyto dva aspekty by měly zůstat v rovnováze, v opačném případě z toho automaticky plyne určité zkreslení. Převažuje-li personální rozměr, jsou jedinci nakloněni spíše alternativním formám soužití. Naopak nadměra sociálního aspektu vede ke vzájemné neshodě, z čehož plyne nerovnoprávné postavení jednoho z partnerů. (Šrajer, Musil, 2008) O plození dětí jako úloze manželství hovořil už i Aristotelés, navíc manželství vnímal jako společenství v lásce, dokonalé i nedokonalé, ale především založené na pomoci a podpoře. (Aristotelés, 1996, cit. podle Šrajer, Musil, 2008)

Pro manželství je typický zavazující se stav. A to ve smyslu zachování bezpečí, trvalé náklonnosti a důvěry. Mnohdy máme ale tendenci si tento slib sami sobě přizpůsobovat, podle své vlastní potřeby. Proto je vždy nutné být seznámen s očekáváním partnera, s faktem, ke kterému se zavazují a také být realistou ve svých slibech a možnostech jejich plnění. (Soudková, 2006)

1.1 Právní aspekty manželství

Manželství je z právního pohledu vymezeno v první části Zákona o rodině č. 94 z roku 1963 Sb., platného pro Českou republiku. Tento zákon nabízí podrobný popis vzniku manželství, rozlišuje občanský sňatek a církevní sňatek. Hovoří o neplatnosti a neexistenci manželství, o vztazích mezi manželi a o zániku manželství, o němž se podrobněji zmíním ve druhé hlavní kapitole této práce. Považuji za důležité tuto problematiku právně ukotvit a nabídnout tak čtenáři její ucelený přehled.

Vznik manželství

Manželství formuluje zákon jako trvalé společenství muže a ženy, jehož hlavní úkol spočívá v založení rodiny a řádné výchově dětí. Aby snoubenci mohli uzavřít manželství, je nutné, aby předem znali navzájem své charakterové vlastnosti a zdravotní stav. Také zvážili úpravu budoucích majetkových poměrů, hmotné zajištění své budoucí rodiny a rovněž se dohodli na příjmeních svých a zároveň svých dětí. Manželství se uzavírá na základě svobodného souhlasného prohlášení muže a ženy o vstupu do manželství, a to před obecním úřadem, který je pověřen vést matriky, nebo před oprávněným orgánem církve či náboženské společnosti. Prohlášení o vstupu do manželství je učiněno slavnostním způsobem, veřejně a za přítomnosti dvou svědků. V případě že chce osoba uzavřít manželství nové, je povinna doložit důkazy o zániku předchozího manželství, nebo o jeho neplatnosti. (Česko, 1963 Sb.)

Občanský sňatek

Míní se tím prohlášení snoubenců o uzavření manželství před pověřenými osobami určenými zákonem, jako jsou starosta, místostarosta aj., na území, která jsou matričním úřadem, a za přítomnosti zaměstnance tohoto matričního úřadu. V případě zájmů snoubenců lze obřad realizovat na kterémkoliv jiném vhodném místě, ale pouze za souhlasu matričního úřadu. (Česko, 1963 Sb.)

Církevní sňatek

Prohlášení snoubenců o uzavření manželství je učiněno před orgánem církve, a to pověřenou osobou církve, či náboženské společnosti, která má k této činnosti oprávnění. Církevní sňatek je považován za platný, předloží-li snoubenci navíc osvědčení příslušného matričního úřadu, staršího max. 3 měsíce, kde je stanoveno, že splnili všechny požadavky určené zákonem pro uzavření platného manželství. Orgán církve je poté do 3 pra-

covních dnů povinen doručit protokol o uzavření manželství příslušnému matričnímu úřadu. (Česko, 1963 Sb.)

Neplatnost a neexistence manželství

Manželství lze považovat za neplatné v případě osoby již ženaté, vdané či registrované, pokud toto partnerství trvá. Nelze jej uzavřít také mezi předky, potomky a sourozenci, a v rámci osvojení, pokud stále trvá. Nemůže jej uzavřít osoba nezletilá, zbavená způsobilosti k právním úkonům, s duševní poruchou, osoba, jíž bylo vyhrožováno. O neplatnosti manželství rozhoduje soud. V případě neplatnosti je považováno za neuzavřené. (Česko, 1963 Sb.)

Vztahy mezi manželi

Muž i žena mají v manželství stejná práva a povinnosti. Dle zákona jsou povinni spolu žít, respektovat svoji důstojnost, pomáhat si, být si věrni, společně pečovat o děti a vytvářet zdravé rodinné prostředí a o záležitostech rodiny rozhodovat společně. Uspokojovat potřeby rodiny jsou povinni na základě svých možností a schopností. Oba jsou oprávněni se v běžných záležitostech zastupovat. V případě neplnění povinností a potřeb, rozhoduje ve věci soud. (Česko, 1963 Sb.)

1.2 Historie manželství

Manželství má od nepaměti své důležité funkce. Tyto funkce byly a jsou podmínkou vývoje společnosti. Proto je manželství těžištěm zájmu široké veřejnosti. Od odborníků, kteří sledují jeho vývoj a zákonitosti, přes média, která se o tyto údaje zajímají, až po samotné aktéry, kteří do tohoto stavu vstupují. Tomu, jak vypadá manželství dnes, ale předcházela dlouhý společenský vývoj.

Klabouch (1962, s. 9) hovoří o vzniku a vývoji manželství v rámci pěti historických období. Nejprve je to období společnosti prvotně pospolné, kde manželství „nejsou vůbec neodmyslitelnou formou lidského soužití.“ Před mnoha tisíci lety lidé tuto formu soužití vůbec neznali. Prvopočátek všeho stojí v antropogenezi (období třetihor a mladších čtvrtohor). Bohužel, o zákonitostech soužití vyvíjejících se druhů lze slovy odborníků pouze spekulovat. Důkazy přichází až s vývojem člověka *Homo sapiens* (období mladšího paleolitu). Kolektiv lidí se začíná za účelem lovu utužovat, stmelovat a vytváří rody, základní jednotku prvotně pospolné společnosti. Rody se rozdělují na základě sexuálního styku do skupin, kde v jejím nitru vzniká první forma manželství, a to skupinová. Sexuální funk-

ce je ovšem zároveň jedinou funkcí této formy manželství. Hovoříme o endogamii. Na výchově dětí, obstarávání potravy aj. se podílel celý rod. Všichni žili společně a vzájemně si pomáhali. Matka své děti sice rozlišovala, ale vztah k nim nebyl díky péči všech, tak silný. Ani otec nebyl zcela znám. Až vlivem růstu populace došlo ke kolonizaci a rody byly nuceny vytvářet společenské jednotky menší, tzv. velkorodiny. Za účelem reprodukce byli tito lidé odkázáni na příslušníky jiných velkorodin, a vzniká manželství exogamní (období střední doby kamenné). Vytváří se určitá pouta, jež jsou základem pro kmen, tedy vyšší společenskou jednotku. Vzniká manželství párové. Tento vztah už je řízen pevnými pravidly. Žena i muž ale ani nyní nebydleli společně, žili ve svém rodě, setkávali se jen příležitostně a funkce tohoto vztahu byla ryze reprodukční. Až v pozdějším období přicházel muž do rodu ženy, kde delší dobu pobýval. A tak vzniká matriarchát a manželství matrilokální. V případě, že se muž nedostatečně podílel na zajištění potravy, byl jednoduše vykázán. Tento svazek byl dobrovolný, věrnost vyžadována nebyla, děti byly vždy matky, a proto nebyl problém založit manželství nové. Mezi muži a ženami existovala rovnoprávnost, která se vychýlila až ve starší době železné, s nástupem výroby složitějších nástrojů. Bohatství náleželo mužům, a to bylo také v rámci dědictví předpokladem pro zjištění otcovství. Vzniká patriarchát a manželství se mění v patrilokální. Rodové kolektivy se v rámci samostatné dělby práce zužují, což dává za vznik malé, individuální rodině. Vzniká první forma rodiny, kde hrají roli nejen reprodukce, ale také ekonomické podmínky. Párové manželství se mění v monogamii. Což utužuje vzájemná pouta manželů, a také je vyšší nárok kladen na věrnost, zejména žen. Vzniká tedy „monogamická rodina s převahou muže a podřízeností ženy“ (Klabouch, 1962, 21).

V období otrokářské společnosti (u Slovanů 8. – 9. století), jak popisuje Klabouch (1962, s. 24), se patriarchální rodina „upevňuje jako právní instituce a dochází svého zaktování v právních normách.“ S rozvojem otroctví nebránilo mužům nic ve styku s jinými ženami. Pro vdanou ženu byla věrnost stále povinností. Pro otroky byla ale možnost založení rodiny nereálná.

Po překonání otroctví přichází období feudalismu (12. – 14. století), které s sebou nese vznik nových podmínek v rámci manželství. Jedná se o „propracování manželských poměrů náboženskou mravoukou a postupné vtažení oblasti společenských vztahů do přímého řízení orgánů křesťanských církví“ (Klabouch, 1962, s. 58). Dle Klaboucha (1962) křesťanské učení o manželství vychází z učení apoštolů a církevních otců, kteří byli následovníky Krista. Zásady křesťanského učení o manželství se ale prosazovaly poměrně dlouho.

Zákaz předmanželských styků, vzájemná věrnost byly dlouho předmětem sporů církve a vládnoucích tříd feudálních států. Manželství bylo Evropskými národy uzavíráno podle zvyků, a až poté mu bylo požehnáno v kostele. Kněz byl ale povinně přítomen až ve 12. století. Konec 12. století přináší podobu manželství takovou, jakou známe dnes. Základními principy jsou na základě „křesťanské věrouky monogamie, svátostnost a nerozlučitelnost“ (Klabouch, 1962, s. 64). Manželství předchází zasnubení a ohlášení. Manželství nemohlo být uzavřeno v případě trvajících manželství, nízkého věku, impotence a příbuzenství. Podle kanonického práva mohlo být manželství zrušeno rozvodem, formálně však existovalo i nadále a uzavření dalšího sňatku nebylo možné. Jeho anulování bylo možné pouze ve prospěch víry. „Z velkého počtu nemanželských dětí“ byl ale zřejmý „neúspěch křesťanské morálky v sexuálních vztazích“ (Klabouch, 1962, s. 74).

O manželství nalzáme další písemné zmínky z období tradiční kultury a společnosti (od 16. až 18. století). O historii manželství se v rámci literatury, a to zejména žánrově mravokárné, tedy náboženské, zmiňují Horský a Seligová (1996). V období tradiční společnosti mělo manželství nadále převážně náboženský rozměr a tamní společnosti bylo vnímáno velmi intenzivně. O vlivu náboženské literatury hovoří Sládek (cit. podle Horský, Seligová, 1996, s. 69) následovně: „Kázání bylo vedle duchovní písně (a ovšem literárních útvarů folklórních) pro řadu prostých lidí jediným literárním útvarem, s nímž se ve svém životě setkávali často a pravidelně. Proslovené myšlenky přímo nebo zprostředkovaně ovlivňovaly jejich myšlení a skutky tím více, čím méně byli rozptylováni záplavou jiných informací a zpráv“. Tehdy předkládalo kázání vzorec chování neboli ideál. Pokud žily páry ve svátosti manželské, pak za její hlavní funkci bylo považováno plození dětí. Navíc bylo manželství uzavíráno veřejným slibem před Bohem a obcí. Reformátor 16. století Heinrich Bullinger (cit. podle Horský, Seligová, 1996, s. 71) se ve svém díle z roku 1540 zmiňuje o křesťanském manželství jako o „spojení muže a ženy, kteří společně bydlí, navzájem si pomáhají, brání mravní nečistotě a plodí a vychovávají děti.“

Svou vyšší hodnotu si manželství získalo až s nástupem renesance a reformace (DRS cit. podle Horský, Seligová, 1996). Sňatek z lásky, se z pohledu dějin začal objevovat až v 18. století. O tom by nás měl dle R. van Dülmena (cit. podle Horský, Seligová, 1996, s. 72) přesvědčit výrok Lutherův, a to o vlastní ženě, jenž zní: „...Miluji ji nikoli z vášně a žáru, nýbrž z veliké úcty.“ Sňatek byl v minulosti považován za událost veřejnou, kromě církevního nebo vrchnostenského odsouhlasení se na jeho sjednání podíleli i samotní rodiče a přátelé. Sňatek byl již v tomto období symbolem rovnocennosti a zároveň považován

za svátost. Koncem 18. století se manželství za plnohodnotné považuje až kněžským stvrzením. Nebyl však vždy a všude považován za samozřejmost všem dostupnou. Týkal se pouze těch, jež byli schopní zajistit uspokojivý rodinný život. V období novověku podléhal sňatek vrchnostenskému souhlasu, jež byl zrušen až patentem Josefa II. o zrušení nevolnictví. (Horský, Seligová, 1996)

V období kapitalismu byly manželské vztahy upravovány v občanských zákonících (Klabouch, 1962, s. 179). I přesto, že žena byla na muži stále finančně závislá, společenský život zajišťoval páru samostatnost, volnost a usnadněnou možnost rozvázání manželství. Vliv kanonického práva ale nadále přetrvával.

Rozvod v 19. století ovšem nebyl vůbec jednoduchý. V nespokojeném manželství bylo mnohdy nutno setrvat, neboť stále spadalo pod závazná pravidla tehdejší společnosti. Až s nástupem 20. století se v lidech zvýšilo úsilí v boji za lidská práva. Začalo se uplatňovat právo dětí na domov, na vzdělání, na šťastné dětství, právo na oba rodiče. Pokud člověk vstoupil do manželství a nesplnilo jeho očekávání, měl právo z něj také odejít. Tato skutečnost se vztahuje právě k problematice rozvodů. Ve 20. století se díky těmto událostem stalo manželství lehce zrušitelným a méně závazným svazkem. (Plaňava, 1994)

Kromě literárních pramenů si ale stránku manželského života můžeme představit také z žánrových scén malířů i rytců, např. Manetova *Snídaně v trávě*, Degasův obraz *Pokoj* nebo Rodina pana Bellelliho, či Goyův obraz *Piknik*.

1.3 Manželství v současnosti

Sňatečnost je v celém 21. století ostře sledovaným tématem. Sociologická šetření znamenávají vstup do manželství a založení rodiny ve stále vyšším věku, také partnerská soužití uplatňují stále rozmanitější životní styl. Z výzkumů můžeme vyčíst nové strategie rodinného a reprodukčního chování. Všechny tyto novodobé trendy se viditelně odklání od společnosti reálného socialismu, a je tedy nutné zaměřit se na motivy mladých lidí, které k této přeměně demografického chování vedou. Vzhledem k historii je dnes manželství také rovnoprávným soužitím muže a ženy.

Statistiky sňatečnosti

Je zajímavé srovnat situaci sňatečnosti dnes a na počátku 90. let. Plaňava (1994) se ve své knize zabývá vstupem do manželství vzhledem k mezigeneračním rozdílům. Z pohledu dnešní generace dvacetiletých vyplývá, že prarodiče uzavírali manželství

ve vyšším věku, než rodiče. Taktéž autor v 90. letech doufal, že hranice uzavírání sňatků zaznamená posun z dvaceti let do vyššího věku. Jeho přání bylo vyslyšeno, jak se můžeme níže přesvědčit. Uzavírání sňatků dle věku u různých generací opravdu značně kolísá.

Český statistický úřad nabízí z oblasti sňatečnosti ČR (ČSÚ, © 2012) řadu zajímavých zjištění. Nejnižší počet uzavřených ročních sňatků přinesl rok 2003, a to méně než 50 000. Od roku 2004 tento počet mírně stoupal, až dosáhl v roce 2007 svého vrcholu číslem 57 157, nejvíce za posledních deset let. Od té doby počty sňatků ročně prudce klesaly. V roce 2008 uzavřelo manželství 52 457 párů, v roce 2009 – 47 862 párů, v roce 2010 – 46 746 párů. A s rokem 2011 bylo uzavřeno 45 137 sňatků, což bylo nejméně od roku 1918.

Ze Statistické ročenky ČR 2012 (ČSÚ, © 2013) jsou za rok 2011 k dispozici následující data. Podle rodinného stavu se s číslem 45 137 sňatků pojí statistika 64, 3 % párů, kdy byli oba svobodní, a 14, 8 % párů již rozvedených. Neprovdaná žena s ženatým mužem, dává vznik manželství v 9, 6 % případů, v opačném případě, svobodný muž versus rozvedená žena v 9, 3 % případů. Nejvíce sňatků bylo uzavřeno ve věkové kategorii 30 – 34 let, muži dosahovali průměru 32, 4 %, ženy 29, 6 %. V porovnání s rokem 2001 se věková hranice prvního sňatku zvýšila, neboť v uvedeném roce byl průměr věku muže 29, 3 let a ženy 26, 9 let. Dále byli nejpočetnější skupinou páry dosahující středního vzdělání s maturitou, následně vysokoškolského, a nejméně lidí se základním vzděláním. Z toho 55 % párů mělo vzdělání na stejné úrovni, v 39 % případů se vzdělání lišilo pouze o jeden stupeň. Nejvyšší počet sňatků spadá do měsíců letního období, kdy vede červen, srpen, září a vzápětí červenec. Každé 10. manželství bylo v roce 2011 uzavřeno s cizincem.

Současné trendy

Na rozdíl od tradičního modelu manželství je dnes kladen „důraz na rovnost pohlaví, na individuální volbu a seberealizaci. Chování a postoje mužů a žen vůči manželskému soužití se tomu přizpůsobují, čehož projevem jsou v dnešních podmínkách sňatky v pozdějším věku, redukce počtu dětí, individualizace životních stylů, odmítání manželství atd.“ (Kozlová, Tomanová, © 2005)

Za současný trend manželství můžeme považovat tzv. předmanželské soužití na zkoušku. Tento fenomén je už ovšem starší více než 10 let. Jedná se o alternativní krok vzhledem k již nevydařenému předešlému manželství, popř. u mladých lidí vzbuzuje pocit stále svobody a pomůže tak oddálit finanční, pracovní či rodinné problémy. Dalším důvo-

dem může být potřeba poznat partnera více do hloubky, nebo zde existuje přesvědčení, že pouhý „papír“ šťastný vztah zkrátka nikomu nezaručí. Zastánci této formy soužití jsou také toho názoru, že v případě vzájemného nesouladu je jednodušší vztah ukončit. Je zajímavé sledovat vývoj této alternativní formy soužití.

Podle výzkumů z roku 2001 (Hamplová, 2001 cit. podle Kocourková, Rabušic, 2006), upřednostňuje soužití na zkoušku třetina oslovených, a to zejména lidé s nižším vzděláním, zatímco lidé s vyšším vzděláním usilují spíše o přímý vstup do manželství. Jak výzkum vypovídá: „Lidé, kteří chtějí žít v nesezdaném soužití, přisuzují partnerství a rodině nižší hodnotu než lidé, kteří dávají přednost manželství“ (Hamplová, 2003c cit. podle Kocourková, Rabušic, 2006, s. 14). V roce 2005 souhlasí s manželstvím na zkoušku už více než polovina dotázaných, naopak tento trend pro změnu upřednostňují lidé s vysokoškolským vzděláním, jak vyplývá z výzkumů Národní správy o rodině (Petrašová, 2005). Dnešní doba nenutí mladé lidi pokračovat ve zvyklostech, s nimiž se potýkali jejich rodiče. I Petr Šmolka (cit. podle Petrašová, 2005) potvrzuje, že dřív bylo soužití na zkoušku velkou výjimkou, dnes se stává pomalu normou. Nesezdanému soužití dávají lidé přednost převážně z ekonomických důvodů, strachu z rozvodu nebo z nedostatku víry v instituci manželství. Mnozí odborníci se shodují, že soužití na zkoušku vyžaduje ale aktivnější roli jednoho z partnerů. Ačkoliv není tato forma soužití psychology doporučována, je to jedinečná možnost, jak poznat postoje a chování partnera v zásadních oblastech života. Jedním ze zásadních témat nesezdaného soužití je postoj k financím, dále se jedná o zkoušku v oblasti osobních zvyků a rituálů, osobní hygieny, sexuální kompatibility a rodinných vztahů. (Vajsejtlová, © 2010)

Osobně bych tuto první vážnou formu partnerského soužití doporučovala. Dle mého názoru se nároky na partnera neustále zvyšují. Jen málo jedinců je schopno přijmout zodpovědnost pramenící z manželství, aniž by si vztah „nanečisto“ vyzkoušelo. Tato forma soužití opravdu umožňuje poznání partnera více do hloubky, seznámení se s jeho pozitivními i negativními vlastnostmi a reakcemi. Tato zkušenost nás poté může přesvědčit o správnosti výběru partnera, či nikoliv.

O dalších alternativách manželství hovoří Plaňava (1994, s. 13), který navíc uvádí další trendy, jako jsou „skupinová soužití, volná soužití, výměny partnerů na krátkou i delší dobu, postupná soužití vždy s novým partnerem, spolužití dětí s jedním z rodičů a za čas s druhým, registrovaná partnerství homosexuálních párů i uměle oplodněných lesbiček.“

1.4 Vývojové fáze manželství

Každé manželství má svá vývojová stádia. Oba partneři procházejí s přibývajícím věkem psychickými změnami, které se odrážejí na vnímání trvalého partnerského vztahu.

Vývojové fáze manželství se v odborné literatuře úzce pojí s vývojovým cyklem rodiny. Dělení životních cyklů rodiny jednotlivých autorů jsem sloučila v jedno hromadné, které se přibližuje dělení mého výzkumu a specifikuje tak jednotlivé kategorie délky trvání manželství.

1. Kategorie: tzv. „mladé manželství“ (do 5 let) (Fanta, cit. podle Plaňava, 2000), nebo také „manželství bez dětí“, či „rodina s malými dětmi“ (Duvallová, 1957 cit. podle Plaňava, 2000). Haley (1973 cit. podle Plaňava, 2000) nazývá tuto kategorii „obdobím námluv, sňatku a jeho důsledků, narození dítěte a učení se zacházet s ním.“ Soudková (2006) tuto fázi nazývá „počáteční roky manželství“ a charakterizuje ji jako náročný přechod doprovázený dramatickými změnami. Je nutné se připravit na změnu v emoční, sociální i finanční oblasti. Partnerský vztah ustupuje do pozadí a rodiče jsou tu nyní především pro děti. Toto období je kritické hlavně pro muže. Cítí se zanedbávaní a svůj dosavadní život musí sladit s domácností, rodinou i zaměstnáním. Mít děti je celoživotní závazek, který může manželství posílit, ale také narušit.

2. Kategorie: „manželství středního věku“ (od 6 do 14 let) vymezené Fantou (cit. podle Plaňava, 2000) i Haleyem (1973 cit. podle Plaňava, 2000). Duvallová (1957 cit. podle Plaňava) nazývá tuto kategorii jako „rodinu s dětmi školního věku“, „rodinu s dětmi dospívajícími“, Soudková (2006) ji definuje jako „rozzrůstající se rodinu“, „střední věk“, kde je typická krize středního věku. Děti dosáhnou adolescence, rodiče pocítují změny po emoční i fyzické stránce. Pro muže je tato fáze specifická dramatickou změnou ve vnímání své partnerky, a není výjimkou, že ji jednoduše opustí. Ženy prožívají tuto fázi spíše nostalgicky. Fyzický vzhled i postava zaznamenává známky stárnutí a přináší novou vlnu starostí. Děti se osamostatňují, a tak mohou ženy začít věnovat pozornost své seberealizaci. „Manželství poskytuje ve středním věku možnosti pro mnoho zajímavých a podnětných činností“ (Soudková, 2006, s. 83).

3. Kategorie: „manželství zralého věku“ (po 15 letech), tak zní definice Fanty (cit. podle Plaňava, 2000), „rodina s odcházejícími dětmi“ (Duvallová, 1957 cit. podle Plaňava, 2000), „období odvykání rodičů od dětí“ (Haley, 1973 cit. podle Plaňava, 2000). Tato fáze je kritická zejména pro rodiče, kteří na svých dětech přehnaně pocitově lpí. Jedná se o pře-

chodné období, s nímž se partneři dokážou postupem času vyrovnat a kdy nachází cestu opět sami k sobě.

4. Kategorie: „manželství ve stáří“, které již nemá časový horizont definován (Fanta, cit. podle Plaňava, 2000). Dle Duvallové (1957 cit. podle Plaňava, 2000) je to „prarodičovská rodina“, „manželství na odpočinku“, dle Haleyho (1973 cit. podle Plaňava, 2000) „období odloučenosti a stáří“. Soudková (2006) tuto fázi definuje jako „období důchodu“, představující období odpočinku a času na aktivity, kterým se v rámci rodiny nemohli dostatečně věnovat. Největším problémem je úbytek fyzických sil a zhoršení zdravotního stavu. Co se týká manželského vztahu, má hluboké kořeny a svá specifika. V nejlepším případě jsou manželé sami sobě přáteli, naslouchají se a pomáhají si. Protipólem jsou páry plné nesvárů, malichernosti a nesnášenlivosti. Pro vztahy je ale typický jakýsi nadhled, který případná podráždění dokáže rychle zpracovat.

1.5 Předpoklady úspěšného manželství

Předpokladem úspěšného manželství je vzájemný soulad a naplněná představa o partnerovi. Mimo to sem patří ještě uspokojující verbální a neverbální projevy komunikace, jako jsou komplimenty, pozornost, dárky aj. Důležitý je také uspokojivý intimní život, fyzická a sexuální přitažlivost, smysl tolerance, důvěra a věrnost, společně strávený čas, soulad v řešení finančních záležitostí. Některé předpoklady rozvedu nyní podrobněji.

Vzájemná komunikace

Umění komunikace je základním klíčem kvalitního vztahu. Podle amerického psychiatra Burnse (1999) se dobrá komunikace vyznačuje dvěma zásadními body. Nejdříve je to schopnost přímo, otevřeně a jasně vyjádřit své vlastní myšlenky a pocity, poté je to umění naslouchat a porozumět druhé osobě. Soudková (2006) vidí efektivní komunikaci ve schopnosti vcítit se do druhé osoby (empatie), a to za použití různých technik. Nejúčinnější, avšak zároveň nejsložitější technikou je schopnost najít si ve slovech druhé osoby něco pozitivního. Dále není dobré ihned po vyslechnutí druhé osoby vyjadřovat kritiku či nesouhlas. Tak si bude druhá osoba jistá, že naším záměrem v komunikaci není útok, nýbrž snaha jí porozumět a dopracovat se řešení.

Pokud se dokážeme vyvarovat otázce preventivního útoku na druhou osobu ve smyslu: „Co se ti zase stalo?“ za otázku: „Stalo se ti něco nepříjemného?“, můžeme tak dosáhnout skutečné komunikace umožňující sblížení (Pernerová, 2000).

Umění komunikace je dle mého názoru důležitá složka vztahu, ne – li ta nejdůležitější.

Jak uvádí Pernerová (2000, s. 57): „Nejnezdravější způsob komunikace je ten, kdy se vždy a hned hledá viník a definuje se jeho selhání.“

Sdílení hodnot

Sdílení hodnot má v porovnání se sdílením zájmů partnerů mnohem vyšší cenu. Právě hodnoty určují, zda vztah vydrží, nebo se rozpadne. Je to vlastní přesvědčení, zda má manželství i za přítomnosti stresových situací svůj význam. (Soudková, 2006)

Mají – li partneři shodně nastavený hodnotový žebříček, znamená to pro vztah velké pozitivum. V opačném případě z toho pramení zejména komunikační nepokoje a další konflikty.

Společné zájmy

Je dokázáno, že společné zájmy partnerský vztah stmelují. Společné zážitky navozují pocity blízkosti a spokojenosti. Ovšem ve zdravé míře. Ne vždy a ve všem si dokážou partneři notovat. Partneři by se měli svým koníčkům věnovat do té míry, kdy se ten druhý necítí zanedbáván. (Soudková, 2006)

Společné cíle

Společné cíle se odvíjí od subjektivního přístupu k životu. Pokud se sejdou dva stejně nebo podobně smýšlející jedinci, má vztah naději. Naplnit životní cíle a plány totiž nelze, má-li druhá osoba zcela jiná představy. Můžeme si být jisti, že nás v takovém případě spokojený partnerský život určitě nečeká. (Soudková, 2006)

Důvěra

Důvěra je jedna ze stěžejních podmínek na cestě ke kvalitnímu a spokojenému vztahu. „Věříme, že ten druhý má na mysli chránit a spoluvytvářet naši celkovou životní pohodu“ (Soudková, 2006, s. 91). Přehnaný zájem o druhého, nutkání kontrolovat jej, podezřívát aj. je nejlepším návodem k rozpadu manželství.

Věrnost

Jedná se o stav, kdy jsme tu jeden pro druhého. Je to naše osobní integrita, jejíž snahou je partnera nezradit, nezklamat a podpořit v něm maximální pocit důvěry. (Soudková, 2006)

Věrnost je dnes mnohými partnery vnímána spíše jako klišé. Z průzkumů společnosti SANEP (ČTK, © 2012) vyplývá, že až třetina Čechů má zkušenost s nevěrou ve vztahu. Dvě třetiny oslovených přiznávají, že vztah, kde je absolutní věrnost, může existovat.

1.6 Manželství jako stresující událost

Manželství, jako každý jiný interpersonální vztah, není vždy bezproblémovou a příjemnou záležitostí. Nespokojené manželství je důsledkem působícího stresu, který probíhá ve třech intervalech. Novák (2010) definuje stresové fáze v manželství následovně:

1. Fáze varovná: manželé jsou nuceni řešit nejrůznější problémy různého stupně závažnosti, nicméně ne vždy je výsledek uspokojující. Jednotlivé starosti se na sebe postupně nabalují, a jedinci jsou vystaveni stresovým reakcím. Vyústěním může být rezignace, úzkost, deprese, obviňování nebo útek, a to v podobě mimomanželského vztahu, coby protiva všech nepříjemných událostí.

2. Fáze odolávání: ukáže-li se jeden postup k vyřešení problému jako neúspěšný, zvolí jedinci jinou vhodnější strategii. Jsou ochotni vytrvat do té doby, dokud nedosáhnou cíle. Vzniká zde ovšem riziko začarovaného kruhu. Pocit frustrace postupně roste a jedinec pocituje v čím dál vyšší míře bezmoc, jejímž vyústěním je depresivní stav.

3. Fáze vyčerpání: situace, kterou jedinec nedokáže vyřešit, natož zdárně. Tato fáze je specifická pocitem únavy, podrážděnosti, zlosti. Je to stav rezignace, kdy se partneři nepokoušejí ani o záchranu manželství, ani o jeho řešení v podobě rozchodu.

Novák (2010) tvrdí, že každé manželství je vystaveno stresu. Buď to se jedná o stres přiměřený, tedy problémy zde jsou, nicméně je dokážeme společně řešit a dále spokojeně žít, nebo je stres nadměrný, usilujeme o nápravu, děláme nemožné, nicméně stav uspokojení nemá dlouhého trvání. Ke stresovým faktorům přistupují lidé třemi různými způsoby:

1. Syndrom naučené bezmocnosti - stav, kdy mám dojem, že problém sama nedokážu řešit
2. Je zle, ale bude ještě hůř – stav, kdy je situace jedincem vnímána jako dlouhodobě destruktivní
3. Teď a tady – coby výzva ke změně, situace, která nás přinutí problémy rychle řešit.

Manželská krize

Krize je součástí každého manželství. Představuje přechodné konflikty, které se pojí s vývojovými etapami vztahu. Počet konfliktů se nemusí lišit u šťastných a nešťastných manželství, liší se pouze v dovednostech jejich řešení a odstranění. Nejdůležitější je, nenechat krizi přerůst a zničit tím vztah.

Novák (2010, s. 37) uvádí, že „manželství je párové soužití trvale ohrožované potenciální krizí.“

Z významných novodobých autorů u nás se manželskou problematikou zabývá Plzák (1973), a to z pohledu vývojových manželských krizí. O první manželské krizi hovoří v období 3 až 7 let trvání manželství, s níž jsou spojeny první objektivní rozpory. V případě, že je krize zdárně vyřešena, nastává období klidu, které nazývá intervalem, jenž spadá do období 10 až 15 let trvání manželství. Druhé a poslední krizové období přichází po 17. až 25. roce trvání manželství, a to nezávisle na vůli manželů.

S Plzákem souhlasí Venglářová (2008), která se vývojovými změnami v partnerském vztahu rovněž zabývá. Za první vývojovou krizi považuje autorka změny existenční. Má na mysli přechod, kdy se vytrácí počáteční stav euforie a partneři začínají společně myslet na budoucnost. Pořizují si společné bydlení, na řadu přichází řešení praktických záležitostí, jako je např. hospodaření s financemi, starost o domácnost, trávení volného času, příchod dětí aj. Tato krize má řešení spočívající ve vzájemné domluvě a v zavedení určitých pravidel. Druhá vývojová krize se dostavuje v období, kdy již víme, že partnera nezměníme. V této fázi vztahu je nejdůležitější pochopit význam partnerství a schopnost druhému ustoupit. Zmiňuje i třetí krizové období, a to tzv. „čas vylétávání dětí z hnízda“. Děti se snaží osamostatnit. Pro oba rodiče může tento čas znamenat úlevu, nebo naopak je velkým problémem. Problém nastává, mají – li partneři najednou spoustu času a nedokážou ho smysluplně využít. Pokud se nepodaří partnerům jednotlivé krize překonat, výsledkem může být dlouhodobě neuspokojivý vztah, jenž může vyústit i v rozchod.

Také Šrajger a Musil (2008) jsou toho názoru, že krize rodiny může skončit až její destrukcí. Nejvíce se na krizi rodiny podílí vnější vliv. Na rodinu už nejsou kladeny takové nároky jako dřív, její úloha a funkce pomalým tempem ztrácí svůj smysl, v případě problémů jsme odkázáni na pomoc profesionálů a v konečném výsledku se musíme podřídit změnám společnosti.

Nesoulad je způsoben autoritou a hierarchizací v nitru rodiny. Partneři mají rozdělené úkoly i funkce. Tato schopnost komplementarity je ale mnohdy v rozporu a stává se tak ukazatelem krize rodiny (Čírtková, 2006). Ukazatelem asymetrie je totiž fakt, že manželství tvoří opačná pohlaví, která uvažují vždy odlišně.

Je také důležité zmínit, že krizi se jednoduše vyhnout nelze. Záleží také na konstelaci partnerského vztahu. Novák (2010) vidí zvýšené riziko výskytu krizí u párů, kdy je žena dominantní a muž submisivní, kdy jsou oba autoritativní, kdy oba stejnoměrně vyvolávají spory, kdy je aktivní žena a u muže převažuje flegmatický rys osobnosti, kdy partneři neřeší problémy a libují si v tom, jak je jejich manželství šťastné. Krizová situace může nastat také u párů, které jsou na sobě přehnaně závislé, u párů, které mají sklon k depresím, u párů, kdy je jeden z partnerů výbušný a druhý váhavý, a také u párů, kdy je jeden z partnerů přehnaný snílek a druhý realista.

Návod, jak krizi řešit nabízí Venglářová (2008). Jedná – li se o krizi krátkodobou, není třeba vnějších odborných zásahů, ve většině případů ji dokážou partneři řešit a rychle odezní. Jde – li ale o krizi dlouhodobou, doporučuje autorka obrátit se na odborníky, neboť se partnerům nepodaří tento stav plný zloby a odporu zdárně a jednoduše překonat. Existuje zde možnost obrátit se jak na krizová centra, psychologické nebo psychiatrické ambulance a poradny, tak na praktického lékaře.

Konflikt

Konflikt má význam neshody, rozporu, střetnutí a války. Z pohledu psychologie jsou to pro člověka velmi náročné a stresové situace. Křivohlavý (2008, s. 17) definuje konflikt jako „střetnutí dvou nebo více zcela nebo do určité míry navzájem se vylučujících či protichůdných snah, sil a tendencí“.

Plamínek (2012, s. 15) jej vnímá zase jako „faktor, který ohrožuje nebo porušuje rovnováhu nebo stabilitu v systému“.

Plamínek (2012) dělí konflikty na extrapersonální, interpersonální a intrapersonální, dle počtu zúčastněných, kdežto Křivohlavý (2008) dělí konflikty do čtyř tříd, a to intrapersonální, interpersonální (ty nás zajímají nyní nejvíce), skupinové a meziskupinové. Interpersonální konflikty jsou pak konflikty představ, názorů, postojů a zájmů (Křivohlavý, 2008).

- **Konflikty představ – kognitivní konflikty**

Jedná se o střet různých představ, které jsou základem našeho uvažování. Důležitou roli zde hraje percepce, její motivace a následná výběrovost. Dochází ke zkreslení určitých situací v důsledku očekávání. Tak se vytváří prostor k předsudkům a fantaziím. Tím, že se díváme na stejnou věc každý zcela odlišně, je naprosto přirozené. Vyhnout se této podobě konfliktu lze prevencí. Pro nás platí jasně formulovat naše představy a ověřovat si, zda nám druhý porozuměl a následně od druhého žádat vysvětlení. (Křivohlavý, 2008)

- **Konflikty názorů**

Naše představa odpovídá hodnotícímu soudu. Máme tím na mysli zrození názoru. V případě střetu dvou protichůdných názorů a neschopnosti situaci rychle a efektivně vyřešit je dobré obrátit se na odborníka, nebo si pomoci zavedením norem. Řešením názorového konfliktu může být také hlasování. (Křivohlavý, 2008)

- **Konflikty postojů**

Jedná se o zabarvené názory s osobním citovým vztahem. Stejně jako názory, tak také postoje může vnímat každý člověk odlišně. Postojové konflikty mají silný emocionální náboj, lidé jsou citliví a vnímaví k těmto signálům. Důležité je věnovat pozornost neverbálním projevům, neboť to je doprovodná složka našich iracionálních argumentů a lze se v ní o naši náladě dovědět mnohé. Partner se nesmí cítit méněcenně, ani ohroženě. Důležité je vyřešení konfliktu, aniž by druhý utrpěl emoční porážku. (Křivohlavý, 2008)

- **Konflikty zájmů**

Střetnutí v zájmech je nejzávažnější typ interpersonálních konfliktů. Jde o souboj kdo z koho. Jedná se o střet, kdy oblast zájmů je u obou partnerů odlišná. Nejlepším řešením je domluva a pozitivní postoj. (Křivohlavý, 2008)

Konfliktům se nelze vyhnout. Obecně narušují životní rovnováhu a citový život. Dokážeme – li je však řešit, spokojenost ve vztahu nemusí být ohrožena. A jak je vyřešit? Je zapotřebí zvolit správnou strategii. Z výzkumů plyne, že použijí – li partneři k vyřešení konfliktu stejnou techniku, zažije 12 % z nich méně konfliktů a pravděpodobnost uspokojivého vztahu se zvýší o 31 %. (Soudková, 2006)

1.7 Rodičovství

„Rodina není jen místem vzniku nového života, ale především místem jeho rozvoje a zrání. Je také místem, které poskytuje oporu a bezpečí všem svým členům. Z hlediska společnosti je rodinné společenství zakládajícím a stabilizujícím prvkem, který umožňuje člověku udržet si svou plnou psychickou identitu a integritu“ (Šrajer, Musil, 2008, s. 28).

Vágnerová (2007) vnímá rodičovství jako přirozené a samozřejmé vyústění manželství. Je to zdroj psychosociálního obohacení, ale zároveň velká životní zátěž.

Možný (2006) uvádí, že postmoderní rodina je charakteristická variabilní strukturou, individualizovanými rolemi, funkcí citovou a slabou autoritou. Navíc vidí přechod k rodičovství jako jeden z nejvíce zlomových okamžiků v životě partnerů. Jedná se o tlak existenční, tedy schopnost rodinu dostatečně po všech stránkách zabezpečit, a rovněž o tlak kulturní, neboť sociální status ženy je už z historického pohledu úzce spjat s mateřstvím.

Rodina, která je považována za základ státu, je z pohledu dnešní společnosti vnímána spíše jako ohrožená vztahová síť. Ze všeho nejdůležitější je zmínit nízkou porodnost. I věková struktura prvorodiček a rodiček zaznamenala za posledních roky významnou změnu. Zatímco se v roce 2009 narodilo 118 000 dětí, v roce 2010 už to bylo číslo 117 000 dětí a s rokem 2011 pouhých 108 000 dětí. Pesimistické představy do dalších let nadále přetrvávají. Jedná se o celospolečenský problém, neboť tato čísla pramení z možností každé rodiny. Nedostatek financí, nedostatek podpory rodin ze strany státu, problém s uplatněním matek na trhu práce je jen malý výčet příčin nízké porodnosti. (Adu, © 2012)

Můžeme-li tedy shrnout situaci v dnešních českých rodinách, ztotožňujeme se s „tendencí odkládání rození dětí, omezování počtu dětí v rodině, odkládání sňatků, zakládání rodiny často neformálním způsobem a rovněž se prodlužuje doba, po kterou děti a rodiči žijí pospolu“ (Kimplová, 2008, s. 44).

Rodičovská role

Literární zdroje se shodují, že ačkoliv existuje pohlavní rovnoprávnost, postavení rodičů se vůči dítěti jednoznačně liší. Do role ženy v rodině spadá zejména vaření, praní a ostatní činnosti související s péčí o domácnost. Muž má v rodině roli opraváře. Rozdíl v mužské a ženské roli je ale především ten, že žena svoji činnosti vykonává prakticky denně, kdežto muž pouze nárazově. Role muže je mnohdy také jeho koníčkem. S příchodem rodičovství jsou ale rodiče vystaveni jiným závažnějším problémům.

Vágnerová (2007, s. 108) vidí rodičovskou roli jako „důležitou součást identity dospělého člověka.“ Jedná se o biologicky podmíněnou roli se specifickou psychickou i sociální hodnotou. Je charakteristická svou asymetrií, je nevratná a zároveň nezrušitelná vůči partnerovi. Představuje zásadní zvrát v životě rodičů a vyžaduje změnu životního stylu.

Role matky má jasně vymezená práva a povinnosti. Žena obecně sama sebe vnímá v roli manželky a matky, je to její poslání. Očekává se od ní citová vřelost, empatie, výchova dítěte na úkor seberealizace. Charakteristická je změna prožívání a uvažování. (Vágnerová, 2007)

Role otce není jednoznačně vymezena, nemá svá práva ani povinnosti. Muž se vidí v roli hlavního živitele rodiny, a tento status je společností tolerován. Vztah otce k dítěti se rozvíjí postupným navazováním vztahu. Role otce zahrnuje složku empatie, pochopení, podpory. (Vágnerová, 2007)

V období 90. let se silně spekulovalo o efektivitě muže na rodičovské dovolené. Dnes už tento status muže není ojedinělá věc. Je to výsledek feministických hnutí 20. století, jehož cílem bylo právě zrovnoprávnění šancí mužů a žen na trhu práce. Vlivem změny v Zákoně o nemocenském pojištění byla tato šance pro muže zavedena už v roce 1987. V plnou platnost vstoupila v roce 1990, a to nahrazením mateřského příspěvku za rodičovský (Maříková, 2003 cit. podle Šrajer, Musil, 2008). Rovnoprávnost v šanci obou pohlaví na trhu práce tedy pramení z toho, že muži už nejsou pro zaměstnavatele jistotou nulové absence v rámci rodinných povinností. Nešporová (2005) je toho názoru, že pokud by této možnosti muži dostatečně využívali, mohlo by dojít k posílení společenské funkce rodiny a taky ke sblížení se všech členů nukleární rodiny. O mužích na rodičovské dovolené se hovoří také v Zákoníku práce, kde je zaměstnavatel povinen poskytnout na základě žádosti zaměstnance rodičovskou dovolenou (Česko, 2006 Sb.).

Jak ženám, tak mužům by mělo být ze strany legislativy umožněno skloubit kariéru s rodinou, kde by byla výsledkem ne vynucená rozhodnutí, nýbrž dohoda partnerů.

Rozvoj společnosti a emancipace žen byly hlavními spolupodílníky na proměně vztahů v rodině.

Partneři se v moderním modelu rodiny z pohledu genderových rolí a vztahů charakterizují třemi hlavními rysy: „citelným snížením objektivní závislosti ženy na muži, přetrváváním dělby profesních a domácích činností podle pohlaví, vzájemnými kompromisy“ (Ryba, 2003 cit. podle Šrajer, Musil, 2008, s. 33).

S rodičovskou rolí se také úzce pojí proměna partnerského vztahu. Vágnerová (2007) uvádí, že na základě mateřských povinností klesá počet vzájemných interakcí mezi rodiči, což se negativně podílí kvalitě jejich vztahu. Důsledkem je emočně ochuzený stereotyp typický nedostatkem společných pozitivních zážitků, který zpochybňuje existenci citové vazby. Výsledkem je narůstající nespokojenost partnerů, neuspokojení potřeb a zvyšující se riziko hledání náhradního uspokojení. Obecně je dítě vnímáno jako příčina narušení intimity partnerského vztahu.

Hodnota dítěte

Vágnerová (2007) vidí rozdíl ve vnímání dětí u rodičů bezdětných a rodičů s dětmi. Nejdůležitější je vytvořit si pevnou citovou vazbu k dítěti, a klást důraz na podněty s dětmi spojené. Důležitá je přítomnost pocitu uspokojení z rodičovství, ale i aspekt možnosti sebe-realizace. Hodnota rodičovství se zvyšuje s věkem rodičů. Narození dětí vidí naprostá většina žen i mužů jako nejlepší zážitek svého života.

Pro bezdětné páry v období mladé dospělosti (okolo 30 let) jsou představy o dětech nekonzistentní. To, jak dítě ovlivní jejich život, není předmětem jejich zájmu. Spíše u mladých bezdětných párů převažuje názor, dítě rovná se omezení osobní svobody. Rodičovství vnímají jako zátěž, kterou lze odložit na pozdější dobu. Rabušic (2000 cit. podle Vágnerové, 2007, s. 113) vnímá posun v názorech mladých lidí na hodnotu dítěte. „Současná generace mladých dospělých už je nepovažuje za nezbytnou podmínku naplnění života.“

Plánování rodičovství je v současné době převážně racionální úvahou. Aktuální trend odkládání mateřství svědčí pro změnu v oblasti hodnotové hierarchie, ale je také ukazatelem zodpovědnosti.

Nejen že rodičovství uspokojuje základní životní potřeby, nese si s sebou také mnoho nároků protichůdných předchozímu pohodlnému způsobu života. Děti jsou novým zdrojem povinností, starostí, obav a konfliktů. Adaptace rodiny na příchod nového člena nemusí probíhat zcela hladce. Přitom paradoxně děti jsou prediktorem budoucí stability manželství. (Langmeier, Krejčířová, 2006)

2 ROZVOD

Do manželství většina z nás vstupuje s přesvědčením, že je to láska na celý život. Všechno je krásné, dokonalé, nalajnované. Po pár měsících přijde vystřízlivění, a situace se jen vzdáleně podobá vysněným ideálům. Práce, domácnost, problémy, děti, hádky, konflikty, až se stává situace neúnosná. Pozitivní prožitky a emoce jsou nenávratně pryč. Rozvod se jeví jako nejsnadnější úniková cesta. Jen málo komu se podaří najít společné východisko. Status vdaná, ženatý se rázem přepisuje na rozvedená, rozvedený. Naše sny, plány, lásku, souznění a porozumění střídá trpká realita. Krach manželství silně vnímá úzká i široká rodina.

V naší společnosti je rozvod velmi snadnou záležitostí. Možná i proto jeho číslo každým rokem rapidně stoupá. Nejvíce ohrožené jsou vztahy v období manželských krizí nebo při příchodu dětí.

V této kapitole pojednávám o problematice rozvodů. Nabízím nejnovější statistické údaje z dění České republiky, ale i ze zahraničí. Zabývám se problémovými situacemi, které jsou předzvěstí zániku manželství. Konkrétně definuji možné příčiny rozvodů, od závislostí (alkoholismus, gamblerství, workoholismus), přes různé typy existenčních problémů vztahu, až po patologické jevy (nevěra, žárlivost, domácí násilí). Definuji jednotlivé fáze rozvodu, podle konkrétních autorů. Rozvod a jeho zákonitosti v praxi vymezují podle Zákona č. 94/1963 Sb., o rodině. V této části seznamuji také čtenáře s návodem, jak při rozvodu postupovat a na co se předem připravit. Poslední podkapitola je zaměřena na rozvodovou a porozvodovou rehabilitaci s podrobným výčtem služeb a možností pomoci konkrétních poraden i neziskových organizací.

2.1 Statistiky rozvodů

V roce 2006 nabízela Světová rozvodová statistika zajímavé poznatky ze 42 zemí. Česká republika se tehdy umístila na šesté příčce se skóre 61 % rozvodů. První místo obhájilo Bělorusko, následně Rusko, Švédsko, Litva a Ukrajina. Slovenská republika s 34 % získala dvacátou pátou pozici. (Soudková, 2006)

Český statistický úřad (ČSÚ, © 2013) nabízí následující statistiky:

Úhrnná rozvodovost se za rok 2011 snížila, konkrétně na 46, 2 % (28 100 rozvedených manželství) z původních rekordních 50 % roku 2010. Pro 81 % mužů i žen to bylo první

ukončené manželství, pro zbylých 19 % již opakovaná událost. Návrh na rozvod podala ve dvou třetinách případů žena.

Za příčinu rozvratu manželství jsou nejčastěji považovány dvě hlavní kategorie, zaprvé „rozdílnost povah, názorů a zájmů“, za druhé kategorie „ostatní“, což dohromady činí 89 % všech rozvodů roku 2011. Zbylými příčinami jsou v 3, 8 % případů nevěra ze strany muže, 2, 5 % případů ze strany ženy. Další nejčastější příčinou byl poté alkoholismus muže a nezájem o rodinu ze strany ženy.

Podle délky trvání manželství vidíme (viz. Tab. č. 1), že se za poslední roky zvyšuje rozvodovost u kategorie délky trvání nad 20 let (jedná se o druhou vážnou krizi, která přichází nezávisle na vůli partnerů, o níž se zmiňoval Plzák (1973). Venglářová (2008) ji v kapitole 1.6 nazývala „čas vylétávání dětí z hnízda“, kdy volný čas najednou nedokážou partneři smysluplně využít). O druhou příčku se dělí kategorie rozvodů v trvání manželství kratším než 5 let a kategorie od 5 – 9 let trvání manželství v cca 20 % případů (tady se jedná dle Plzáka (1973) o nezvládnutí první vážné krize, která pramení z prvních objektivních rozporů. Dle Venglářové (2008) se jedná o krizi existenčních změn). Rozmezí 17 – 19 % rozvodů spadá do kategorie 10 – 14 let a 15 – 19 let trvání manželství (Venglářová (2008) popisovala toto období jako krizi, kde zjišťujeme, že partnera zkrátka nezměníme).

Tab. č. 1: Rozvodovost dle délky trvání manželství (ČSÚ, © 2012)

Délka trvání manželství (roky)	2002 (%)	2004 (%)	2006 (%)	2007 (%)	2008 (%)	2009 (%)	2010 (%)
0 – 4	19,4	18,2	18,2	18,2	19,2	19,8	19,6
5 – 9	23,4	22,4	22,9	21,9	21,0	20,3	19,9
10 – 14	22,0	21,2	18,1	17,4	16,4	16,4	16,2
15 – 19	15,0	16,5	17,4	17,6	17,5	16,9	16,6
20 +	20,1	21,8	23,3	24,9	25,8	26,6	27,7

Webový portál Netmums z Manchesteru (Novinky.cz, © 2012) nabízí zajímavé statistické údaje související s příchodem dětí do manželství. Po roce manželství se rozpadá

12 % párů, po dvou a půl letech už je to párů 21 %. Po třech letech pak 13, 5 % párů, po sedmi letech od svatby už jsou to pouhé 3 %. Jako hlavní příčinu rozpadu manželství vidí Netmums v nezvládnutí první manželské krize, která se týká období kolem 3. roku trvání manželství. Největší zátěží je příchod dětí do vztahu. Jen třetinu párů dítě sblížilo, 42 % párů odcizilo, zbylé procento dotázaných se k problematice nedokázalo vyjádřit. Co se týká kvality partnerského vztahu s příchodem potomků, tak 80 % párů přiznalo, že po narození dítěte partnerství těžce utrpělo a 15 % rodičů už si po narození dítěte nebylo schopno udělat čas jen na partnera. Zbylé procento dotázaných nedokázalo otázku posoudit.

2.2 Kdy je vztah zralý na rozvod

Předzvěstí rozpadu manželství je ztráta vzájemné úcty a porozumění. S vědomím, že daná osoba je tu vždy pro nás, se mnohdy vytrácí ze vztahu tak důležitý respekt, ohleduplnost a vztah se tak stává sobeckou potřebou. Náš osobnostní růst a vývin je pozastaven na úkor partnera. Začínáme vnímat, že tato predominance vnáší do vztahu těsnost až dusnost.

Mnohé příčiny rozvodů pramení již z našich mylných představ o manželství. Této problematice se věnuje Gilbertová, americká psychiatricka (cit. podle Soudková, 2006, s. 14). Nejčastějšími mýty manželství jsou dle Gilbertové následující tvrzení. „Druhá osoba mě udělá šťastným. Mohu druhého změnit. Mám právo odpovídat emočně na emoce svého partnera. Tento vztah se už nikdy nezlepší. Usiluji o změnu, jak jenom mohu. Jestliže se můj partner potřebuje „vymluvit“ nebo „dostat ze sebe svoje pocity, nezbyvá mi než souhlasit, že budu poslouchat.“ Je důležité si uvědomit, že do manželství nevstupujeme s vědomím změny partnera ve vlastní prospěch, ale s vědomím vzájemné tolerance, s vědomím schopnosti ustoupit, s vědomím udržení osobního prostoru, a také s vědomím, že změny lze dosáhnout jen v případě uvědomění si své vlastní chyby. Za těchto předpokladů může vztah fungovat.

O skutečnostech ohrožující manželství v rámci mýtů hovoří také již dříve Plaňava (1994). Riziko vidí stejně jako většina autorů v nenaplněných představách o partnerovi. Výsledkem může být vážný rozpor, který nepodaří-li se uvést v soulad, hrozí rozpad manželství. Plaňava (1994, s. 21) definuje mýty manželství následovně. „Jsme jedno tělo a jedna duše, budeme spolu šťastní, co na srdci – to hned na jazyku, láska – (vše)mocná čarodějka, domov – přístav.“

Odpověď na otázku, kdy je vztah zralý na rozvod odpovídá Novák (2005, s. 38): „Nutný je, pokud se v manželství již opravdu nedá vydržet“.

Doupovcová (cit. podle Plaňava, 2000) nabízí ve svém výzkumu diplomové práce přehled znaků rozvodového potenciálu dle závažnosti:

- **Velmi významné znaky**

Již byl podán návrh na rozvod, existuje zde oboustranný mimomanželský vztah, oba mají konkrétní představy o rozvodu, uvažují o rozvodu v době relativního klidu, převažuje lhostejnost a nezájem o partnera, sexuální styk nebyl déle než šest měsíců, partneři bydlí odděleně, vzájemná doteková averze, byl realizován kontakt s právníkem.

- **Středně významné znaky**

Oddělené aktivity s dětmi, komunikace končí hádkou, hostilita, žena přestala vykonávat domácí práce pro manžela, kvalita manželství upadá, problémy v manželství vnímá i široké okolí, finančně hospodaří každý zvlášť, absence sexu dva až pět měsíců, spí odděleně, seznámení dětí s možností rozvodu, oddělené stolování.

Proti rozvodu stojí dle Doupovcové (cit. podle Plaňava, 2000) věk manželů nad 60 let, náboženská víra, společný majetek, život na vesnici, uspokojující sex, absence rozvedených jedinců v rodině a blízkém okolí, dvě a více nezletilých dětí, nedostatečné příjmy a finanční závislost na partnerovi, odpůrce s rozvodem nesouhlasí.

2.3 Příčiny rozvodů

Z historického pohledu byla ve 20. století příčinou rozvodů především nevěra, opuštění nebo krutost (Soudková, 2006).

Z rozvodových soudních spisů se za rizikové faktory rozpadu manželství považují již přítomné faktory před vznikem manželství. Jsou to gravidita nevěsty, nezralý věk, spory a hádky, nesouhlas blízkého okolí o vhodnosti partnera. (Plaňava, 2000)

Dle Plaňavy (1994) to mohou být i jiné vstupní okolnosti. Setkají-li se tyto jednotlivá rizika společně, ohrožení vztahu existuje, není to ovšem pravidlo. Jedná se zejména o:

- rozdílné prostředí původní rodiny partnerů
- manželství rodičů bylo nestabilní
- špatné vzájemné vztahy členů původní rodiny

- nešťastné dětství jednoho z partnerů
- stejná sourozenecká konstelace
- záměrně uzavřené manželství z důvodu rychlého opuštění domova
- záměrně uzavřené manželství z důvodu neplánovaného těhotenství
- uzavření manželství v rámci prvního vážného vztahu
- vstup do manželství bezprostředně po předchozím nevydařeném vztahu
- vstup do manželství po dobu kratší než půl roku, nebo naopak po dobu delší než roky tři
- svatba bez přítomnosti rodiny a blízkých
- velký věkový rozdíl manželů
- uzavření manželství krátce po dosažení plnoletosti
- soužití manželů s rodiči ve společné domácnosti a finanční či emoční závislost na nich
- u jednoho z partnerů se objevují patologické rysy osobnosti
- přehnaná očekávání a víra v mýty

Jako příčinu rozvodů je dle Pernerové (2000) nutné zmínit také možnost manželské polarizace. Jedná se o situaci, kdy manželé zapomínají na slib „v dobrém i ve zlém“ a v řešení nejrůznějších problémů stojí zásadně proti sobě. Podle toho, jak si řešení problémů osvojili ve své původní rodině, tak přesně k nim nyní budou přistupovat.

Z mnohých výzkumů považují dnes lidé za nejpravděpodobnější příčinu rozvodu nevěru, nedostatek respektu, odcizení, alkoholismus, zanedbávání partnera, domova a dětí, finanční problémy, sexuální nesoulad, fyzické násilí, slovní napadání, nedostatek lásky, zasahování příbuzných do vztahu, přehnané požadavky aj. (Soudková, 2006)

Skutečné příčiny rozvodů v číslech z posledních let jsme mohli zaznamenat v kapitole 2.1. Vyjímaje dvou nejčastějších kategorií rozvodu manželství („rozdílnost povah, zájmů, postojů“ a „ostatní“), jež uváděl ČSÚ (© 2013) budu nyní specifikovat další jednotlivé příčiny rozpadu manželství, které měly ve statistice rovněž své neopomíjené zastoupení. Jedná se o nevěru, žárlivost, závislosti a domácí násilí.

Nevěra

Nevěra vyvolává mnoho asociací. Někdo ji může považovat za přirozenou součást života, pro někoho je to hrozná noční můra. Avšak její následky mohou spoustu „zasvěcených“ nemile překvapit. Dle Šamánkové, Nováka (2009, s. 99) je „nevěra jev, se kterým musíme v partnerských vztazích počítat“.

Nejvýznamnějšími autory zabývající se nevěrou jsou podle Venglářové (2008) v současné době Plzák, Šmolka a Kratochvíl. Shodují se, že škody páchá nevěra nejen v souvislosti s klamáním partnera, ale způsobuje citové potíže i jinde, než v partnerství. Publikací a článků bylo na toto téma vypracováno nespočetně. Často se spekuluje o rozdílnostech v nevěře mužů a žen. Zatímco muži k ní tíhnou spíše na úkor uspokojení nutné fyzické potřeby, ženy v ní mnohdy vidí spíše potřebu uspokojení své pocitové stránky.

Na odhalenou nevěru reaguje každý člověk jinak. Záleží na samotném páru, jak se s vzniklou situací vypořádá. Někdo ji řeší dočasným rozchodem, někdo trvalým, někdo oplácí stejnou mincí, jiný ji dokáže odpustit atd. Nevěra má sama o sobě více forem. Buďto se jedná o nezávazný flirt, jindy o krátké erotické dobrodružství, zálet či trvalý mimomanželský stav. (Venglářová, 2008)

Rovněž je důležité zmínit, že dle výzkumů má počet nevěř v partnerských vztazích vzestupnou tendenci. V roce 1998 se k min. jedné přiznalo 65 % mužů a 46 % žen. (Weiss, Zvěřina, 2001)

Dle Venglářové (2008) rozlišujeme dva typy nevěry:

- Nevěra jako dlouhodobý stav

Problémem je přítomnost silné citové vazby. Jeho náplní je nejen sex, ale také společně strávený čas a společné zájmy. Dlouhodobá nevěra vzniká v důsledku nedostatku vzájemného porozumění.

- Nevěra jako krátkodobé dobrodružství

Vzniká v důsledku stresu, pracovního neúspěchu, krátkého odloučení se od partnera. Tento typ nevěry nemá hloubku. Jejím cílem je pouze sexuální potřeba či touha po zážitku.

Žárlivost

Přítomnost žárlivosti v partnerství je zcela přirozený jev.

Hartl, Hartlová (2009, s. 711) definují žárlivost jako „emulaci, záporný emoční stav, formu úzkosti vznikající z pocitu nejistoty, strach ze ztráty milované osoby → žárlivost partnerská“.

Novák (2004, s. 63) který se touto problematikou zabývá, ji definuje jako „ohrožení psychického vlastnictví a následné ztráty partnera“.

O žárlivosti ví své jak muži, tak ženy. Typické je pro obě pohlaví citové vydírání, vyhrožování aj. Reakcí na žárlivého partnera může být ignorace, spor, rozchod či rozvod. „Jedním z umění žít, je umění vypořádat se s nedůvěrou“, tvrdí Plzák.

Novák (2004) rozlišuje dva druhy žárlivosti:

- Normální (opodstatněná) žárlivost

Stanu se svědkem situace, která mně měla zůstat utajena. Signál naznačující mimo-manželský zájem partnera zapříčiní mé znepokojení, nicméně pátrat se po podrobnostech dělá situaci ještě horší, než ve skutečnosti je.

- Chorobná (patologická) žárlivost

Typické jsou výslechy, kontrola, hádky, podezírání aj. Tento typ žárlivosti je ale zcela neopodstatněný.

Závislosti

Jakákoliv závislost, jejímž výsledkem je destruktivní jednání vůči sobě či partnerovi, je dle mého názoru špatná.

- **Závislost na alkoholu**

Společností je alkohol tolerován. Možná proto se mnohdy nad tímto problémem nijak nepozastavujeme. Problém nastává až v případě, kdy začne nadměrná konzumace alkoholu jedinci či jeho blízkému okolí nápadně narušovat život.

Alkoholismus může být ale nejen velmi vážný zlovyk, nýbrž také úniková cesta. Novák (2004) vidí nadměrnou konzumaci alkoholu také jako možnou odpověď na problémy ve vztahu. Alkohol může např. konkrétně impotenci nejen vyvolat, ale rovněž zakrýt.

Závislost na alkoholu probíhá dle Venglářové (2008) v následujících fázích:

1. Počáteční fáze závislosti – nenápadná, povzbuzující, zdroj dobré nálady
2. Varovná fáze – častý stav opilosti, stojí nás čas i peníze, situaci máme pod kontrolou, problém si nepřipouštíme
3. Rozhodná fáze – objevující se výrazné neshody mezi partnery, doprovázené nespolehlivostí, konflikty či násilím
4. Konečná fáze – člověk si nedokáže sám pomoci, skutečná konzumace alkoholu neodpovídá běžným parametrům stavu opilosti

Při komunikaci s člověkem závislým na alkoholu platí jedno zásadní pravidlo, a to ráno moudřejší večera. Musíme si také uvědomit, že k řešení této nelehké situace je zapotřebí motivace a chtíč závislého léčit se.

- **Závislost na psychoaktivních látkách**

Tato závislost si s sebou nese také spoustu rizik. Od zdravotních problémů až po asociální či antisociální chování. Vztah s člověkem závislým na drogách je zdrojem mnoha nelehkých konfliktů. I v tomto případě je řešením dobrovolná léčba. (Venglářová, 2008)

- **Gamblerství**

Jako zdroj finančních problémů. Závislost na automatech či sázení ovlivní negativně život celé rodiny, pakliže závislý nějakou má. Racionální jednání ustupuje do pozadí, vítězí touha po vítězství. I v tomto případě je léčba možná, ba dokonce nutností. (Venglářová, 2008)

- **Workholismus**

Je výsledkem stále vyšší a vyšší motivace pracujícího. Zpočátku se tato závislost nezdá býti závažná, manžel či manželka vydělává, financí je dostatek, nicméně postupem času partneři přehodnocují své životní priority a zjišťují, že se jejich názory rozcházejí. I workholismus dnes není neobvyklou příčinou rozvodů. (Venglářová, 2008)

Všechny typy závislostí se dají léčit. Nejprve jsou pro všechny závislosti k dispozici ordinace psychiatrů zaměřujících se na tuto problematiku. Pro osoby závislé na alkoholu jsou k dispozici protialkoholní léčebny, Sdružení anonymních alkoholiků, pro osoby závislé na drogách K – centra, Drop – in, pro workholiky psychologové, manželští poradci nebo také praktičtí lékaři. (Venglářová, 2008)

Násilí ve vztahu

Obětí domácího násilí se již dnes může stát kdokoliv, muž i žena bez rozdílu. Dle provedených výzkumů se s ním v životě setkají až dvě třetiny osob, a to na základě zkušenosti své, či svých blízkých. Skutečná čísla je ale těžké určit. Fakt, že jsou obětí zejména ženy, platí, nicméně násilí páchané na mužích musíme brát v úvahu stejně významně (Domácí násilí, © 2007).

O domácím násilí kolují stále stejné mýty:

- Kdyby to bylo tak zlé, odešla by
- Násilí se ženě líbí
- Plynou z něj pro ženu určité výhody
- Kdyby se chovala, jak má, nic by se jí nemohlo stát...

I když se mnohdy zdá, že vše začalo nevinně, prvky ohrožení lze vypožorovat snadno. Přítomnost nadávek, ponižování, psychický tlak, omezování práv a následná gradace až v podobě újmy na fyzickém či psychickém zdraví, či na životě. Odborníci rozlišují formy domácího násilí na fyzické, psychické, sociální, ekonomické, sexuální a kombinace všech předchozích (Domácí násilí, © 2007).

Domácí násilí má čtyři klíčové znaky: opakování a dlouhodobost, eskalaci (stupňovitost), rozdělení rolí (vždy je na první pohled zřejmé, kdo je pachatelem a kdo obětí), nevěřejnost. Muži jako pachatelé upřednostňují fyzické formy týrání, ženy spíše psychické. Dnes už je typické také domácí násilí páchané na seniorech, které může mít obě předešlé formy (Domácí násilí, © 2007).

Odhalení pachatele je často běh na dlouhou trať. V platnost vstoupil v roce 2009 Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, §§ 44 až 47 „Oprávnění vykázat z bytu nebo domu i z jeho bezprostředního okolí“. Jeho význam dokládají statistiky, neboť jen v roce 2012 bylo vykázáno 1 405 pachatelů, za rok 2011 to bylo 1430 pachatelů, za rok 2010 to bylo 1058 pachatelů (Domácí násilí, © 2007).

Nejdůležitější rada pro oběť zní sbírat důkazy a obrátit se na odbornou pomoc. A to v podobě intervenčního centra, poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy, existuje také Bílý kruh bezpečí, krizové centrum psychosociální pomoci a azylové domy (Domácí násilí, © 2007).

2.4 Fáze rozvodu

Rozvod je důsledkem manželské krize. Celý rozvodový proces má dlouhé trvání, proto jej odborná literatura člení do více etap. Každá etapa je specifická jinými vnitřními prožitky a postoji, je to tedy sled různých kognitivně – emocionálních reakcí. Plaňava (2000) člení průběh předrozvodového, rozvodového i porozvodového dění do čtyř po sobě jdoucích etap:

1. Etapa protahované manželské krize s narůstajícím rozvodovým potenciálem

Tato fáze je jakousi „předehrou“ rozvodu. Typickými znaky jsou pokles či absence pohlavního styku, pravidelné destruktivní manželské hádky a spory, nepřátelské mlčení, přímá nebo nepřímá manipulace dětmi, aj. V této fázi se posuzuje míra ohrožení manželství, proto je dobrá manželská terapie. V této fázi nemusí nutně následovat rozhodnutí rozvodu.

2. Rozvodové rozhodování a rozhodnutí

Tato fáze je symbolem asymetrie. Manželský pár prožívá problémy zcela subjektivně. Pro jednoho může být situace neúnosná, frustrující, plná obav a negativních emocí, pro druhého to může být problémový stav, který se dá ovšem zdárně vyřešit. Zatímco jeden se k rozvodu přiklání, druhý ho jednoznačně odmítá.

3. Rozvodové jednání

Jedná se o navázání kontaktu s vnějším světem. Rozvodové jednání zahrnuje vyhledání právníka, podání návrhu na rozvod k soudu, soudní rozvodové stání, seznámení okolí s aktuální situací. Problém nastává v případě, mají – li manželé děti. Od extrémního nezájmu o ně, přes vydírání druhého rodiče, až po symbiotický kontakt jsou právě děti největší obětí rozvodu.

4. Dokončení manželské separace

Jedná se o utváření porozvodového životního stylu. Zahrnuje citové odpoutání se od partnera, znovuvytvoření rodičovské odpovědnosti, ochranu dětí, znovunalezení vlastní identity a vytvoření nového životního stylu.

Kimlová (2008) uvádí čtyři stádia vyrovnání se s rozvodovou situací, která má stejně jako u (Plaňavy, 2000) znak asymetrie:

1. Stádium protestu

Navrhovatel rozvodu je v čím dál vyšší míře přesvědčen o svém rozhodnutí, neboť traumatizovaná osoba má tendenci k neúčelným až chaotickým pokusům o záchranu manželství.

2. Stádium zoufalství

Traumatizovaná osoba propadá depresi, sebeobviňování a začíná vnímat marnou snahu o záchranu manželství.

3. Stádium popření

Traumatizovaná osoba vnímá navrhovatele rozvodu jako člověka, který si ji vlastně vůbec nezaslouží.

4. Stádium vyrovnávání

Traumatizovaná osoba už se dokázala oprostít od pocitů křivdy a nyní je připravena jednat racionálně, bez přítomnosti extrémně vyhrocených emocí.

C. J. Saltsová (1979 cit. podle Plaňava, 2000, s. 156) rozlišuje 3 stádia rozpadu manželství: „předrozvodové rozhodování, rozvodovou rekonstrukci a porozvodové zotavení.“

2.5 Rozvodové řízení v praxi

Ze Zákona o rodině (Česko, 1963 Sb.) vyplývá, že soud může manželství rozvést, a to na návrh některého z manželů, jestliže je hluboce a trvale rozvráceno a neexistuje zde šance na jeho obnovu. Příčiny rozvratu manželství se berou v úvahu.

V případech, mají-li manželé nezletilé děti, a rozvod by byl v rozporu s jejich zájmy, manželství nemusí být soudem rozvedeno, podle zvláštních předpisů. Nabude – li právní moci rozhodnutí o úpravě poměrů nezletilých dětí po rozvodu, pak teprve lze manželství rozvést. Co se dále týká dětí, soud se přiklání ke svěření do výchovy tomu rodiči, který řádně dbal o jeho výchovu po stránce citové, rozumové i mravní. Soud také stanoví výši výživného, úpravu o výkonu rodičovské zodpovědnosti v rámci svěření dítěte do péče či vzájemné dohodě manželů. (Česko, 1963 Sb.)

Na základě předložených písemných smluv soudu o porozvodovém vypořádání majetku, vyživovací povinnosti a po pravomocném rozhodnutí soudu o úpravě poměrů péče o nezletilé děti, může soud manželství rozvést, trvalo-li jeden rok, půl roku spolu manželé

nežijí a s návrhem rozvodu oba souhlasí, aniž by zjišťoval příčiny rozvratu manželství. To samé platí v případě, nežijí-li spolu manželé déle než tři roky. (Česko, 1963 Sb.)

V případě změny poměrů, je soud pravomocen změnit návrh rozhodnutí nebo dohodu rodičů o výkonu jejich rodičovských práv a povinností (Česko, 1963 Sb.).

Jak jsme již zmínili, k rozvodu je nutné podat Žádost o rozvod. Tato žádost existuje dvojího typu (Suchánek, © 2009 - 2013):

- Žádost o rozvod manželství dohodou (viz. Příloha PIII)
- Žádost o rozvod manželství bez dohody (viz. Příloha PIV)

Při rozvodu je nutné počítat s finanční náhradou za celý soudní proces. Spadají sem povinné zákonné soudní poplatky a úhrada advokáta. Platí pravidlo, čím složitější proces, tím vyšší náklady. Náklady i při bezproblémovém rozhovoru činí více než 10 000 Kč. S rostoucím počtem rozvodů počet právních úkonů stoupá, a to je příčinou prodražení rozvodů (Gola, © 2012).

2.6 Rozvodová a porozvodová rehabilitace

„Rozum učiní dost, jestliže odstraní z bolesti jen to, co je přehnané a zbytečné, nelze však doufat, že dovolí, aby vůbec žádná bolest neexistovala, ani něco takového žádat. Ať raději uchová tu míru bolesti, která se nepodobá ani nedostatku citu, ani nedostatku zdravého rozumu a dovoluje nám být ve stavu odpovídajícímu citlivé a přitom vyrovnané mysli. Ať tečou slzy, ale ať také přestanou, ať vycházejí vzdechy z hloubi tvého srdce, ale ať také skončí“ (L. A. Seneca cit. podle Plaňava, 1994, s. 75).

Rozvodová a porozvodová terapie u nás funguje už od konce 80. let minulého století. Poradenská intervence spočívá ve zmírnění rozvodových ztrát, strádání i důsledků (Plaňava, 2000). Po rozpadu manželství se zbylí členové rodiny semknou, proto je dobré zabránit, aby spojovacím tmelem nebyla nenávist vůči tomu, kdo nás opustil (Plaňava, 1994).

Vyhledání pomoci u odborníků je stále častější, nicméně pomoci mnohdy dokážou také blízcí, kolegové a kamarádi. Cílem je vždy pomoci překonat dotyčným obtíže, pomoci také jeho osobnímu rozvoji a znovunalezení vlastní identity.

Rozlišujeme hned několik terapeutických přístupů:

Svépomoc a laická pomoc

Vnímání problémů je u mnohých jedinců čistě subjektivní záležitost. Jejich řešení je v takovém případě ryze individuální. Někomu stačí předešlá zkušenost z minulosti, jiný vyhledá zdroj informací o řešení problému na internetu nebo v odborných publikacích. To vše je možné ve stavu racionálního uvažování, za nepřítomnosti extrémních emočních výkyvů. Důležité je naordinovat si vhodné techniky k dosažení vytyčeného cíle, držet se jich a krok za krokem postupovat. Máme tím na mysli uspokojení fyzických potřeb, schopnost odpočívat, nevyhýbat se věcem, které nás baví a být schopni se o své starosti s někým důvěryhodným podělit. Měli bychom vědět, že názor druhého nás může posunout dál. Vyhnou-li se nám stavy rezignace a vidina černé budoucnosti, není nutné vyhledávat odbornou pomoc. (Venglářová, 2008) V době manželské krize, rozvodu a fázi po něm se velmi často vydělí blízcí a opravdoví přátelé. Často přicházíme nejen o partnera, ale i o ně. Tato, ačkoliv smutná realita nám dopomůže vnímat okruh svých nejbližších z pravého úhlu pohledu a v případě jejich vytrvalosti si těchto vztahů můžeme vážit a pečlivě si je pěstovat. (Plaňava, 1994)

Manželské a rodinné poradenství

Nabízí podporu a pomoc při problémech v partnerských vztazích, či v manželství. Údělem poradenství není dávat rady, ale člověka vyslechnout, analyzovat a nasměrovat. Krédem poradenství je vysoká míra tolerance a pochopení klienta. Tyto služby jsou většinou bezplatné a jsou k dispozici ve všech větších městech. Řadíme sem manželské poradny, poradny pro mezilidské vztahy, rodinné poradny. Zabývají se nejen rozvodovým poradenstvím, ale je to také síť služeb zaměřená na pomoc při řešení problémů mezi manželi, či s partnerem, na řešení problémů v soužití rodičů a dětí, na pomoc v krizových situacích, a také na předmanželské poradenství. Všechny tyto služby jsou klienty využívány a nejde už o nic mimořádného. Konzultace jsou možné jak v individuální, tak skupinové formě. Jedná se o zcela dobrovolnou spolupráci. (Venglářová, 2008)

Podle Paulíka (2009) jde v poradenství zejména o aktivitu a vlastní úsilí klienta. Problémová situace nastává v případě, kdy jedinec není schopen samostatné adaptace na zvládnání životní situace. Poradenství v komplexu sociálních služeb nabízí poskytnutí informací, prosazování práv a zájmů, výchovné vzdělávací a aktivizační služby. Poradenská intervence má kratší trvání, či je pouze jednorázová. Jádrem poradenství je pomoc na bázi vzta-

hu. „Cílem je dosažení změny v nežádoucí klientově situaci (problému) i v chování, myšlení, emocích, či celé osobnosti“ (Paulík, 2009, s. 15).

Linka důvěry

Jejím zakladatelem je Miroslav Plzák, a to už v roce 1965. Tyto služby nabízejí pouze telefonický kontakt a jsou provozovány v krizových centrech s ambulantním zařízením. Výhodou je jejich dostupnost či bezplatnost. (Venglářová, 2008)

Krizové centrum

Při návštěvě krizového centra jsou k dispozici psycholog, psychiatr a sociální pracovník. Dále to bývají zdravotní sestry s příslušnou kvalifikací. Tato organizace nabízí rychlou pomoc osobám v krizových situacích, jako jsou vážné partnerské neshody, domácí násilí, nevěra, rozchody či rozvody, tragédie či nemoci. Krizový stav bývá velmi intenzivní a zraňující. Psycholog se snaží situaci stabilizovat, psychiatr klade důraz na znovunalezení duševní rovnováhy, popř. předepíše dotyčnému určitá farmaceutika, sociální pracovník zajistí existenční potřeby (ubytování, sociální dávky, aj.). (Venglářová, 2008)

Občanské poradny

V oblasti partnerských vztahů nabízejí sociální a právní poradenství. Jsou zaměřeny především na osoby v obtížných životních situacích, jako jsou osamělí rodiče, lidé žijící na hranici existenčního minima, nezaměstnaní aj. Cílem občanských poraden je klientovi poradit, nasměrovat jej, nicméně jsou klienti sami nuceni samostatně jednat. (Venglářová, 2008)

Pastorační práce

Pastorační služba je zcela specifická forma pomoci. Kněz, nebo pastorační pracovník nabízí soukromý rozhovor jedinci, či skupině osob. Náplní této práce může být zpověď, dohoda o modlitbách nebo krátkodobé či dlouhodobé pastoračně – psychoterapeutické provázení. Pastorační práce řeší rovněž otázky z oblasti vztahů, manželství, rozchodů, rozvodů ale zásadně v kontextu náboženství, etiky, morálky, víry a přesvědčení. Probíhá ve sborech a farnostech křesťanských církví. (Venglářová, 2008)

Využijeme-li jakoukoliv formu pomoci, nejdůležitější je dokázat vyrovnat se s nejrůznějšími aspekty rozvodu. Důsledky, které poznamenaly naši psychiku, je třeba rychle zpracovat, neboť by se mohly odrazit na dalších partnerských vztazích. Před svou minulostí nikdo neuteče, ale je třeba nahlížet do budoucnosti (Novák, Průchová, 2005).

3 SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI

Manželství představuje hluboký smysl a vysokou hodnotu. Jedná se o svobodné životní rozhodnutí, z něhož pramení nejtěsnější lidský vztah. Třebaže se podoba lásky postupem času mění, je nutné brát tento vztah stále stejně zodpovědně. Manželství je dle zasvěcených životní školou. Ačkoliv s doživotním slibem nemám vlastní zkušenost, patřím k příznivcům této instituce. Domnívám se, že síla manželství pramení z jeho tradice. V posledních letech se může zdát, že se jeho pravá podstata z povědomí lidí vytrácí. Svědčí o tom zvýšeno procento rozvodovosti. Dle názorů psychologů (viz. Plzák, Šmolka aj.) jsou manželské páry v každé etapě společného soužití vystaveny určitým tlakům a krizím, trvajícím kratší či delší časový interval. Problémy nemusí nutně souviset s partnerstvím, do vztahu může zasahovat oblast profesní, zdravotní aj. Na tyto kvalitativní změny reagují partneři různými obrannými mechanismy. Tyto reakce vzápětí narušují rovnováhu mezi partnery a výsledkem je nespokojený partnerský vztah.

O manželství je třeba neustále pečovat. I když se krizových stavů vyvarovat nelze, snaha vztah upevňovat a někam směřovat musí být záležitostí obou stran. V opačném případě jsou důsledkem pocity nespokojenosti, nesmyslnosti až rezignace. Přestože hlavně děti jsou zásadním stmelujícím prvkem páru, ne vždy jsou vhodným motivačním prostředkem, proč v nefunkčním vztahu nadále setrvávat. Osobně se domnívám, že jakýkoliv problém je třeba řešit již při jeho zrodu, vyústí – li ovšem do krajnosti a vztah je existenčně ohrožen, není v lidské moci jej vyřešit, zvláště v případech, kdy druhá strana nejeví zájem o nápravu. V zájmu dětí i nešťastného partnera je pak rozvod jediným řešením.

Další část práce pojednává o realitě a skutečných příčinách rozvratu manželství. Zkušenosti z vlastního rozvodu se rozhodlo sdílet prostřednictvím dotazníku několik desítek respondentů.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 METODOLOGIE VÝZKUMU

Praktická část diplomové práce se zabývá výzkumem v oblasti problematiky rozpadu manželství v rámci délky jeho trvání. Cílem výzkumu je na základě dotazníkového šetření zmapovat problematiku rozpadu manželství, zmapovat iniciátory a navrhovatele rozvodu, zmapovat jednotlivé příčiny rozvratu manželství a zjistit, zda využili respondenti pomoci odborníků pro záchranu manželství. Mou snahou je uchopit téma komplexně, vytvořit přehledný popis, provést komparaci dat, odhalit významné skutečnosti a rozšířit teorii.

Literatura v současné době nabízí spoustu zajímavých výzkumů a skutečností z oblasti sociologie, vztahujících se k problematice rozpadu manželství, nicméně ve spojitosti s délkou trvání manželství nikoliv. Výsledky výzkumu můžeme tedy využít jako doplňující prvek současné literatury.

4.1 Výzkumný problém a cíl výzkumu

Výzkumný problém:

„Jaké existují rozdíly v příčinách rozvratu manželství v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství?“

Výzkumný problém má v diplomové práci relační (vztahový) charakter.

Cíl výzkumu:

Hlavním cílem je zmapovat problematiku rozpadu manželství v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství.

Dílčí cíle výzkumu:

Zmapování iniciátorů a navrhovatelů rozvodu v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství.

Zmapování jednotlivých příčin rozpadu manželství v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství.

Zmapování snahy respondentů vztah zachránit prostřednictvím odborné pomoci v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství.

4.2 Dílčí výzkumné otázky a hypotézy

Na základě výzkumného problému a dílčích cílů jsem konkretizovala výzkumné otázky a hypotézy.

VO1: Jaké je zastoupení respondentů dle pohlaví v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

VO2: Z jakých důvodů uzavírali respondenti manželství, které později skončilo rozvodem v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství?

VO3: Vzbuzovala v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství přítomnost dětí snahu partnerů v neuspokojivém vztahu ještě nějakou dobu setrvat?

VO4: Jaké jsou rozdíly mezi iniciátory rozvratu manželství a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství?

H4: Předpokládáme, že mezi iniciátory rozvratu manželství a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství existují statisticky významné rozdíly.

VO5: Jak se podílel alkoholismus na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

H5: Předpokládáme, že podíl alkoholismu, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

VO6: Jak se podílelo patologické hráčství na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

H6: Předpokládáme, že podíl patologického hráčství, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

VO7: Jak se podílel workholismus na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

H7: Předpokládáme, že podíl workholismu, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

VO8: Jak se podílela rozdílnost názorů na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

H8: Předpokládáme, že podíl rozdílnosti názorů, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

VO9: Jak se podílela rozdílnost zájmů na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

H9: Předpokládáme, že podíl rozdílnosti zájmů, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

VO10: Jak se podílel výrazný věkový rozdíl na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

H10: Předpokládáme, že podíl výrazného věkového rozdílu, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

VO11: Jak se podílel neuvážený sňatek na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

H11: Předpokládáme, že podíl neuváženého sňatku, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

VO12: Jak se podílelo vyhasnutí vztahu na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

H12: Předpokládáme, že podíl vyhasnutí vztahu, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

VO13: Jak se podílel nezájem o rodinu na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

H13: Předpokládáme, že podíl nezájmu o rodinu, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

VO14: Jak se podílela nedostatečná komunikace na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

H14: Předpokládáme, že podíl nedostatečné komunikace, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

VO15: Jak se podílely sexuální neshody na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

H15: Předpokládáme, že podíl sexuálních neshod, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

VO16: Jak se podílely finanční neshody na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

H16: Předpokládáme, že podíl finančních neshod, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

VO17: Jak se podílely zdravotní důvody na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

H17: Předpokládáme, že podíl zdravotních důvodů, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

VO18: Jak se podílelo zasahování do vztahu ostatními členy rodiny na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

H18: Předpokládáme, že podíl zasahování do vztahu ostatními členy rodiny, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

VO19: Jak se podílela nevěra na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

H19: Předpokládáme, že podíl nevěry, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

VO20: Jak se podílela žárlivost na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

H20: Předpokládáme, že podíl žárlivosti, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

VO21: Jak se podílelo domácí násilí na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

H21: Předpokládáme, že podíl domácího násilí, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

VO22: Jak se podílelo odsouzení pro trestný čin na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

H22: Předpokládáme, že podíl odsouzení pro trestný čin, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

VO23: Jaké jiné příčiny rozvratu manželství respondenti ve výzkumu uváděli?**VO24: Jaké jsou rozdíly mezi navrhovateli rozvodu a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství?**

H24: Předpokládáme, že mezi navrhovateli rozvodu a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství existují statisticky významné rozdíly.

VO25: Jaká byla snaha respondentů vztah zachránit prostřednictvím odborné pomoci?

4.3 Defínování proměnných

Délka trvání manželství (nezávisle proměnná)

Jednotlivé kategorie délky trvání manželství jsou prototypem kategorií ČSÚ (© 2012), a týkají se otázky z dotazníku č. 5. Rozpětí odpovědí 1 – 5: délka trvání manželství v období od 0 – 4 let (1), 5 – 9 let (2), 10 – 14 let (3), 15 – 19 let (4), 20 a více let (5) → kategoriální proměnná.

Jednotlivé příčiny rozvratu manželství (závisle proměnná)

Odpověď na otázku z dotazníku č. 10 – č. 27. Rozpětí odpovědí 1 – 4: určitě ano (1), spíše ano (2), spíše ne (3), určitě ne (4) → kategoriální proměnná.

Iniciátor rozvratu manželství (závisle proměnná)

Odpověď na otázku z dotazníku č. 9. Rozpětí odpovědí 1 – 3: má vina (1), vina na straně partnera / partnerky (2), oboustranný podíl viny (3) → kategoriální proměnná.

Navrhovatel rozvodu (závisle proměnná)

Odpověď na otázku z dotazníku č. 29. Rozpětí odpovědí 1 – 3: má iniciativa (1), ze strany partnera / partnerky (2), bylo to oboustranné (3) → kategoriální proměnná.

4.4 Druh výzkumu

Vzhledem k charakteru výzkumného problému byl zvolen kvantitativní výzkum. Chráska (2007, s. 32) uvádí, že kvantitativní výzkum je založen na existenci pouze jedné objektivní reality, která není závislá na našich citech, postojích nebo přesvědčeních. V kvantitativním výzkumu má svůj význam číslo, velká skupina osob, zobecnění a odstup.

4.5 Metoda výzkumu

Jako výzkumnou metodu ke sběru dat jsem zvolila metodu dotazníku. Dle Chrásky (2007, s. 164) je jeho velkou výhodou získávání dat od velkého počtu respondentů za relativně krátkou dobu. „Jedná se o soustavu předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny, a na které dotazovaná osoba odpovídá písemně“ (Chráska, 2007, s. 163).

Vlastní dotazník jsem vytvořila s dopomocí odborné literatury. Konkrétně je určen rozvedeným jedincům. Jednotlivé položky jsou v dotazníku uvedeny formou otevřených otázek (umožňují hlubší proniknutí do sledované problematiky) i uzavřených otázek (obsahující položky dichotomické např. ano – ne, a položky polytomické např. určitě ano – spíše ano – spíše ne – určitě ne). V možnostech odpovědí nabízím tedy nominální a ordinální proměnné.

Dotazník je tvořen 32 položkami rozdělenými do čtyř okruhů. První okruh zahrnuje základní údaje o respondentech (3 otázky), druhý okruh se zabývá údaji o manželství, které skončilo rozvodem (5 otázek). Třetí okruh pojednává o příčinách rozvratu manželství (19 otázek) a čtvrtý okruh je obrazem vnímání rozpadu manželství. Celý dotazník je pak uveden v příloze PI.

4.6 Charakteristika výzkumného vzorku

Základní soubor tvoří všechny rozvedené osoby z celé České republiky. Výběrový soubor tvoří rozvedené osoby, kterým byl předložen dotazník jak v elektronické, tak tištěné podobě. Vzhledem k tomu, že je rozvodovost zastoupena v jednotlivých krajích vcelku rovnoměrně, dovolila jsem si oslovit respondenty v rámci celého našeho území.

K realizaci výzkumu jsem zvolila záměrný kvalifikovaný výběr respondentů.

O výběru respondentů rozhodoval jak úsudek můj, tak úsudek zkoumané osoby. Výzkumný soubor tvořili respondenti, kteří byli nebo v současné době jsou rozvedeni. Věková kategorie byla neomezená.

Dotazník v elektronické podobě vyplnilo 253 respondentů. V tištěné podobě jsem rozdala 40 dotazníků, z toho jsem vyhodnotila pouze 24 z nich (11 dotazníků jsem zpět neobdržela, 5 dotazníků jsem díky absenci odpovědí jednotlivých položek vyhodnotila jako nevyhovující). Návratnost dotazníků v tištěné podobě tedy činila 73 %.

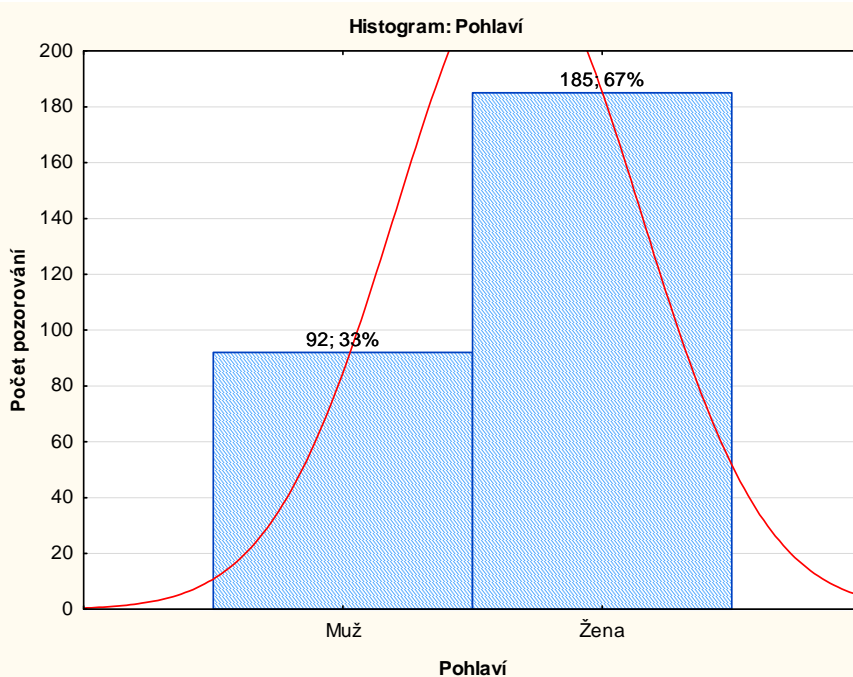
Základní údaje o respondentech

Dotazník vyplnilo 33 % mužů a 67 % žen. Původní záměr rovnoměrného zastoupení pohlaví nebyl vzhledem k problematice vyhledávání cílové skupiny možný. Výzkumné otázky a hypotézy se tedy k problematice rozpadu manželství vůči pohlaví nevztahují.

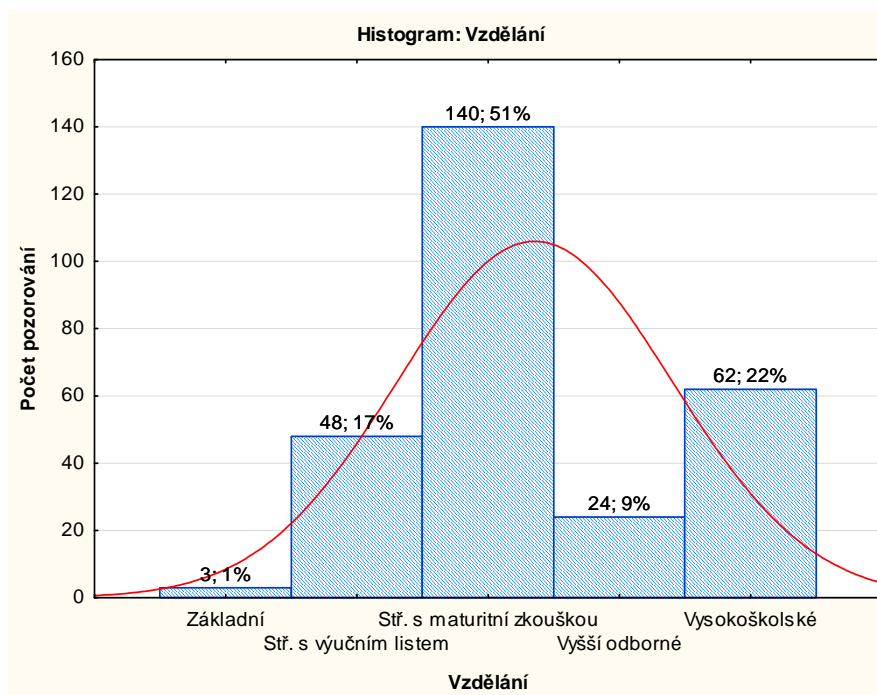
Vzdělání, jehož respondenti výzkumu dosáhli, bylo základní v zastoupení 1 %, střední s výučním listem v zastoupení 17 %, střední s maturitní zkouškou v zastoupení 51 %, vyšší odborné v 9 % případech a 22 % respondentů dosáhlo vzdělání vysokoškolského.

Věkové zastoupení respondentů odpovídá v kategorii od 21 – 30 let 6 %, v kategorii 31 – 40 let je zastoupení respondentů v počtu 43 %, v kategorii 41 – 50 let se výzkumu zúčastnilo 33 % respondentů a v kategorii od 51 a více let bylo zastoupení respondentů v počtu 18 %.

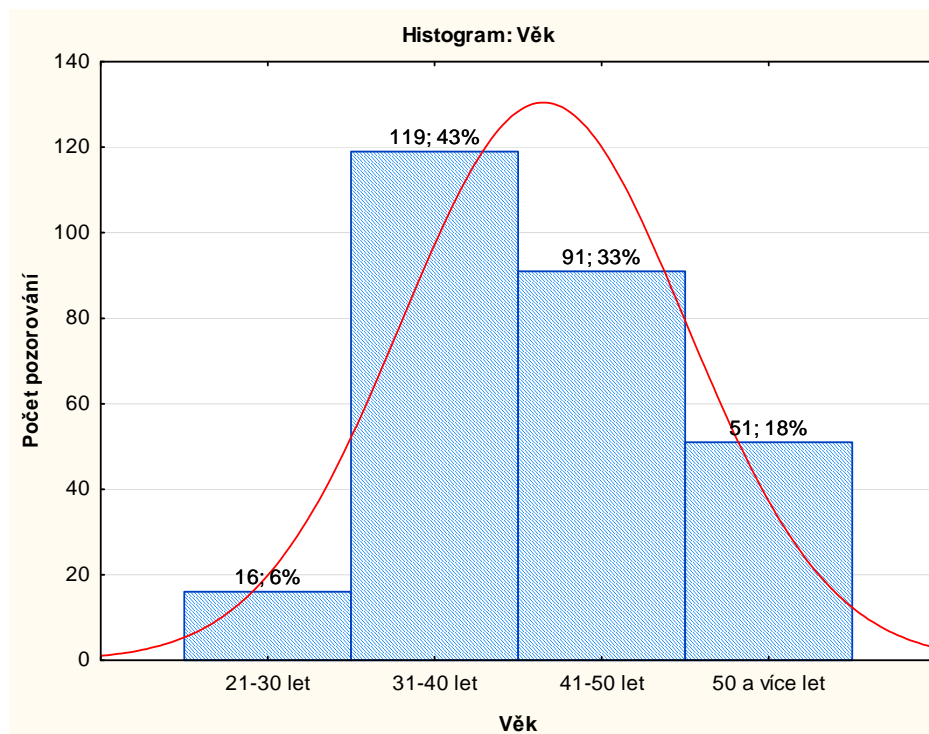
Graf č. 1: Zastoupení pohlaví respondentů ve výzkumu

Graf č. 2: Zastoupení dosaženého vzdělání respondentů ve výzkumu

Graf č. 3: Věkové zastoupení respondentů ve výzkumu

4.1 Organizace a průběh výzkumu

Mé první kroky směřovaly ke zmapování nejrůznějších internetových portálů zaměřených na rozvodovou problematiku, neboť jsem potřebovala získat co nejvíce respondentů mé cílové skupiny. Poté jsem vytvořila dotazník prostřednictvím internetového serveru www.vyplnto.cz. Díky elektronické podobě dotazníku jsem mohla rovnou přispívat do jádrových diskusních blogů, a to vložím žádosti o vyplnění dotazníku přímo s odkazem na něj. Respondenty jsem získala prostřednictvím portálu www.rodina.cz, dále pak z komunitní sítě Facebook, využitím adresy www.spoluzaci.cz, vytvořením inzerátu na www.inzerce.net a také prostřednictvím webové stránky www.seznamka.cz. Jednalo se o respondenty převážně z jiných krajů.

Tištěnou podobu dotazníku jsem nabídla rozvedeným respondentům formou osobního kontaktu nebo prostřednictvím svých blízkých, přátel a známých. Jednalo se o respondenty z blízkého okolí.

Výzkum byl realizován v únoru a březnu 2013.

4.2 Způsob zpracování dat

Data získaná dotazníkovým šetřením byla zpracována do tabulky programu Microsoft Excel, kde jsem každé odpovědi předurčila konkrétní hodnotu.

Vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření jsem provedla v programu Statistika 10.

Výzkumné otázky č. 1, 2, 23 byly otázky otevřené, proto došlo nejdříve k jejich kvalitativnímu zpracování pomocí kódování, na jehož základě byly vytvořeny kategorie, které již později šlo kvantitativně zpracovat.

Výzkumné otázky č. 1, 2, 3, 23, 25 jsem vyhodnotila popisně prostřednictvím programu Statistika 10 v tabulkách (četnost, kumulativní četnost, relativní četnost a kumulativní relativní četnost) a grafech (četnost a kumulativní relativní četnost).

Výzkumné otázky č. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24 byly dále zpracovány v programu Statistika 10 na základě testu dobré shody chí-kvadrátu, jehož smyslem bylo ověřit, zda zjištěné rozdíly mezi četnostmi výběru jsou statisticky významné. Data byla zpracována na základě kontingenčních tabulek, kde byly vy počítány očekávané četnosti, hladina významnosti, stupně volnosti a hodnoty chí-kvadrátu. Následně byly formulovány nulové (H_0) a alternativní (H_A) hypotézy. Nulo-

vá hypotéza předpokládá, že mezi sledovanými jevy není vztah, alternativní hypotéza předpokládá, že mezi sledovanými jevy vztah je. O přijetí nebo odmítnutí hypotéz jsem se rozhodla na základě testování nulové hypotézy, kdy jsem vypočítala tzv. testové kritérium:

$$\chi^2 = \sum [(P - O)^2 / O]$$

kde „ χ^2 “ je testové kritérium chí–kvadrát, „P“ je pozorovaná četnost a „O“ očekávaná četnost. Očekávaná četnost je četnost, která odpovídá nulové hypotéze. Počet stupňů volnosti „ f “ závisí na počtu řádků a sloupců v tabulce. Vypočítala jsem je pomocí rovnice $f = (r - 1) \times (s - 1)$. Na základě stupňů volnosti jsem získala hladinu významnosti.

Pomocí statistické tabulky (příloha PII) jsem zjistila kritickou hodnotu chí–kvadrátu na základě zvolené hladině významnosti, v našem případě 0,05 (5 %). Při rozhodování o platnosti nulové hypotézy došlo ke srovnání vypočítané hodnoty testového kritéria s kritickou hodnotou v tabulce. Pokud byla vypočítaná hodnota testového kritéria větší než kritická hodnota v tabulce, přijala jsem alternativní hypotézu. Tím jsem zjistila, že výsledky byly statisticky významné a nelze je již vysvětlovat na základě náhody. (Chráška 2007)

„Testu nezávislosti chí–kvadrát nešlo použít v případech, kdy ve více než 20 % polí kontingenční tabulky byly očekávané četnosti menší než 5 a v případě, že v některém poli byla očekávaná četnost menší než 1“ (Chráška, 2007, s. 78).

5 VÝSLEDKY VÝZKUMU

Následující část práce je věnována analýze a interpretaci získaných dat dle stanovených dílčích výzkumných otázek. Vyhodnocení jednotlivých položek dotazníku uvádím v příloze PV pomocí tabulek, kde jsou data vyjádřena četností a procentuálním zastoupením. Dále v této části nabízím celkové shrnutí výsledků výzkumu.

5.1 Analýza a interpretace dat

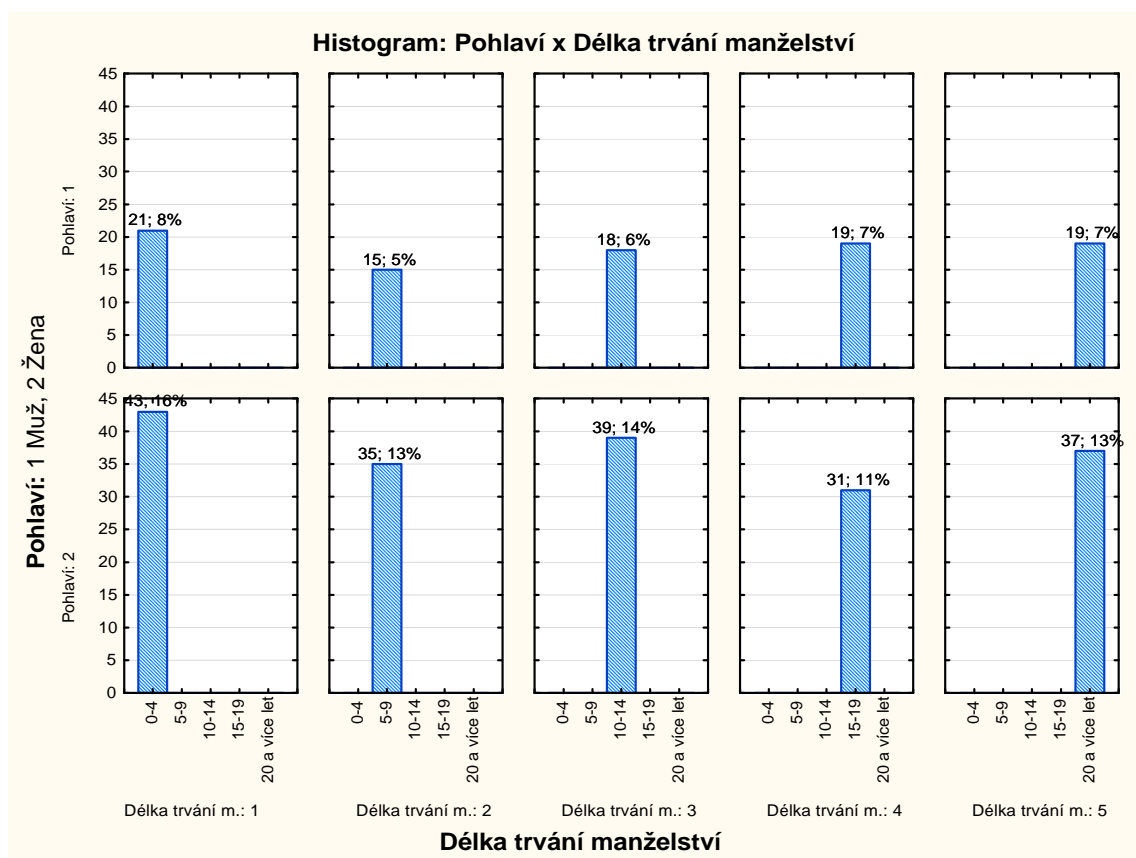
VO1: Jaké je zastoupení respondentů dle pohlaví v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Tab. č. 2: Jaké je zastoupení respondentů dle pohlaví v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Kontingenční tabulka (List1 v Tabulka dat dotazníku)						
Četnost označených buněk > 10						
(Marginální součty nejsou označeny)						
Pohlaví	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m. 10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Muž	21	15	18	19	19	92
Žena	43	35	39	31	37	185
Vš.skup.	64	50	57	50	56	277

Graf č. 4: Jaké je zastoupení respondentů dle pohlaví v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Interpretace dat

Celkově se výzkumu zúčastnilo 92 (33 %) mužů a 185 (67 %) žen.

V kategorii od 0 – 4 let trvání manželství je zastoupeno nejvíce mužů z celého výzkumu, a to 21 (8 %). Zastoupení žen v této kategorii je také nejvyšší, a to 43 (16 %).

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství je nejnižší zastoupení mužů 15 (5 %), zastoupení žen je 35 (13 %).

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství jsou muži zastoupeni v 18 (6 %) případech, ženy v počtu 39 (14 %).

V kategorii od 15 – 19 let odpovídají muži počtu 19 (7 %), ženami je tato kategorii zastoupení nejméně, a to v počtu 31 (11%).

Do kategorie od 20 a více let spadá 19 (7 %) mužů a 37 (13 %) žen.

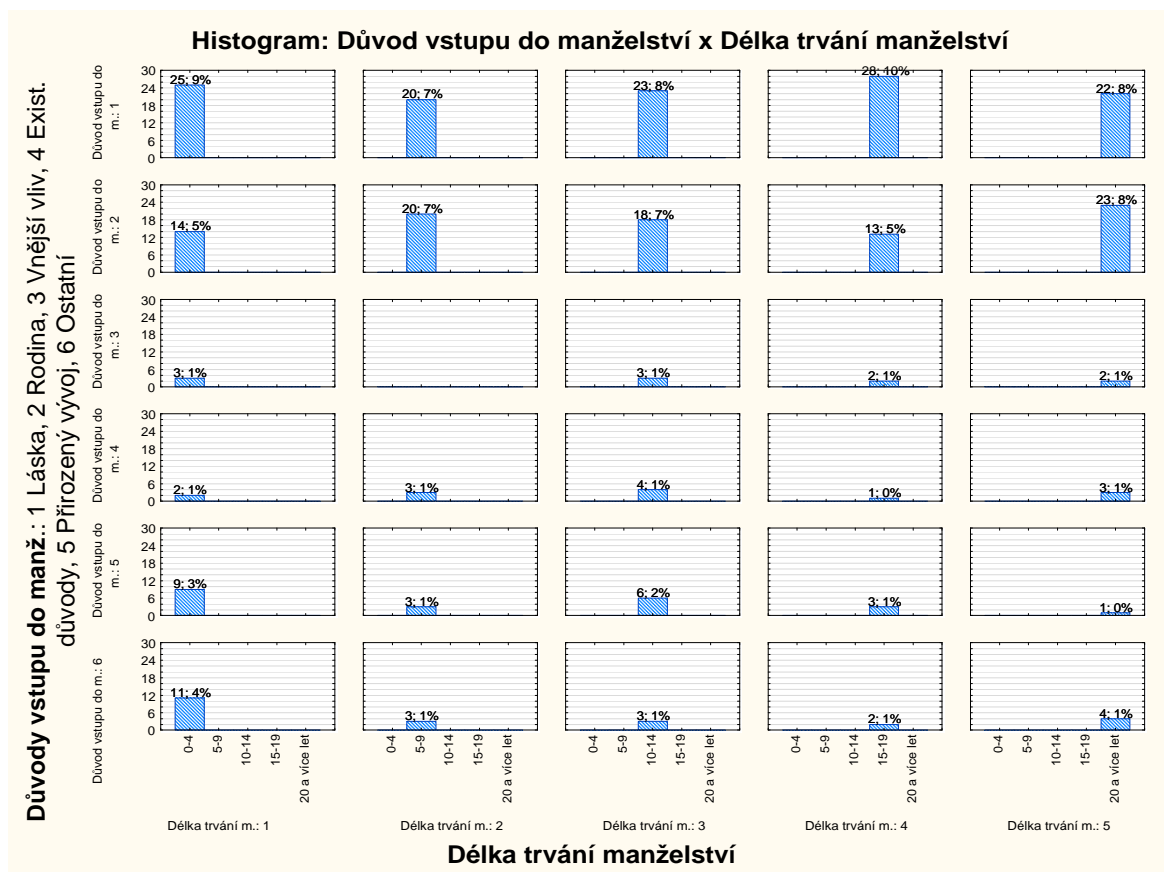
Ve všech kategoriích délky trvání manželství můžeme vypořizovat nadpoloviční většinu zastoupení žen.

VO2: Z jakých důvodů uzavírali respondenti manželství, které později skončilo rozvodem v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství?

Tab. č. 3: Z jakých důvodů uzavírali respondenti manželství, které později skončilo rozvodem v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství?

Kontingenční tabulka						
Četnost označených buněk > 10						
(Marginální součty nejsou označeny)						
Důvod vstupu do m.	Délka trvání m. 0-4 roky	Délka trvání m. 5-9 let	Délka trvání m. 10-14 let	Délka trvání m. 15-19 let	Délka trvání m. 20 a více let	Řádk. součty
	1	2	3	4	5	
Láska	25	20	23	28	22	118
Rodina	14	20	18	13	23	88
Vnější vliv	3	0	3	2	2	10
Exist. důvody	2	3	4	1	3	13
Přirozený vývoj	9	3	6	3	1	22
Ostatní	11	3	3	2	4	23
Vš.skup.	64	49	57	49	55	274

Graf č. 5: Z jakých důvodů uzavírali respondenti manželství, které později skončilo rozvodem v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství?

Interpretace dat

Tato položka v dotazníku nabízela otevřenou možnost odpovědi. Jednotlivé odpovědi jsem zpracovala do jednotlivých kategorií prostřednictvím kódování. Kategorie „láska“ zahrnuje odpovědi typu: *láska, měli jsme se rádi aj.* citově zabarvené odpovědi. Kategorie „rodina“ zahrnuje odpovědi typu: *dítě, těhotenství, touha po vlastní rodině.* Kategorie „vnější vliv“ zahrnuje odpovědi typu: *psychický nátlak partnera/partnerky, vliv okolí, vliv rodičů.* Kategorie „existenční důvody“ zahrnuje odpovědi typu: *úvěr na byt, zajištění, společná domácnost.* Kategorie „přirozený vývoj vztahu“ zahrnuje odpovědi typu: *věk, z rozumu, nutná změna.* A poslední kategorie „ostatní“ má nejširší záběr, a to odpovědi typu: *natruc, hloupost, ukončení studia, alkohol, nevěra, z lítosti, věkový rozdíl, malé sebevědomí.*

V kategorii od 0 – 4 let trvání manželství jsou jednotlivé důvody zastoupeny respondenty následovně: „Láska“ 25 (9 %), „Rodina“ 14 (5 %), „Vnější vliv“ 3 (1 %), „Existenční důvody“ 2 (1 %), „Přirozený vývoj“ 9 (3 %) a „Ostatní“ 11 (4 %).

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství je zastoupení jednotlivých důvodů následující: „Láska“ 20 (7 %), „Rodina“ 20 (7 %), „Existenční důvody“ 3 (1 %), „Přirozený vývoj“ 3 (1 %), „Ostatní“ 3 (1 %).

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství zvolili respondenti důvody tyto: „Láska“ 23 (8 %), „Rodina“ 18 (7 %), „Vnější vliv“ 3 (1 %), „Existenční důvody“ 4 (1 %), „Přirozený vývoj“ 6 (2 %), „Ostatní“ 3 (1 %).

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství jsou jednotlivé důvody zastoupeny respondenty následovně: „Láska“ 28 (10 %), „Rodina“ 13 (5 %), „Vnější vliv“ 2 (1 %), „Existenční důvody“ 1 (0 %), „Přirozený vývoj“ 3 (1 %), „Ostatní“ 2 (1 %).

V kategorii od 20 a více let trvání manželství jsou zastoupení jednotlivých důvodů následující: „Láska“ 22 (8 %), „Rodina“ 23 (8 %), „Vnější vliv“ 2 (1 %), „Existenční důvody“ 3 (1 %), „Přirozený vývoj“ 1 (0 %), „Ostatní“ 4 (1 %).

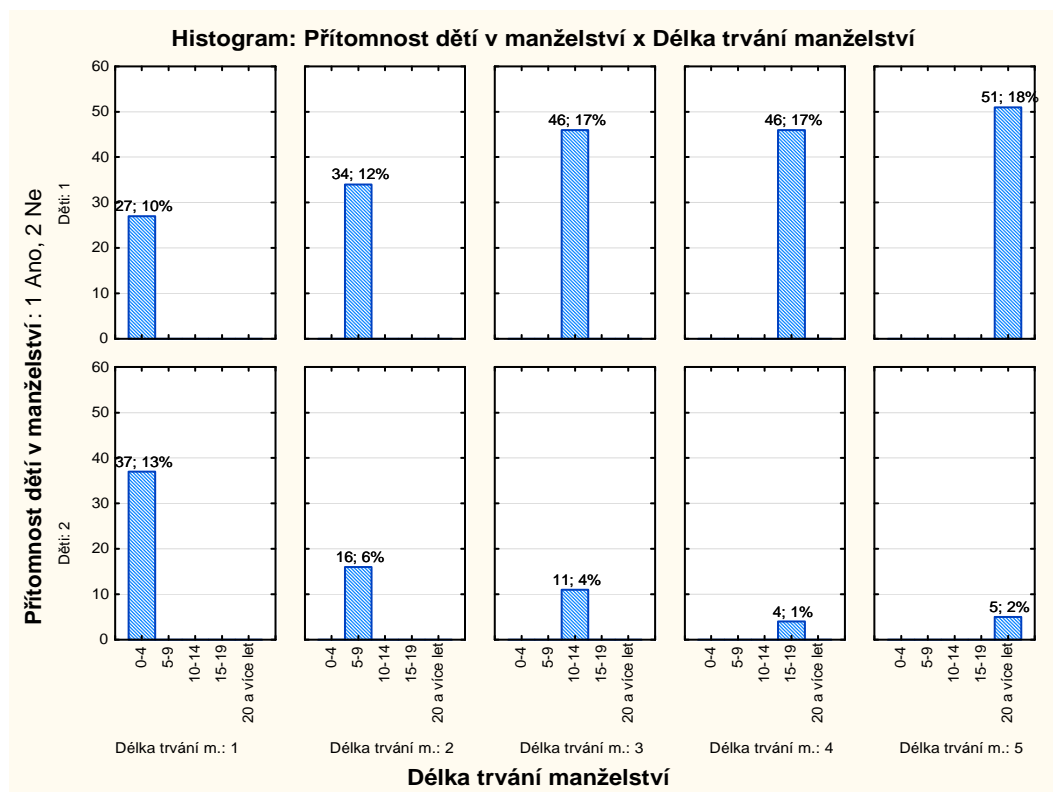
Z grafu můžeme vypožorovat nejvyšší zastoupení všech kategorií délky trvání manželství v kategorii „láska“ a „rodina“.

VO3: Vzbuzovala v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství přítomnost dětí snahu partnerů v neuspokojivém vztahu ještě nějakou dobu setrvat?

Tab. č. 4: Přítomnost dětí v manželství dle jednotlivých kategorií délky trvání manželství

Kontingenční tabulka Četnost označených buněk > 10 (Marginální součty nejsou označeny)						
Děti	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m. 10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Ano	27	34	46	46	51	204
Ne	37	16	11	4	5	73
Vš.sk	64	50	57	50	56	277

Graf č. 6: Přítomnost dětí v manželství dle jednotlivých kategorií délky trvání manželství

Interpretace dat

Z celkového počtu respondentů byly ve 204 (74 %) případech děti v manželství přítomny, 73 (26 %) respondentů uvedlo, že děti v manželství prozatím žádné neměli. V jednotlivých kategoriích délky trvání manželství bylo zastoupení dětí následující:

Od 0 – 4 let trvání manželství odpovědělo „Ano“ 27 (10 %) respondentů, „Ne“ 37 (13 %).

Od 5 – 9 let trvání manželství uvedlo „Ano“ 34 (12 %) respondentů, „Ne“ 16 (6 %).

Od 10 – 14 let trvání manželství zvolilo možnost „Ano“ 46 (17 %) respondentů, „Ne“ zvolilo respondentů 11 (4 %).

Od 15 – 19 let trvání manželství odpovědělo „Ano“ 46 (17 %) respondentů, „Ne“ 4 (1 %).

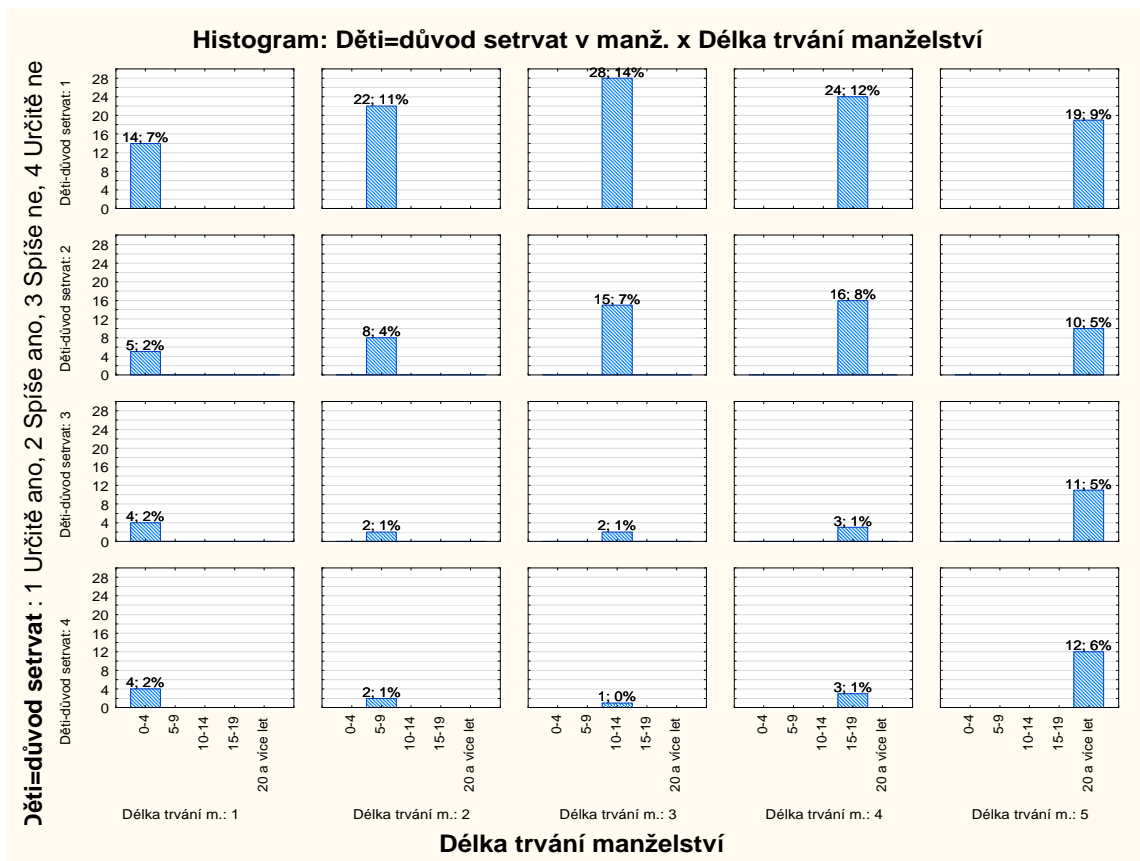
Od 20 a více let trvání manželství byla přítomnost dětí nejvyšší, a to v počtu 51 (18 %) odpovědí respondentů, možnost „Ne“ zvolilo 5 (2 %) respondentů.

Z grafu můžeme vypočítat, že přítomnost dětí v manželství není tak úplně samozřejmostí, neboť v první kategorii délky trvání manželství od 0 – 4 let převažují respondenti, kteří uvedli, že děti v té době ještě žádné neměli.

Tab. č. 5: Vzbuzovala v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství přítomnost dětí snahu partnerů v neuspokojivém vztahu ještě nějakou dobu setrvat?

Kontingenční tabulka Četnost označených buněk > 10 (Marginální součty nejsou označeny)						
Děti-důvod setrvat	Délka trvání m. 0-4 roky	Délka trvání m. 5-9 let	Délka trvání m. 10-14 let	Délka trvání m. 15-19 let	Délka trvání m. 20 a více let	Řádk. součty
	1	2	3	4	5	
Určitě ano	14	22	28	24	19	107
Spíše ano	5	8	15	16	10	54
Spíše ne	4	2	2	3	11	22
Určitě ne	4	2	1	3	12	22
Vš.skup.	27	34	46	46	52	205

Graf č. 7: Vzbuzovala v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství přítomnost dětí snahu partnerů v neuspokojivém vztahu ještě nějakou dobu setrvat?

Interpretace dat

V kategorii od 0 – 4 let trvání manželství byla pro respondenty přítomnost dětí důvodem setrvat v neuspokojivém vztahu následující: možnost „Určitě ano“ zvolilo 14 (7 %) respondentů, „Spíše ano“ 5 (2 %) respondentů, „Spíše ne“ a „Určitě ne“ shodně 4 (2 %) respondenti.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 22 (11 %) respondentů, „Spíše ano“ 8 (4 %) respondentů, „Spíše ne“ a „Určitě ne“ rovněž shodně 2 (1 %) respondenti.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 28 (14 %) respondentů, „Spíše ano“ 15 (7 %) respondentů, „Spíše ne“ 2 (1 %) respondenti a „Určitě ne“ 1 (0 %) respondent.

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 24 (12 %) respondentů, „Spíše ano“ 16 (8 %) respondentů, „Spíše ne“ a „Určitě ne“ rovněž shodně 3 (1 %) respondenti.

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 19 (9 %) respondentů, „Spíše ano“ 10 (5 %) respondentů, „Spíše ne“ 11 (5 %) respondentů a „Určitě ne“ 12 (6 %) respondentů.

Z grafu můžeme vypožorovat, že přítomnost dětí byla motivací všech kategorií délky trvání manželství. U kategorie 20 a více let je patrné, že přítomnost dětí již nebyla pro partnery tak prvotní, jako u předchozích kategorií, neboť v součtu 11 % případů se respondenti přikláněli k možnostem „Spíše ne“ nebo „Určitě ne“.

VO4: Jaké jsou rozdíly mezi iniciátory rozvratu manželství a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H4) si stanovíme nulovou (H0) a alternativní (HA) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že mezi iniciátory rozvratu manželství a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství neexistují statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že mezi iniciátory rozvratu manželství a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství existují statisticky významné rozdíly.

Iniciátoři rozvratu manželství jsou závisle proměnná, délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H4 použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 6: Jaké jsou rozdíly mezi iniciátory rozvratu manželství a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství?

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (List1 v statistika 0-4)						
Četnost označených buněk > 10						
Pearsonův chí-kv. : 8,17031, sv=8, p=,417013						
Příčina na straně	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m. 10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
1 Mé	12,93863	10,10830	11,52347	10,10830	11,32130	56,0000
2 Partnera/rky	25,87726	20,21661	23,04693	20,21661	22,64260	112,0000
3 Oboustranné	25,18412	19,67509	22,42960	19,67509	22,03610	109,0000
Vš.skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

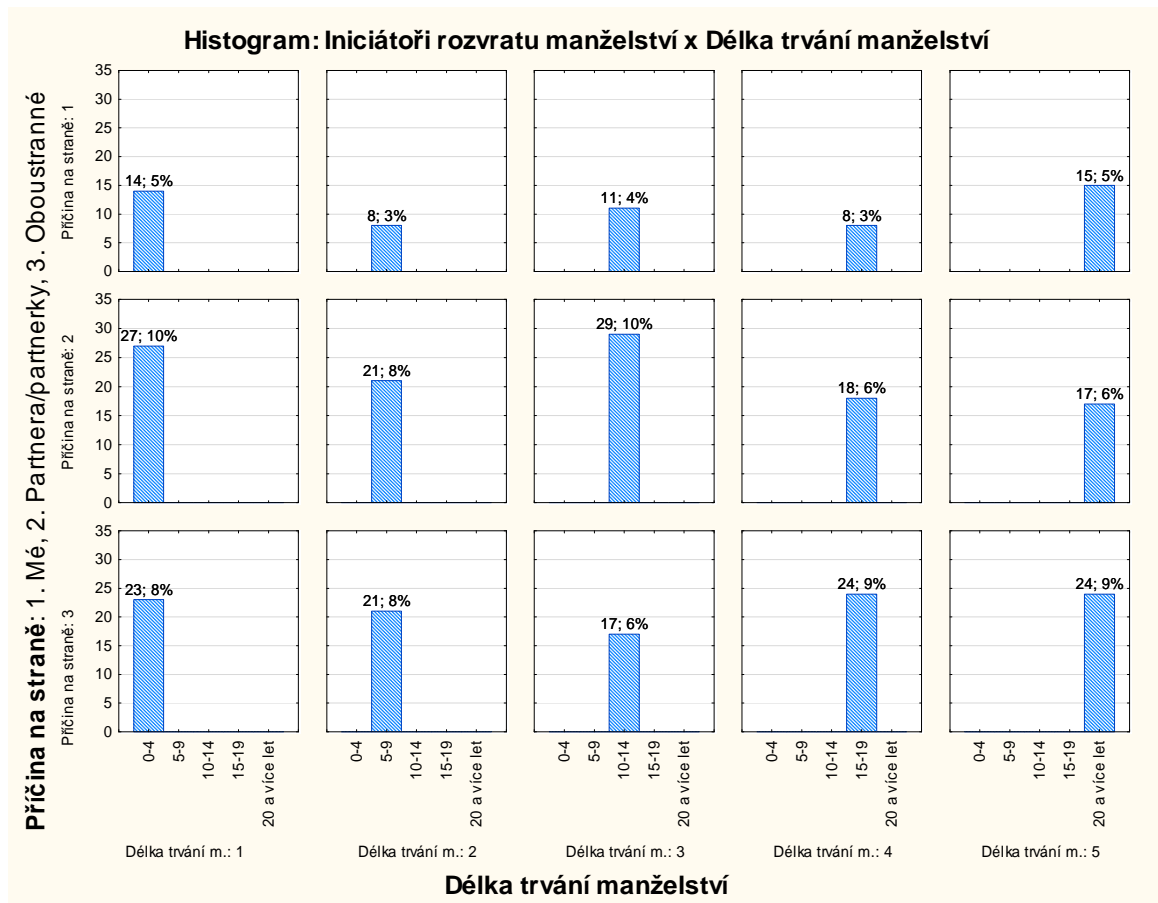
Vypočítaná hodnota testového kritéria je $\chi^2 = 8,17031$. Tato hodnota byla srovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek. Nalezená hodnota pro 8 stupňů volnosti

a hladinu významnosti 0,05 je $\chi_{0,05}(8) = 15,507$. Zjišťujeme, že vypočítaná hodnota $8,17031 < 15,507$, proto přijímáme nulovou hypotézu.

H₀: Mezi iniciátory rozvratu manželství a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství neexistují statisticky významné rozdíly.

Výsledky je možné vysvětlovat působením náhody, mezi studovanými jevy tedy nemusí být souvislost.

Graf č. 8: Jaké jsou rozdíly mezi iniciátory rozvratu manželství a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let přiznává svou vinu na rozvratu manželství 14 (5 %) respondentů, vinu na straně partnera či partnerky přiznává 27 (10 %) respondentů, podíl obou stran na rozvratu manželství vykazuje tato kategorie ve 23 (8 %) případech.

Kategorie od 5 – 9 let trvání manželství je zastoupena na straně samotných respondentů v 8 (3 %) případech, na straně partnera či partnerky ve 21 (8 %) případech, vina obou stran vykazuje zastoupení 17 (6 %) respondentů.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství svou vinu přiznává 11 (4 %) respondentů, vinu na straně partnera či partnerky vidí 29 (10 %) respondentů, vliv obou stran hrál roli v 17 (6 %) případech.

Kategorie od 15 – 19 let trvání manželství přiznává vinu na straně respondenta v 8 (3 %) případech, vina na straně partnera či partnerky je zastoupena v počtu 18 (6 %) odpovědí, oboustranný vliv má podíl u 24 (9 %) respondentů.

Kategorii 20 a více let trvání manželství přiznává příčinu rozvratu manželství na vlastní straně v nejvyšším zastoupení všech kategorií, a to v počtu 15 (5 %), naopak v nejnižším zastoupení ze všech kategorií je vina na straně partnera či partnerky v počtu 17 (6 %) odpovědí, podíl obou stran na rozvratu manželství odpovídá počtu 24 (9 %) odpovědí.

Z grafu můžeme vypořadovat, že jen malé procento respondentů vnímá rozvrat manželství jako důsledek vlastního zavinění. Z analýzy vyplynulo, že mezi pohlavím, podílejícím se na rozvratu manželství a délkou trvání manželství neexistuje souvislost.

VO5: Jak se podílel alkoholismus na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H5) si stanovíme nulovou (H0) a alternativní (HA) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že podíl alkoholismu, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že podíl alkoholismu, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

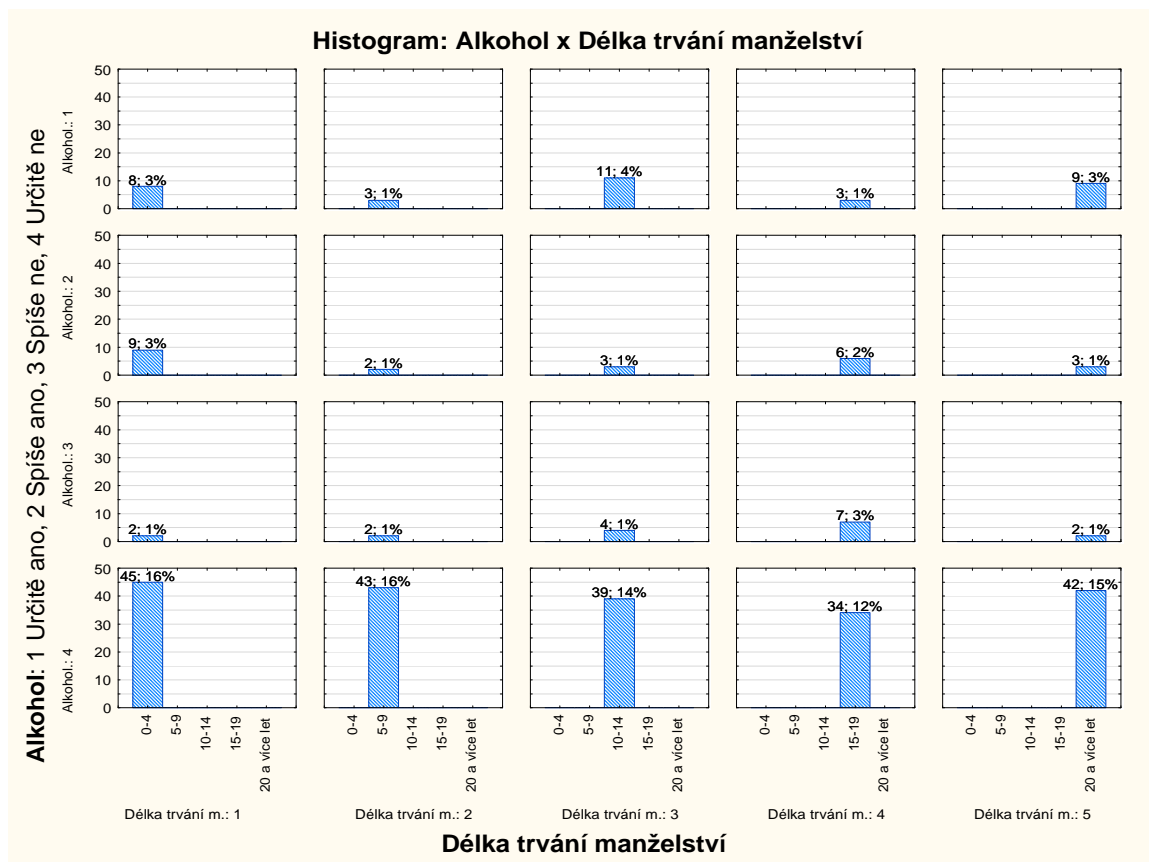
Podíl alkoholismu, jako příčina rozvratu manželství je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H5 použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 7: Jak se podílel alkoholismus na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti						
Četnost označených buněk > 10						
Pearsonův chí-kv. : 20,4783, sv=12, p=,058562						
Alkohol.	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m. 10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Určitě ano	7,85560	6,13718	6,99639	6,13718	6,87365	34,0000
Spíše ano	5,31408	4,15162	4,73285	4,15162	4,64982	23,0000
Spíše ne	3,92780	3,06859	3,49819	3,06859	3,43682	17,0000
Určitě ne	46,90253	36,64260	41,77256	36,64260	41,03971	203,0000
Vš.skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

Jelikož data nesplňují předpoklady chí-kvadrátu, hypotézu H5 nelze zodpovědět.

Graf č. 9: Jak se podílel alkoholismus na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let zvolilo podíl alkoholu jako příčiny rozvratu manželství v možnosti „Určitě ano“ 8 (3 %) respondentů, „Spíše ano“ 9 (3 %), „Spíše ne“ 2 (1 %), „Určitě ne“ 45 (16 %) respondentů.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se přikláněli k možnosti „Určitě ano“ 3 (1 %) respondenti, „Spíše ano“ a „Spíše ne“ shodně 2 (1 %) respondenti, „Určitě ne“ zvolilo 43 (16 %) respondentů.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství měl alkohol svůj podíl na rozvratu manželství v zastoupení 11 (4 %) odpovědí u možnosti „Určitě ano“, „Spíše ano“ zvolili 3 (1 %) respondenti, „Spíše ne“ 4 (1 %), „Určitě ne“ zvolilo 39 (14 %) respondentů.

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství zvolili možnost „Určitě ano“ 3 (1 %) respondenti, „Spíše ano“ 6 (2 %) respondentů, „Spíše ne“ 7 (3 %) a „Určitě ne“ 34 (12 %) respondentů.

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolilo 9 (3 %) respondentů možnost „Určitě ano“, „Spíše ano“ byla zastoupena v počtu 3 (1 %) odpovědí, „Spíše ne“ zvolili 2 (1 %) respondenti, „Určitě ne“ 42 (15 %) respondentů.

Jak můžeme vypořádat, alkohol se na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství významným způsobem nepodílel. Nejvýrazněji se s problémem alkoholu v manželství potýkala kategorie od 0 – 4 trvání manželství.

VO6: Jak se podílelo patologické hráčství na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H₆) si stanovíme nulovou (H₀) a alternativní (H_A) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že podíl patologického hráčství, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že podíl patologického hráčství, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

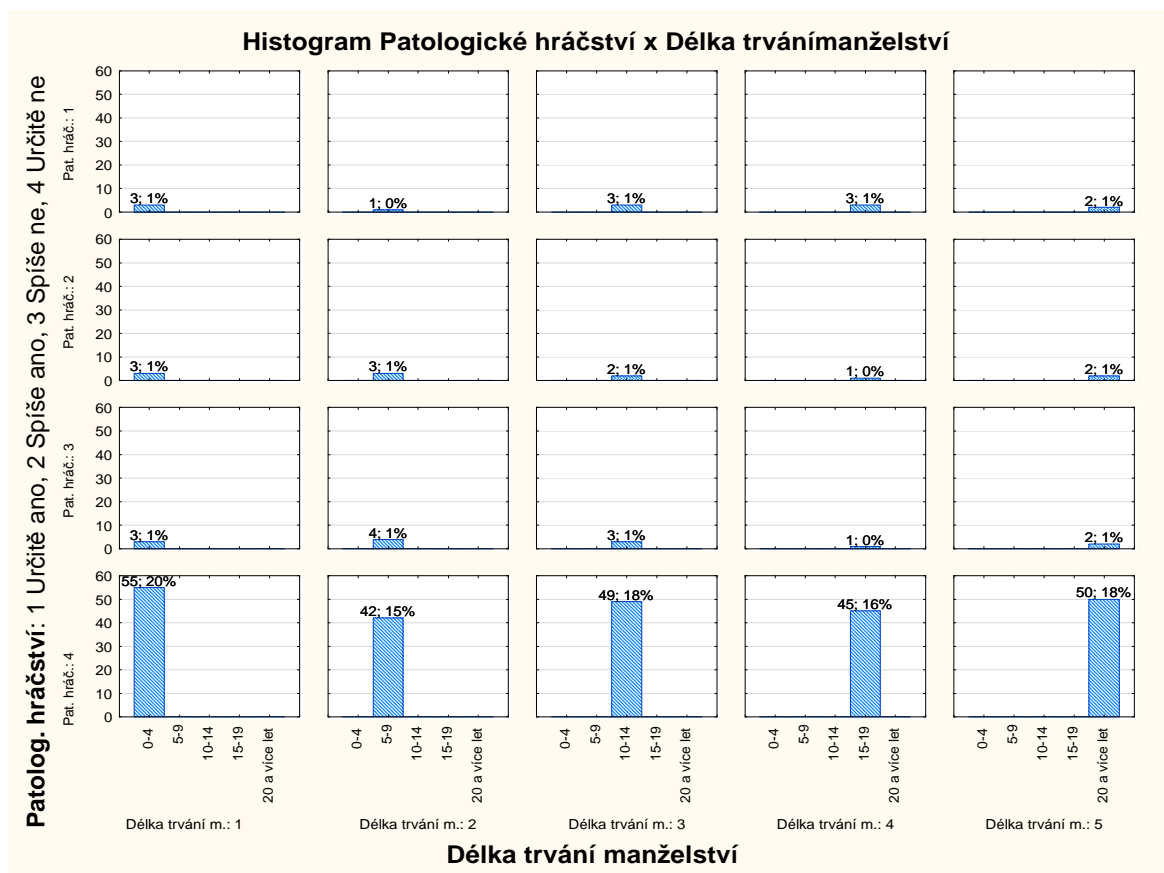
Podíl patologického hráčství, jako příčina rozvratu manželství je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H₆ použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 8: Jak se podílelo patologické hráčství na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti						
Četnost označených buněk > 10						
Pearsonův chí-kv. : 4,57946, sv=12, p=,970573						
Pat. hráč.	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m. 10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Určitě ano	2,77256	2,16606	2,46931	2,16606	2,42599	12,0000
Spíše ano	2,54152	1,98556	2,26354	1,98556	2,22383	11,0000
Spíše ne	3,00361	2,34657	2,67509	2,34657	2,62816	13,0000
Určitě ne	55,68231	43,50181	49,59206	43,50181	48,72202	241,0000
Vš.skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

Jelikož data nesplňují předpoklady chí-kvadrátu, hypotézu H6 nelze zodpovědět.

Graf č. 10: Jak se podílelo patologické hráčství na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let zvolili podíl patologického hráčství, jako příčiny rozvratu manželství, shodně v možnosti „Určitě ano“, „Spíše ano“, „Spíše ne“ 3 (1 %) respondenti, „Určitě ne“ zvolilo 55 (20 %) respondentů.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se přikláněl k možnosti „Určitě ano“ 1 (0 %) respondent, „Spíše ano“ zvolili 3 (1 %) respondenti, „Spíše ne“ 4 (1 %) respondenti, „Určitě ne“ zvolilo 42 (15 %) respondentů.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství bylo patologické hráčství zastoupeno možnostmi „Určitě ano“ ve 3 (1 %) případech, „Spíše ano“ ve 2 (1 %) případech, „Spíše ne“ ve 3 (1 %) případech a „Určitě ne“ u 49 (18 %) odpovědí.

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství zvolili možnost „Určitě ano“ 3 (1 %) respondent, „Spíše ano“ a „Spíše ne“ shodně 1 (0 %) respondent, „Určitě ne“ 45 (16 %) respondentů.

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolili možnost „Určitě ano“, „Spíše ano“ „Spíše ne“ shodně 2 (1 %) respondenti, „Určitě ne“ zvolilo 50 (18 %) respondentů.

Jak můžeme vidět, patologické hráčství jako příčina rozvratu manželství vykazovalo ve výzkumu zanedbatelné zastoupení.

VO7: Jak se podílel workholismus na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H7) si stanovíme nulovou (H0) a alternativní (HA) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že podíl workholismu, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že podíl workholismu, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

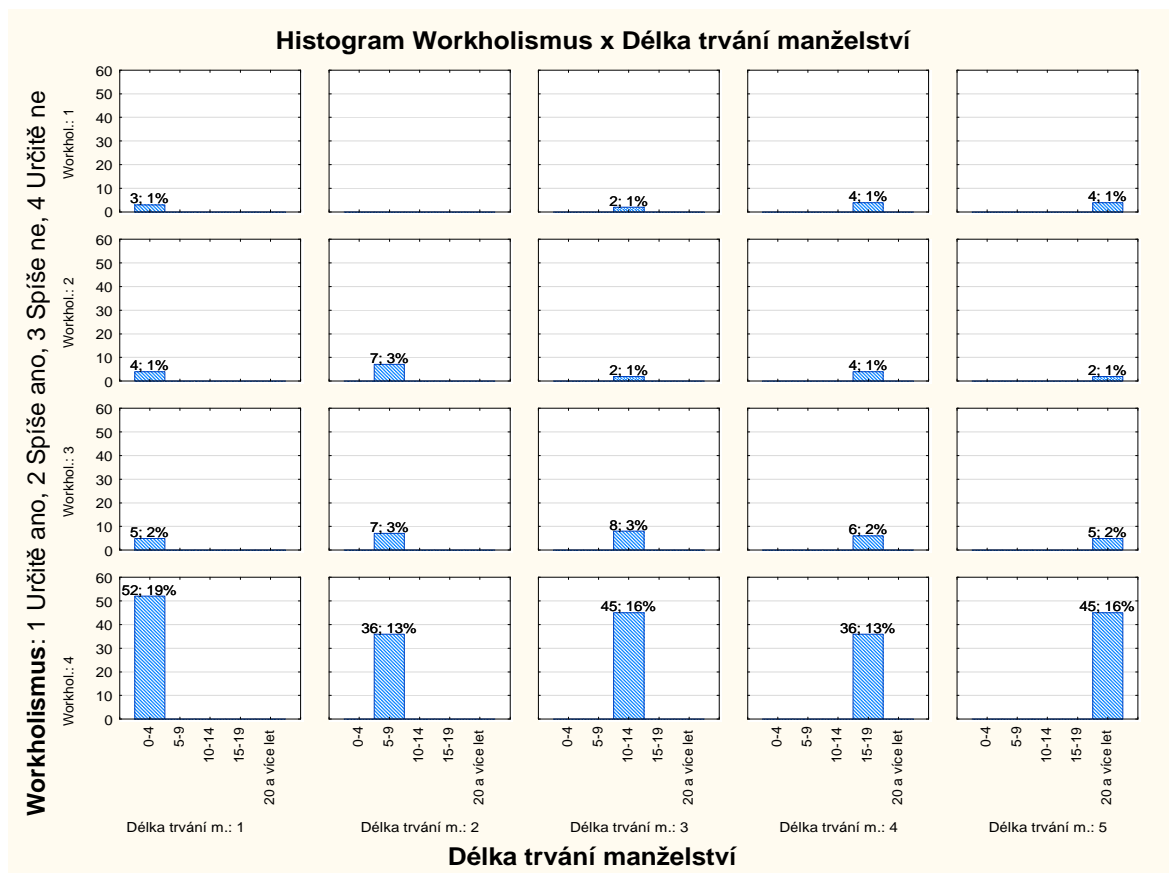
Podíl workholismu, jako příčina rozvratu manželství je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H7 použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 9: Jak se podílel workholismus na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti Četnost označených buněk > 10 Pearsonův chí-kv. : 12,3430, sv=12, p=,418539						
Workholismus	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m. 10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Určitě ano	3,00361	2,34657	2,67509	2,34657	2,62816	13,0000
Spíše ano	4,38989	3,42960	3,90975	3,42960	3,84116	19,0000
Spíše ne	7,16245	5,59567	6,37906	5,59567	6,26715	31,0000
Určitě ne	49,44404	38,62816	44,03610	38,62816	43,26354	214,0000
Vš.skup.	64.00000	50.00000	57.00000	50.00000	56.00000	277.0000

Jelikož data nesplňují předpoklady chí-kvadrátu, hypotézu H7 nelze zodpovědět.

Graf č. 11: Jak se podílel workholismus na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let zvolili podíl workholismu, jako příčiny rozvratu manželství v možnosti „Určitě ano“ 3 (1 %) respondenti, „Spíše ano“ 4 (1 %), „Spíše ne“ 5 (2 %) respondentů a „Určitě ne“ zvolilo 52 (19 %) respondentů.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se přiklápělo k možnosti „Spíše ano“ a „Spíše ne“ shodně 7 (3 %) respondentů, „Určitě ne“ zvolilo 36 (13 %) respondentů.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství byl workoholismus zastoupen možnostmi „Určitě ano“ a „Spíše ano“ shodně ve 2 (1 %) odpovědích, „Spíše ne“ zvolilo 8 (3 %) respondentů a „Určitě ne“ 45 (16 %) respondentů.

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství zvolili možnost „Určitě ano“ a „Spíše ano“ shodně 4 (1 %) respondenti, „Spíše ne“ 6 (2 %), „Určitě ne“ 36 (13 %) respondentů.

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolili možnost „Určitě ano“ 4 (1 %) respondenti, „Spíše ano“ 2 (1 %), „Spíše ne“ 5 (2 %), „Určitě ne“ zvolilo 45 (16 %) respondentů.

Jak můžeme pozorovat, závislost na práci, jako příčina rozvratu manželství je také spíše ojedinělý případ ve všech kategoriích délky trvání manželství.

VO8: Jak se podílela rozdílnost názorů na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H8) si stanovíme nulovou (H0) a alternativní (HA) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že podíl rozdílnosti názorů, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že podíl rozdílnosti názorů, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Podíl rozdílnosti názorů, jako příčina rozvratu manželství je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H8 použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 10: Jak se podílela rozdílnost názorů na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti						
Četnost označených buněk > 10						
Pearsonův chí-kv. : 20,2329, sv=12, p=,062806						
Roz. Názorů	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m. 10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Určitě ano	23,10469	18,05054	20,57762	18,05054	20,21661	100,0000
Spíše ano	23,10469	18,05054	20,57762	18,05054	20,21661	100,0000
Spíše ne	7,39350	5,77617	6,58484	5,77617	6,46931	32,0000
Určitě ne	10,39711	8,12274	9,25993	8,12274	9,09747	45,0000
Vš.skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

Vypočítaná hodnota testového kritéria je $\chi^2 = 20,2329$. Tato hodnota byla srovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek. Nalezená hodnota pro 12 stupňů volnosti a hladinu významnosti 0,05 je $\chi_{0,05}(12) = 21,026$. Zjistíme, že vypočítaná hodnota $20,2329 < 21,026$, proto přijímáme nulovou hypotézu.

H₀: Podíl rozdílnosti názorů, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Výsledky je možné vysvětlovat působením náhody, mezi studovanými jevy tedy nemusí být souvislost.

Graf č. 12: Jak se podílela rozdílnost názorů na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let zvolilo rozdílnost názorů, jako příčinu rozvratu manželství v možnosti „Určitě ano“ 23 (8 %) respondentů, „Spíše ano“ 27 (10 %), „Spíše ne“ 6 (2 %) a „Určitě ne“ zvolilo 8 (3 %) respondentů.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se přiklápělo k možnosti „Určitě ano“ 12 (4 %) respondentů, ke „Spíše ano“ 24 (9 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 11 (4 %) respondentů a „Určitě ne“ zvolili 3 (1%) respondenti.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství byla rozdílnost názorů zastoupena možnostmi „Určitě ano“ ve 23 (8 %) případech, „Spíše ano“ 16 (6 %) respondenty, „Spíše ne“ zvolilo 5 (2 %) respondentů a „Určitě ne“ 13 (5 %) respondentů.

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 18 (6 %) respondentů, „Spíše ano“ 17 (6 %), „Spíše ne“ 6 (2 %) a „Určitě ne“ 9 (3 %) respondentů.

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 24 (9 %) respondentů, „Spíše ano“ 16 (6 %) „Spíše ne“ 4 (1 %), „Určitě ne“ 12 (4 %) respondentů.

Rozdílnost názorů jako příčina rozvratu manželství má ve všech kategoriích délky trvání manželství nezanedbatelné procento. Přestože z analýzy vyplynulo, že mezi rozdílností názorů a délkou trvání manželství neexistuje souvislost, můžeme si v grafu všimnout jeho srovnatelného zastoupení u kategorie od 0 – 4 let, 10 – 14 let a 20 a více let trvání manželství.

VO9: Jak se podílela rozdílnost zájmů na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H9) si stanovíme nulovou (H0) a alternativní (HA) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že podíl rozdílnosti zájmů, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že podíl rozdílnosti zájmů, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Podíl rozdílnosti zájmů, jako příčina rozvratu manželství je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H9 použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 11: Jak se podílela rozdílnost zájmů na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti						
Četnost označených buněk > 10						
Pearsonův chí-kv. : 11,0580, sv=12, p=,523952						
Roz. Zámů	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m. 10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Určitě ano	18,94585	14,80144	16,87365	14,80144	16,57762	82,0000
Spíše ano	19,87004	15,52347	17,69675	15,52347	17,38628	86,0000
Spíše ne	10,62816	8,30325	9,46570	8,30325	9,29964	46,0000
Určitě ne	14,55596	11,37184	12,96390	11,37184	12,73646	63,0000
Vš. skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

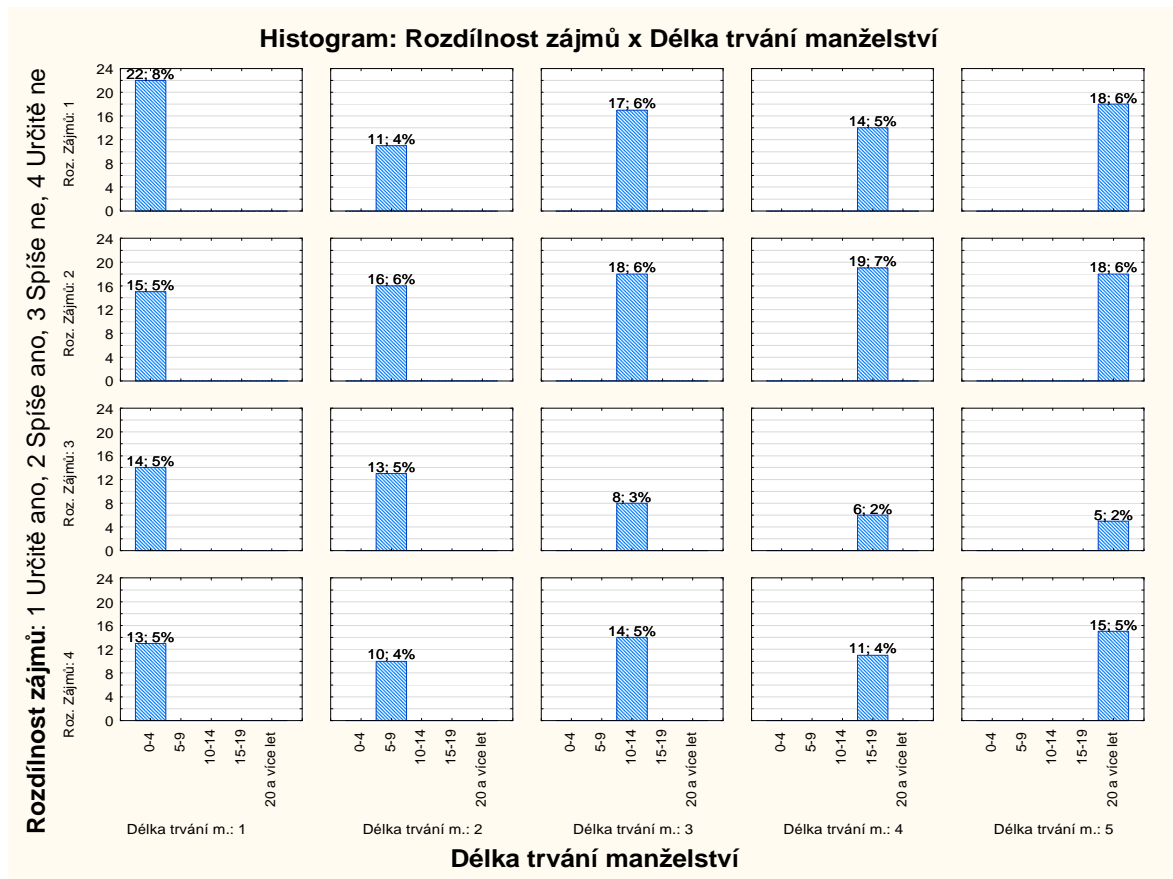
Vypočítaná hodnota testového kritéria je $\chi^2 = 11,0580$. Tato hodnota byla srovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek. Nalezená hodnota pro 12 stupňů

volnosti a hladinu významnosti 0,05 je $\chi_{0,05} (12) = 21,026$. Zjistíme, že vypočítaná hodnota $11,0580 < 21,026$, proto přijímáme nulovou hypotézu.

H₀: Podíl rozdílnosti zájmů, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Výsledky je možné vysvětlovat působením náhody, mezi studovanými jevy tedy nemusí být souvislost.

Graf č. 13: Jak se podílela rozdílnost zájmů na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let zvolilo podíl rozdílnosti zájmů, jako příčiny rozvratu manželství v možnosti „Určitě ano“ 22 (6 %) respondentů, „Spíše ano“ 15 (5%), „Spíše ne“ 14 (5 %) a „Určitě ne“ zvolilo 13 (5 %) respondentů.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se přiklánělo k možnosti „Určitě ano“ 11 (4 %) respondentů, „Spíše ano“ zvolilo 16 (6 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 13 (5 %) respondentů, „Určitě ne“ zvolilo 10 (4 %) respondentů.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství byla rozdílnost zájmů zastoupena možnostmi „Určitě ano“ v 17 (6 %) odpovědích, „Spíše ano“ v 18 (6 %) odpovědích, „Spíše ne“ zvolilo 8 (3 %) respondentů a „Určitě ne“ 14 (5 %) respondentů.

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 14 (5 %) respondentů, „Spíše ano“ 19 (7 %) respondentů, „Spíše ne“ 6 (2 %), „Určitě ne“ 11 (4 %).

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ a „Spíše ano“ shodně 18 (6 %) respondentů, „Spíše ne“ 5 (2 %) a „Určitě ne“ 15 (5 %) respondentů.

Jak můžeme pozorovat, rozdílnost názorů má na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství také svůj podíl. Nejvíce si tento problém uvědomuje kategorie od 0 – 4 let trvání manželství.

Z analýzy vyplynulo, že mezi rozdílností názorů a délkou trvání manželství neexistuje souvislost.

VO10: Jak se podílel výrazný věkový rozdíl na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H₁₀) si stanovíme nulovou (H₀) a alternativní (H_A) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že podíl výrazného věkového rozdílu, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že podíl výrazného věkového rozdílu, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

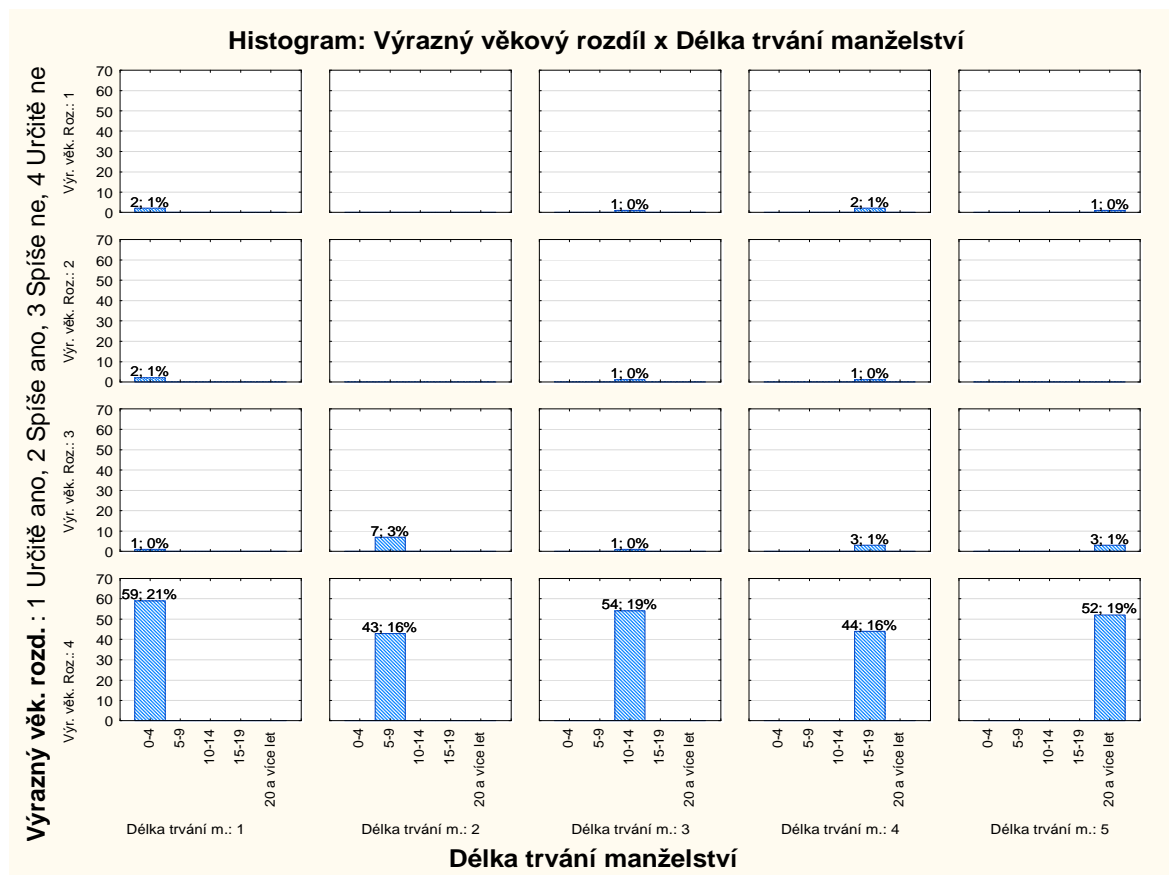
Podíl výrazného věkového rozdílu, jako příčina rozvratu manželství je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H₁₀ použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 12: Jak se podílel výrazný věkový rozdíl na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti						
Četnost označených buněk > 10						
Pearsonův chí-kv. : 15,4483, sv=12, p=,217829						
Výr. věk. Roz.	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m. 10-14 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Určitě ano	1,38628	1,08303	1,23466	1,08303	1,21300	6,0000
Spíše ano	0,92419	0,72202	0,82310	0,72202	0,80866	4,0000
Spíše ne	3,46570	2,70758	3,08664	2,70758	3,03249	15,0000
Určitě ne	58,22383	45,48736	51,85560	45,48736	50,94585	252,0000
Vš.skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

Jelikož data nesplňují předpoklady chí-kvadrátu, hypotézu H10 nelze zodpovědět.

Graf č. 14: Jak se podílel výrazný věkový rozdíl na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let zvolili výrazný věkový rozdíl, jako příčinu rozvratu manželství, v možnosti „Určitě ano“ a „Spíše ano“ shodně 2 (1 %) respondenti, „Spíše ne“ 1 (0 %) respondent a „Určitě ne“ zvolilo 59 (21 %) respondentů.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se přiklonilo k možnosti „Spíše ne“ 7 (3 %) respondentů, „Určitě ne“ zvolilo 43 (16 %) respondentů.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství byl výrazný věkový rozdíl zastoupen možnostmi „Určitě ano“, „Spíše ano“, „Spíše ne“ shodně 1 (0 %) respondentem, „Určitě ne“ zvolilo 54 (19 %) respondentů.

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství zvolili možnost „Určitě ano“ 2 (1 %) respondenti, „Spíše ano“ 1 (0 %) respondent, „Spíše ne“ 3 (1 %), „Určitě ne“ 44 (16 %) respondentů.

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolil možnost „Určitě ano“ 1 (0 %) respondent, „Spíše ne“ 3 (1 %) respondenti a „Určitě ne“ 52 (19 %) respondentů.

Na první pohled je patrné, že výrazný věkový rozdíl je velmi ojedinělá příčina rozvratu manželství.

VO11: Jak se podílel neuvážený sňatek na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H11) si stanovíme nulovou (H0) a alternativní (HA) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že podíl neuváženého sňatku, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že podíl neuváženého sňatku, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Podíl neuváženého sňatku, jako příčina rozvratu manželství je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H11 použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 13: Jak se podílel neuvážený sňatek na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

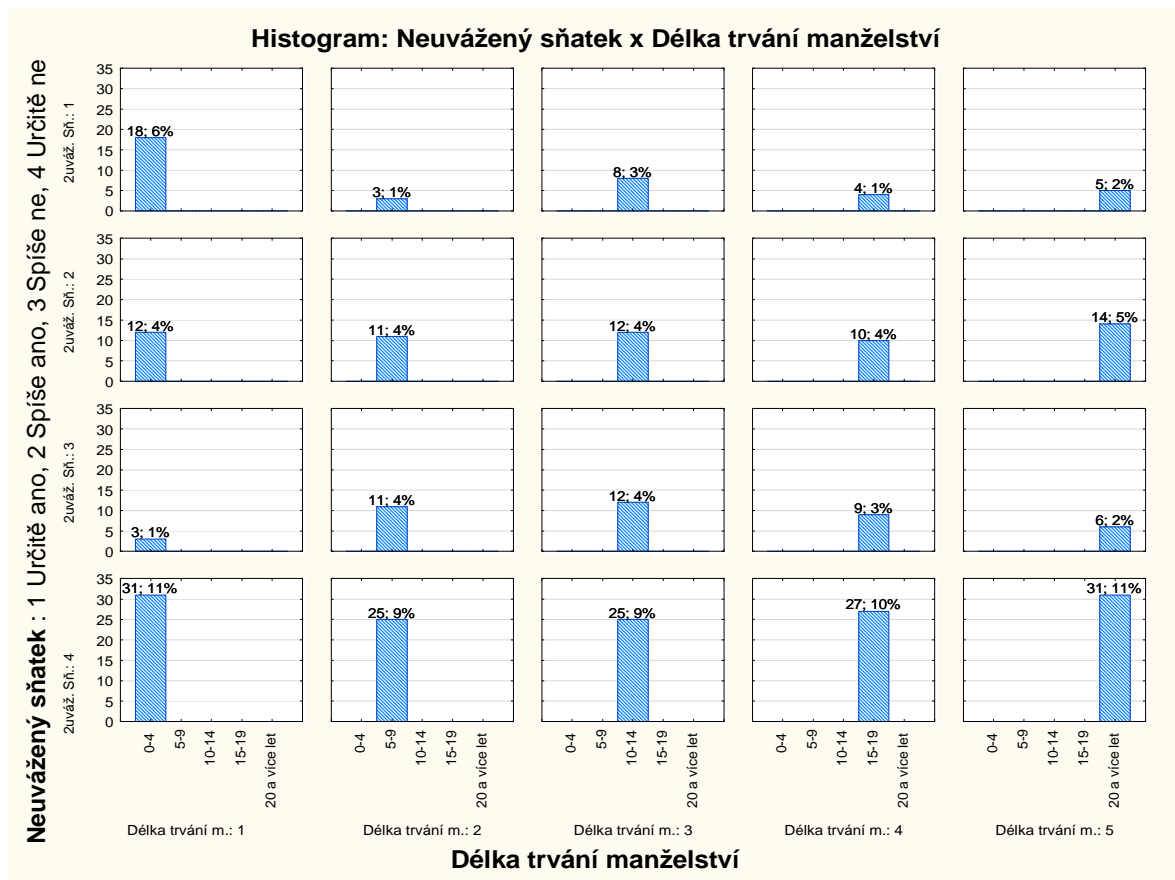
Souhrnná tab.: Očekávané četnosti						
Četnost označených buněk > 10						
Pearsonův chí-kv. : 24,1880, sv=12, p=,019176						
Neuváž. sňatek	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m. 10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Určitě ano	8,77978	6,85921	7,81949	6,85921	7,68231	38,0000
Spíše ano	13,63177	10,64982	12,14079	10,64982	11,92780	59,0000
Spíše ne	9,47292	7,40072	8,43682	7,40072	8,28881	41,0000
Určitě ne	32,11552	25,09025	28,60289	25,09025	28,10108	139,0000
Vš.skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

Vypočítaná hodnota testového kritéria je $\chi^2 = 24,1880$. Tato hodnota byla srovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek. Nalezená hodnota pro 12 stupňů volnosti a hladinu významnosti 0,05 je $\chi_{0,05}(12) = 21,026$. Zjišťujeme, že vypočítaná hodnota $24,1880 > 21,026$, proto přijímáme alternativní hypotézu.

H_A: Podíl neuváženého sňatku, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Tyto výsledky nelze vysvětlovat na základě náhody, mezi studovanými jevy musí být určitá souvislost.

Graf č. 15: Jak se podílel neuvážený sňatek na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let zvolilo určitý podíl neuváženého sňatku v možnosti „Určitě ano“ 18 (6 %) respondentů, „Spíše ano“ 12 (4 %), „Spíše ne“ 3 (1 %) a „Určitě ne“ zvolilo 31 (11 %) respondentů.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se přikláněli k možnosti „Určitě ano“ 3 (1 %) respondenti, „Spíše ano“ a „Spíše ne“ zvolilo shodně 11 (4 %) respondentů, „Určitě ne“ zvolilo 25 (9 %) respondentů.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství byl neuvážený sňatek zastoupen možnostmi „Určitě ano“ v 8 (3 %) odpovědích, „Spíše ano“ a „Spíše ne“ shodně ve 12 (4 %) odpovědích, „Určitě ne“ zvolilo 25 (9 %) respondentů.

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství zvolili možnost „Určitě ano“ 4 (1 %) respondenti, „Spíše ano“ 10 (4 %) respondentů, „Spíše ne“ 9 (3 %), „Určitě ne“ 27 (10 %) respondentů.

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 5 (2 %) respondentů, „Spíše ano“ 14 (5 %) respondentů, „Spíše ne“ 6 (2 %) a „Určitě ne“ 31 (11 %) respondentů.

Z analýzy vyplynulo, že mezi neuváženým sňatkem a délkou trvání manželství existuje souvislost. Jak můžeme pozorovat, odpovědi se od sebe procentuálně ve všech kategoriích takřka neliší, vyjímaje kategorii od 0 – 4 let délky trvání manželství, kdy se možnost „Určitě ano“ liší od ostatních kategorií o 3 a více procent. Jednalo se téměř o vyrovnaný stav, nicméně procentuálně můžeme říci, že převažují stále ti, jichž se tato příčina rozvratu manželství přímo netýká.

VO12: Jak se podílelo vyhasnutí vztahu na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H12) si stanovíme nulovou (H0) a alternativní (HA) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že podíl vyhasnutí vztahu, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že podíl vyhasnutí vztahu, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Podíl vyhasnutí vztahu, jako příčina rozvratu manželství je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H12 použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 14: Jak se podílelo vyhasnutí vztahu na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

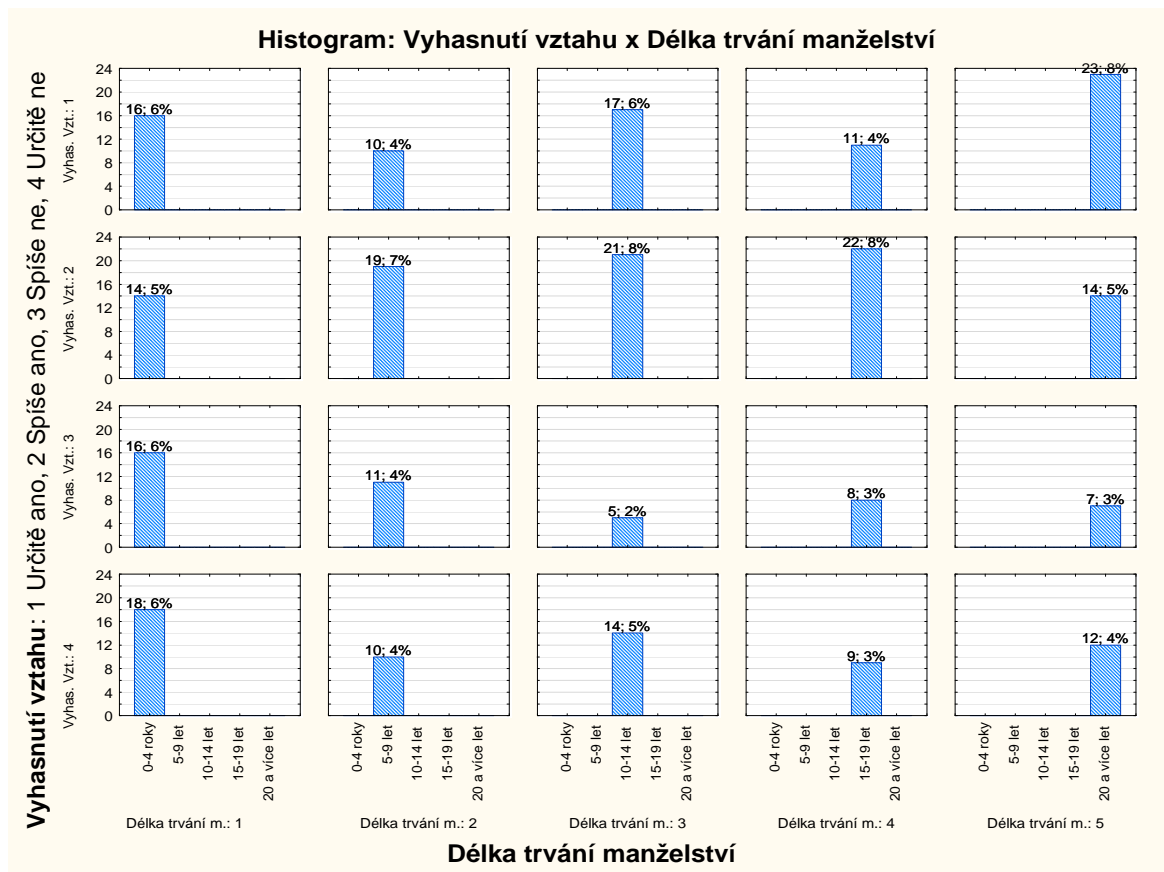
Souhrnná tab.: Očekávané četnosti Četnost označených buněk > 10 Pearsonův chí-kv. : 19,2600, sv=12, p=,082444						
Vyhas. vztahu	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m. 10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Určitě ano	17,79061	13,89892	15,84477	13,89892	15,56679	77,0000
Spíše ano	20,79422	16,24549	18,51986	16,24549	18,19495	90,0000
Spíše ne	10,85921	8,48375	9,67148	8,48375	9,50181	47,0000
Určitě ne	14,55596	11,37184	12,96390	11,37184	12,73646	63,0000
Vš.skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

Vypočítaná hodnota testového kritéria je $\chi^2 = 19,2600$. Tato hodnota byla srovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek. Nalezená hodnota pro 12 stupňů volnosti a hladinu významnosti 0,05 je $\chi_{0,05} (12) = 21,026$. Zjišťujeme, že vypočítaná hodnota $19,2600 < 21,026$, proto přijímáme nulovou hypotézu.

H₀: Podíl vyhasnutí vztahu, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Výsledky je možné vysvětlovat působením náhody, mezi studovanými jevy tedy nemusí být souvislost.

Graf č. 16: Jak se podílelo vyhasnutí vztahu na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let zvolilo podíl vyhasnutí vztahu, jako příčiny rozvratu manželství v možnosti „Určitě ano“ 16 (6 %) respondentů, „Spíše ano“ zvolilo 14 (5 %) respondentů, „Spíše ne“ 16 (6 %) a „Určitě ne“ zvolilo 18 (6 %) respondentů.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se přiklánělo k možnosti „Určitě ano“ 10 (4 %) respondentů, „Spíše ano“ zvolilo 19 (7 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 11 (4 %) respondentů, „Určitě ne“ zvolilo 10 (4 %) respondentů.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství bylo vyhasnutí vztahu zastoupeno možnostmi „Určitě ano“ v 17 (6 %) odpovědích, „Spíše ano“ ve 21 (8 %) odpovědích, „Spíše ne“ zvolilo 5 (2 %) respondentů a „Určitě ne“ 14 (5 %) respondentů.

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 11 (4 %) respondentů, „Spíše ano“ 22 (8 %) respondentů, „Spíše ne“ 8 (3 %), „Určitě ne“ 9 (3 %).

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 23 (8 %) respondentů, „Spíše ano“ zvolilo 14 (5 %) respondentů, „Spíše ne“ 7 (3 %) a „Určitě ne“ 12 (4 %) respondentů.

K vyhasnutí vztahu se ve většině případů přiklání všechny kategorie délky trvání manželství. Nejvíce procent je ovšem v kategorii 20 a více let trvání manželství, následně 10 – 14 let, hned poté si tuto příčinu uvědomuje také kategorie od 0 – 4 let trvání manželství. Z analýzy vyplynulo, že mezi vyhasnutím vztahu a délkou trvání manželství neexistuje souvislost.

VO13: Jak se podílel nezáměr o rodinu na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H13) si stanovíme nulovou (H0) a alternativní (HA) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že podíl nezájmu o rodinu, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že podíl nezájmu o rodinu, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Podíl nezájmu o rodinu, jako příčina rozvratu manželství je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H13 použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 15: Jak se podílel nezám o rodinu na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

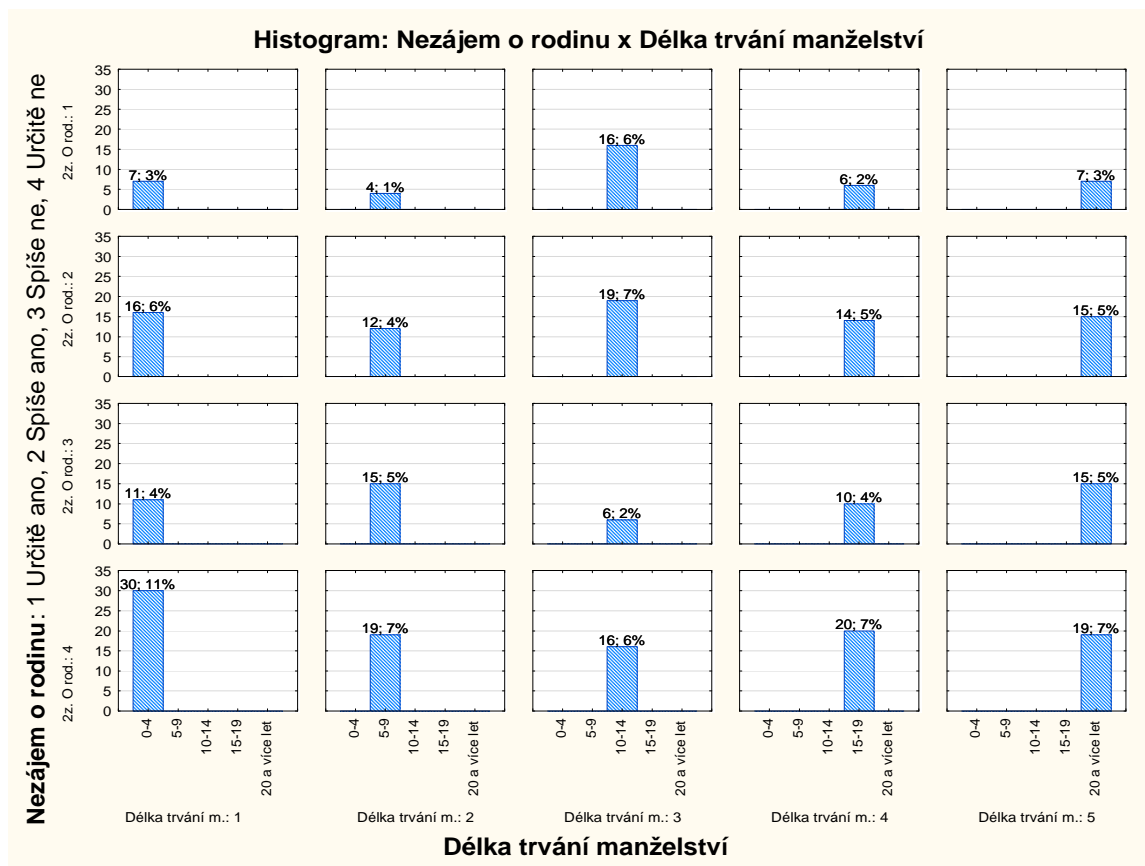
Souhrnná tab.: Očekávané četnosti						
Četnost označených buněk > 10						
Pearsonův chí-kv. : 20,2506, sv=12, p=,062492						
Nezám o rodinu	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m. 10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Určitě ano	9,24188	7,22022	8,23105	7,22022	8,08664	40,0000
Spíše ano	17,55957	13,71841	15,63899	13,71841	15,36462	76,0000
Spíše ne	13,16968	10,28881	11,72924	10,28881	11,52347	57,0000
Určitě ne	24,02888	18,77256	21,40072	18,77256	21,02527	104,0000
Vš.skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

Vypočítaná hodnota testového kritéria je $\chi^2 = 20,2506$. Tato hodnota byla srovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek. Nalezená hodnota pro 12 stupňů volnosti a hladinu významnosti 0,05 je $\chi_{0,05}(12) = 21,026$. Zjišťujeme, že vypočítaná hodnota $20,2506 < 21,026$, proto přijímáme nulovou hypotézu.

H₀: Podíl nezám o rodinu, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Výsledky je možné vysvětlovat působením náhody, mezi studovanými jevy tedy nemusí být souvislost.

Graf č. 17: Jak se podílel nezájem o rodinu na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let zvolilo nezájem o rodinu, jako příčinu rozvratu manželství v možnosti „Určitě ano“ 7 (3 %) respondentů, „Spíše ano“ zvolilo 16 (6 %) respondentů, „Spíše ne“ 11 (4 %) a „Určitě ne“ zvolilo 30 (11 %) respondentů.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se přikláněli k možnosti „Určitě ano“ 4 (1 %) respondenti, „Spíše ano“ zvolilo 12 (4 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 15 (5 %) respondentů, „Určitě ne“ zvolilo 19 (7 %) respondentů.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství byl nezájem o rodinu zastoupen možnostmi „Určitě ano“ v 16 (6 %) odpovědích, „Spíše ano“ v 19 (7 %) odpovědích, „Spíše ne“ zvolilo 6 (2 %) respondentů a „Určitě ne“ 16 (6 %) respondentů.

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 6 (2 %) respondentů, „Spíše ano“ 14 (5 %) respondentů, „Spíše ne“ 10 (4 %), „Určitě ne“ 20 (7 %).

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 7 (3 %) respondentů, „Spíše ano“ a „Spíše ne“ zvolilo shodně 15 (5 %) respondentů a „Určitě ne“ 19 (7 %) respondentů.

Nezájem o rodinu byl jako příčina rozvratu manželství nejvíce zastoupen v kategorii od 10 – 14 let trvání manželství.

Z analýzy vyplynulo, že mezi nezájmem o rodinu a délkou trvání manželství neexistuje souvislost.

VO14: Jak se podílela nedostatečná komunikace na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H14) si stanovíme nulovou (H0) a alternativní (HA) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že podíl nedostatečné komunikace, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že podíl nedostatečné komunikace, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Podíl nedostatečné komunikace, jako příčina rozvratu manželství je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H14 použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 16: Jak se podílela nedostatečná komunikace na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

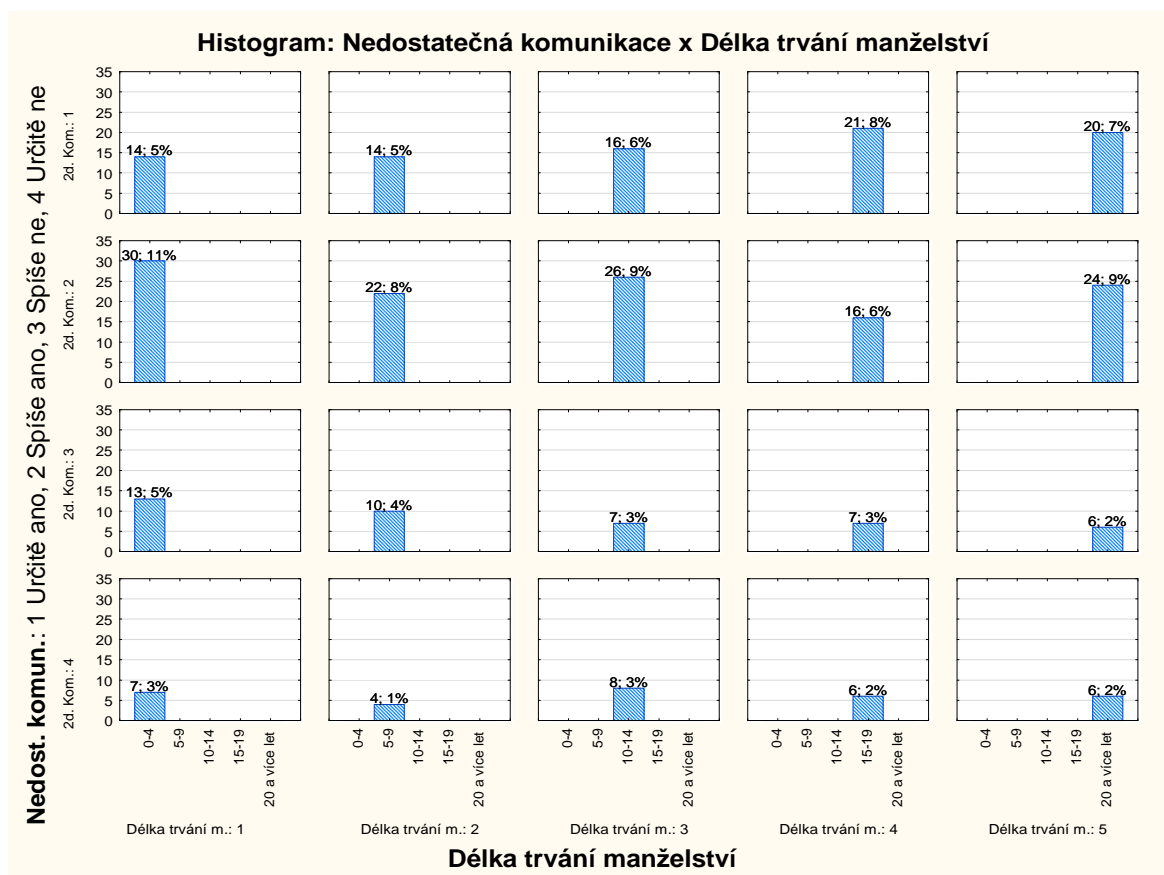
Souhrnná tab.: Očekávané četnosti						
Četnost označených buněk > 10						
Pearsonův chí-kv. : 9,94720, sv=12, p=,620593						
Nedostat. kom.	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m.10-14 let 3	Délka trvání m.15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Určitě ano	19,63899	15,34296	17,49097	15,34296	17,18412	85,0000
Spíše ano	27,26354	21,29964	24,28159	21,29964	23,85560	118,0000
Spíše ne	9,93502	7,76173	8,84838	7,76173	8,69314	43,0000
Určitě ne	7,16245	5,59567	6,37906	5,59567	6,26715	31,0000
Vš.skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

Vypočítaná hodnota testového kritéria je $\chi^2 = 9,94720$. Tato hodnota byla srovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek. Nalezená hodnota pro 12 stupňů volnosti a hladinu významnosti 0,05 je $\chi_{0,05} (12) = 21,026$. Zjišťujeme, že vypočítaná hodnota $9,94720 < 21,026$, proto přijímáme nulovou hypotézu.

H₀: Podíl nedostatečné komunikace, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Výsledky je možné vysvětlovat působením náhody, mezi studovanými jevy tedy nemusí být souvislost.

Graf č. 18: Jak se podílela nedostatečná komunikace na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let zvolilo nedostatečnou komunikaci, jako příčinu rozvratu manželství v možnosti „Určitě ano“ 14 (5 %) respondentů, „Spíše ano“ zvolilo 30 (11 %) respondentů, „Spíše ne“ 13 (5 %) a „Určitě ne“ zvolilo 7 (3 %) respondentů.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se přiklánělo k možnosti „Určitě ano“ 14 (5 %) respondentů, „Spíše ano“ zvolilo 22 (8 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 10 (4 %) respondentů, „Určitě ne“ zvolili 4 (1 %) respondenti.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství byla nedostatečná komunikace zastoupena možnostmi „Určitě ano“ v 16 (6 %) odpovědích, „Spíše ano“ ve 26 (9 %) odpovědích, „Spíše ne“ zvolilo 7 (3 %) respondentů a „Určitě ne“ 8 (3 %) respondentů.

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 21 (8 %) respondentů, „Spíše ano“ 16 (6 %) respondentů, „Spíše ne“ 7 (3 %) a „Určitě ne“ 6 (2 %) respondentů.

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 20 (7 %) respondentů, „Spíše ano“ 24 (9 %), „Spíše ne“ a „Určitě ne“ shodně 6 (2 %) respondentů.

Nedostatečná komunikace má na rozvratu manželství u všech kategorií délky trvání manželství značný podíl.

Z analýzy vyplynulo, že mezi nedostatečnou komunikací a délkou trvání manželství neexistuje souvislost.

VO15: Jak se podílely sexuální neshody na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H15) si stanovíme nulovou (H0) a alternativní (HA) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že podíl sexuálních neshod, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že podíl sexuálních neshod, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Podíl sexuálních neshod, jako příčina rozvratu manželství je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H15 použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 17: Jak se podílely sexuální neshody na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

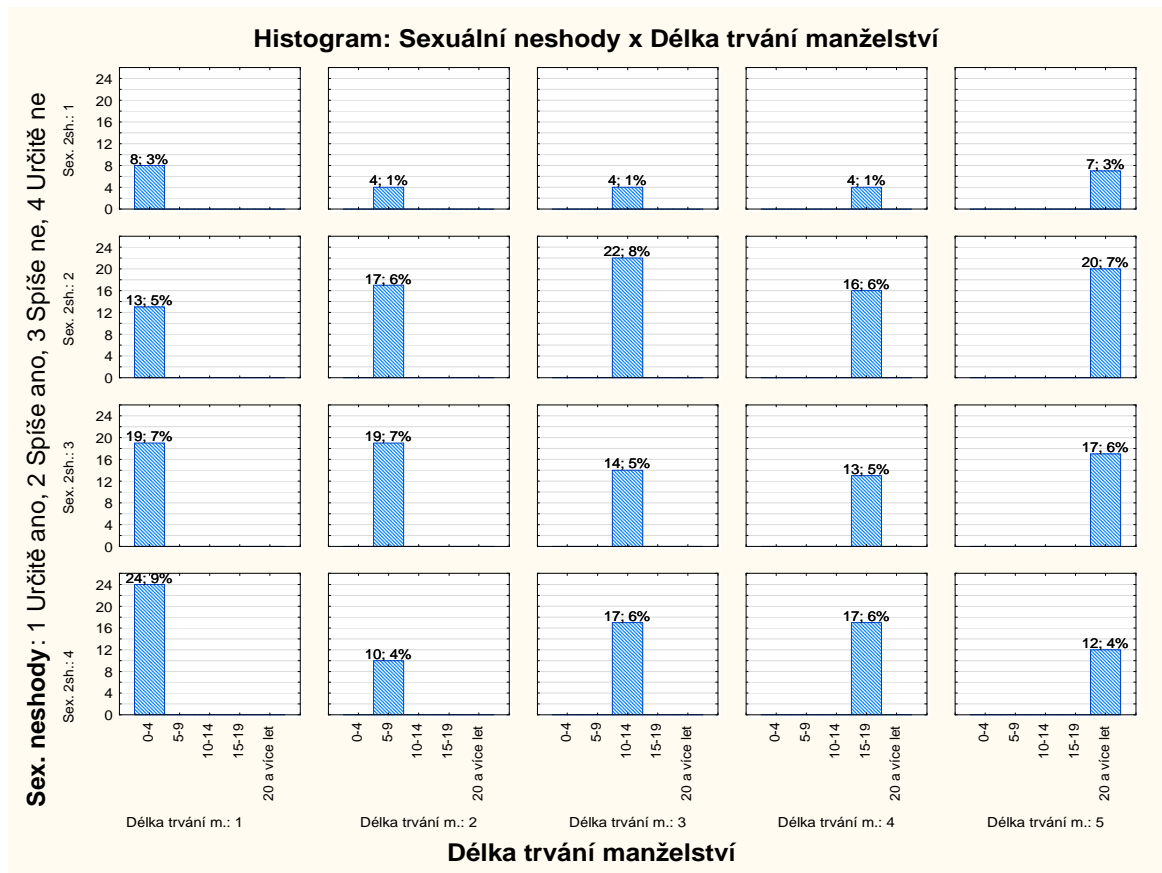
Souhrnná tab.: Očekávané četnosti Četnost označených buněk > 10 Pearsonův chí-kv. : 11,9862, sv=12, p=,446790						
Sex. neshody	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m.10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Určitě ano	6,23827	4,87365	5,55596	4,87365	5,45848	27,0000
Spíše ano	20,33213	15,88448	18,10830	15,88448	17,79061	88,0000
Spíše ne	18,94585	14,80144	16,87365	14,80144	16,57762	82,0000
Určitě ne	18,48375	14,44043	16,46209	14,44043	16,17329	80,0000
Vš.skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

Vypočítaná hodnota testového kritéria je $\chi^2 = 11,9862$. Tato hodnota byla srovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek. Nalezená hodnota pro 12 stupňů volnosti a hladinu významnosti 0,05 je $\chi_{0,05}(12) = 21,026$. Zjišťujeme, že vypočítaná hodnota $11,9862 < 21,026$, proto přijímáme nulovou hypotézu.

H₀: Podíl sexuálních neshod, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Výsledky je možné vysvětlovat působením náhody, mezi studovanými jevy tedy nemusí být souvislost.

Graf č. 19: Jak se podílely sexuální neshody na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let zvolilo sexuální neshody, jako příčinu rozvratu manželství v možnosti „Určitě ano“ 8 (3 %) respondentů, „Spíše ano“ zvolilo 13 (5 %) respondentů, „Spíše ne“ 19 (7 %) a „Určitě ne“ zvolilo 24 (9 %) respondentů.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se přikláněli k možnosti „Určitě ano“ 4 (1 %) respondenti, „Spíše ano“ zvolilo 17 (6 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 19 (7 %) respondentů, „Určitě ne“ zvolilo 10 (4 %) respondentů.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství byly sexuální neshody zastoupeny možnostmi „Určitě ano“ ve 4 (1 %) případech, „Spíše ano“ zvolilo 22 (8 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 14 (5 %) respondentů a „Určitě ne“ 17 (6 %) respondentů.

V kategorii od 15 – 19 let délky trvání manželství zvolili možnost „Určitě ano“ 4 (1 %) respondenti, „Spíše ano“ 16 (6 %) respondentů, „Spíše ne“ 13 (5 %), „Určitě ne“ 17 (6 %) respondentů.

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 7 (3 %) respondentů, „Spíše ano“ 20 (7 %), „Spíše ne“ 17 (6 %) a „Určitě ne“ 12 (4 %) respondentů.

Z grafu plyne, že sexuální problémy ve vztahu byly problémem, nicméně procento záporných odpovědí převažuje. Takže jim nelze přiznat obecnou platnost.

Z analýzy vyplynulo, že mezi sexuálními neshodami a délkou trvání manželství neexistuje souvislost.

VO16: Jak se podílely finanční neshody na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H16) si stanovíme nulovou (H0) a alternativní (HA) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že podíl finančních neshod, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že podíl finančních neshod, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Podíl finančních neshod, jako příčina rozvratu manželství je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H16 použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 18: Jak se podílely finanční neshody na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti						
Četnost označených buněk > 10						
Pearsonův chí-kv. : 20,7298, sv=12, p=,054479						
Finanční neshody	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m.10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Určitě ano	12,93863	10,10830	11,52347	10,10830	11,32130	56,0000
Spíše ano	11,32130	8,84477	10,08303	8,84477	9,90614	49,0000
Spíše ne	15,71119	12,27437	13,99278	12,27437	13,74729	68,0000
Určitě ne	24,02888	18,77256	21,40072	18,77256	21,02527	104,0000
Vš.skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

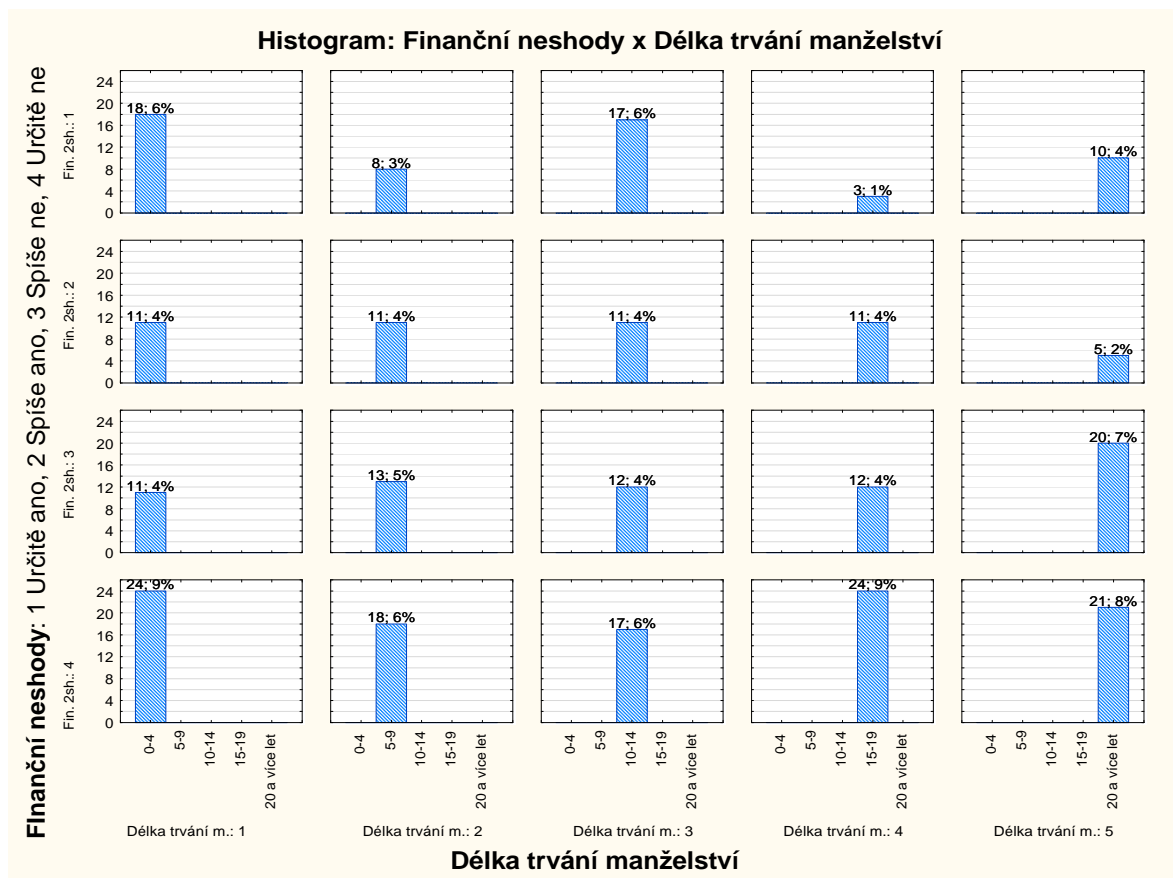
Vypočítaná hodnota testového kritéria je $\chi^2 = 20,7298$. Tato hodnota byla srovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek. Nalezená hodnota pro 12 stupňů

volnosti a hladinu významnosti 0,05 je $\chi_{0,05}(12) = 21,026$. Zjistíme, že vypočítaná hodnota $20,7298 < 21,026$, proto přijímáme nulovou hypotézu.

H₀: Podíl finančních neshod, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Výsledky je možné vysvětlovat působením náhody, mezi studovanými jevy tedy nemusí být souvislost.

Graf č. 20: Jak se podílely finanční neshody na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let zvolilo finanční neshody, jako příčinu rozvratu manželství v možnosti „Určitě ano“ 18 (6 %) respondentů, „Spíše ano“ a „Spíše ne“ zvolilo shodně 11 (4 %) respondentů, „Určitě ne“ zvolilo 24 (9 %) respondentů.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se přiklánělo k možnosti „Určitě ano“ 8 (3 %) respondentů, „Spíše ano“ zvolilo 11 (4 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 13 (5 %) respondentů, „Určitě ne“ zvolilo 18 (6 %) respondentů.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství byly finanční neshody zastoupeny možnostmi „Určitě ano“ v 17 (6 %) případech, „Spíše ano“ zvolilo 11 (4 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 12 (4 %) respondentů a „Určitě ne“ 17 (6 %) respondentů.

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství zvolili možnost „Určitě ano“ 3 (1 %) respondenti, „Spíše ano“ 11 (4 %) respondentů, „Spíše ne“ 12 (4 %), „Určitě ne“ 24 (9 %) respondentů.

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 10 (4 %) respondentů, „Spíše ano“ 5 (2 %), „Spíše ne“ 20 (7 %) a „Určitě ne“ 21 (8 %) respondentů.

Z grafu můžeme vyzorovat, že finanční problémy měla zejména kategorie od 0 – 4 let a kategorie od 10 – 14 let trvání manželství.

Z analýzy vyplynulo, že mezi finančními neshodami a délkou trvání manželství neexistuje souvislost.

VO17: Jak se podílely zdravotní důvody na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H17) si stanovíme nulovou (H0) a alternativní (HA) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že podíl zdravotních důvodů, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že podíl zdravotních důvodů, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

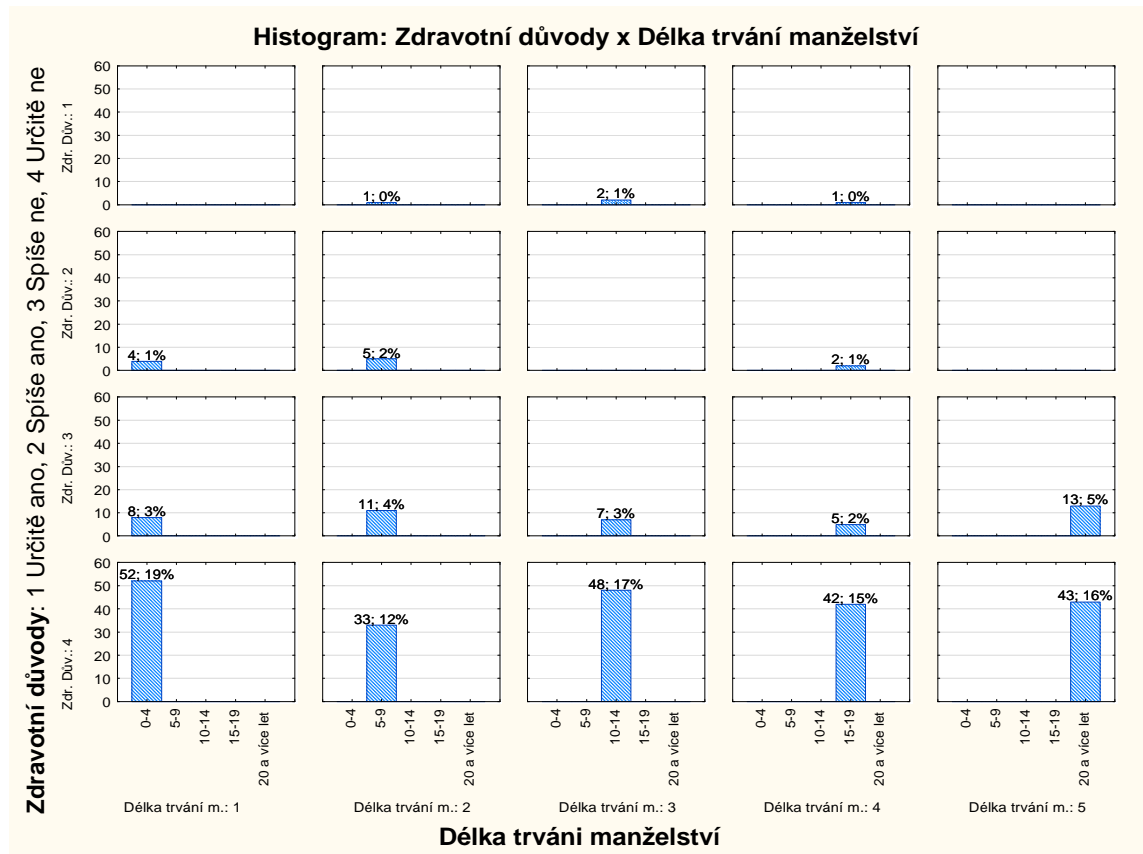
Podíl zdravotních důvodů, jako příčina rozvratu manželství je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H17 použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 19: Jak se podílely zdravotní důvody na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti Četnost označených buněk > 10 Pearsonův chí-kv. : 20,1215, sv=12, p=,064823						
Zdrav. důvody	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m. 10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Určitě ano	0,92419	0,72202	0,82310	0,72202	0,80866	4,0000
Spíše ano	2,54152	1,98556	2,26354	1,98556	2,22383	11,0000
Spíše ne	10,16606	7,94224	9,05415	7,94224	8,89531	44,0000
Určitě ne	50,36823	39,35018	44,85921	39,35018	44,07220	218,0000
Vš.skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

Jelikož data nesplňují předpoklady chí-kvadrátu, hypotézu H17 nelze zodpovědět.

Graf č. 21: Jak se podílely zdravotní důvody na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let zvolili zdravotní důvody, jako příčinu rozvratu manželství v možnosti „Spíše ano“ 4 (1 %) respondenti, „Spíše ne“ 8 (3 %) respondentů a „Určitě ne“ zvolilo 52 (19 %) respondentů.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se přikláněl k možnosti „Určitě ano“ 1 (0 %) respondent, „Spíše ano“ zvolilo 5 (2 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 11 (4 %) respondentů, „Určitě ne“ zvolilo 33 (12 %) respondentů.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství byly zdravotní důvody zastoupeny možnostmi „Určitě ano“ ve 2 (1 %) případech, „Spíše ne“ zvolilo 7 (3 %) respondentů a „Určitě ne“ 48 (17 %) respondentů.

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství zvolil možnost „Určitě ano“ 1 (0 %) respondent, „Spíše ano“ 2 (1 %) respondenti, „Spíše ne“ 5 (2 %) respondentů, „Určitě ne“ 42 (15 %) respondentů.

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolilo možnost „Spíše ne“ 13 (5 %) a „Určitě ne“ 43 (16 %) respondentů.

Na první pohled je patrné, že zdravotní problémy byly příčinou rozvratu manželství pouze v ojedinělých případech.

VO18: Jak se podílelo zasahování do vztahu ostatními členy rodiny na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H18) si stanovíme nulovou (H0) a alternativní (HA) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že podíl zasahování do vztahu ostatními členy rodiny, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že podíl zasahování do vztahu ostatními členy rodiny, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Podíl zasahování do vztahu ostatními členy rodiny, jako příčina rozvratu manželství je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrá-

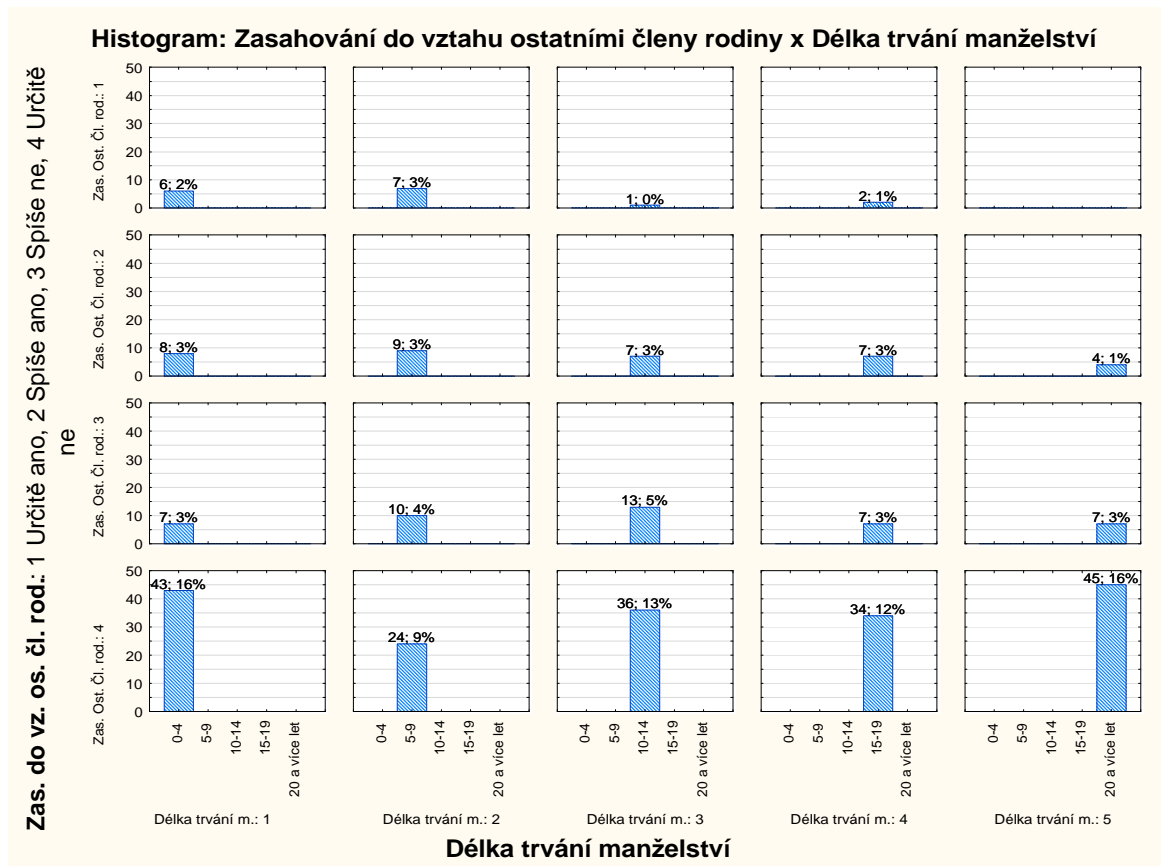
cení stanovené hypotézy H18 použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí-kvadrátu.

Tab. č. 20: Jak se podílelo zasahování do vztahu ostatními členy rodiny na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti						
Četnost označených buněk > 10						
Pearsonův chí-kv. : 23,0368, sv=12, p=,027415						
Zas. do vzt. ost. čl. rodiny	Délka trvání m. 0-4 roky	Délka trvání m. 5-9 let	Délka trvání m. 10-14 let	Délka trvání m. 15-19 let	Délka trvání m. 20 a více let	Řádk. součty
1	2	3	4	5		
Určitě ano	3,69675	2,88809	3,29242	2,88809	3,23466	16,0000
Spíše ano	8,08664	6,31769	7,20217	6,31769	7,07581	35,0000
Spíše ne	10,16606	7,94224	9,05415	7,94224	8,89531	44,0000
Určitě ne	42,05054	32,85199	37,45126	32,85199	36,79422	182,0000
Vš.skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

Jelikož data nespĺňujú predpoklady chí-kvadrátu, hypotézu H18 nelze zodpovědět.

Graf č. 22: Jak se podílelo zasahování do vztahu ostatními členy rodiny na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let zvolilo zasahování do vztahu ostatními členy rodiny, jako příčinu rozvratu manželství, v možnosti „Určitě ano“ 6 (2%) respondentů, „Spíše ano“ 8 (3 %) respondentů, „Spíše ne“ 7 (3 %) respondentů a „Určitě ne“ zvolilo 43 (16 %) respondentů.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se přiklánělo k možnosti „Určitě ano“ 7 (3 %) respondentů, „Spíše ano“ zvolilo 9 (3 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 10 (4 %) respondentů, „Určitě ne“ zvolilo 24 (9 %) respondentů.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství bylo zasahování do vztahu ostatními členy rodiny zastoupeno možnostmi „Určitě ano“ v 1 (0 %) případě, „Spíše ano“ v 7 (3 %) případech, „Spíše ne“ zvolilo 13 (5 %) respondentů a „Určitě ne“ 36 (13 %) respondentů.

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství zvolili možnost „Určitě ano“ 2 (1 %) respondenti, „Spíše ano“ a „Spíše ne“ zvolilo shodně 7 (3 %) respondentů, „Určitě ne“ 34 (12 %) respondentů.

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolili možnost „Spíše ano“ 4 (1 %) respondenti, „Spíše ne“ 7 (3 %) respondentů a „Určitě ne“ 45 (16 %) respondentů.

VO19: Jak se podílela nevěra na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H19) si stanovíme nulovou (H0) a alternativní (HA) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že podíl nevěry, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že podíl nevěry, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Podíl nevěry, jako příčina rozvratu manželství je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H19 použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 21: Jak se podílela nevěra na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

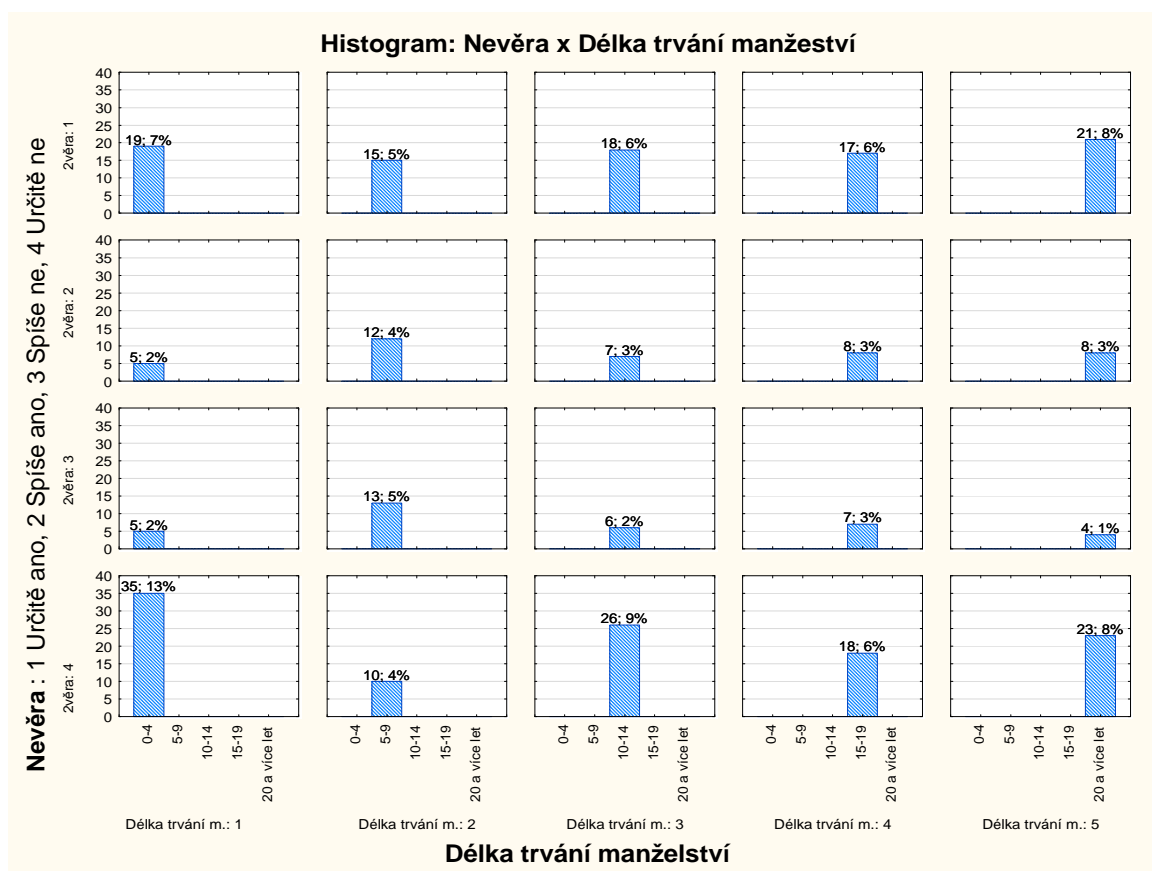
Souhrnná tab.: Očekávané četnosti Četnost označených buněk > 10 Pearsonův chí-kv. : 24,9766, sv=12, p=,014934						
Nevěra	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m. 10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Určitě ano	20,79422	16,24549	18,51986	16,24549	18,19495	90,0000
Spíše ano	9,24188	7,22022	8,23105	7,22022	8,08664	40,0000
Spíše ne	8,08664	6,31769	7,20217	6,31769	7,07581	35,0000
Určitě ne	25,87726	20,21661	23,04693	20,21661	22,64260	112,0000
Vš.skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

Vypočítaná hodnota testového kritéria je $\chi^2 = 24,9766$. Tato hodnota byla srovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek. Nalezená hodnota pro 12 stupňů volnosti a hladinu významnosti 0,05 je $\chi_{0,05}(12) = 21,026$. Zjišťujeme, že vypočítaná hodnota $24,9766 > 21,026$, proto přijímáme nulovou hypotézu.

H_A: Podíl nevěry, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Tyto výsledky nelze vysvětlovat na základě náhody, mezi studovanými jevy musí být určitá souvislost.

Graf č. 23: Jak se podílela nevěra na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let zvolilo nevěru, jako příčinu rozvratu manželství, v možnosti „Určitě ano“ 19 (7 %) respondentů, „Spíše ano“ a „Spíše ne“ zvolilo shodně 5 (2 %) respondentů a „Určitě ne“ zvolilo 35 (13 %) respondentů.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se přiklání k možnosti „Určitě ano“ 15 (5 %) respondentů, „Spíše ano“ zvolilo 12 (4 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 13 (5 %) respondentů, „Určitě ne“ zvolilo 10 (4 %) respondentů.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství byla nevěra zastoupena možností „Určitě ano“ v 18 (6 %) případech, „Spíše ano“ zvolilo 7 (3 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 6 (2 %) respondentů a „Určitě ne“ 26 (9 %) respondentů.

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 17 (6 %) respondentů, „Spíše ano“ 8 (3 %) respondentů, „Spíše ne“ 7 (3 %) respondentů, „Určitě ne“ 18 (6 %) respondentů.

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 21 (8 %) respondentů, „Spíše ano“ 8 (3 %) respondentů, „Spíše ne“ 4 (1 %) respondenti a „Určitě ne“ 23 (8 %) respondentů.

Z analýzy vyplynulo, že mezi nevěrou a délkou trvání manželství existuje souvislost. Z grafu můžeme vypočítat, že nevěra je příčina, která má na rozvratu manželství stejný podíl jak v pozitivních, tak negativních možnostech odpovědí. Opět vidíme procentuálně shodné výpovědi respondentů všech věkových kategorií. Můžeme tedy potvrdit, že nevěra je v manželství velkým problémem.

VO20: Jak se podílela žárlivost na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H20) si stanovíme nulovou (H0) a alternativní (HA) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že podíl žárlivosti, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že podíl žárlivosti, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Podíl žárlivosti, jako příčina rozvratu manželství je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H20 použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 22: Jak se podílela žárlivost na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

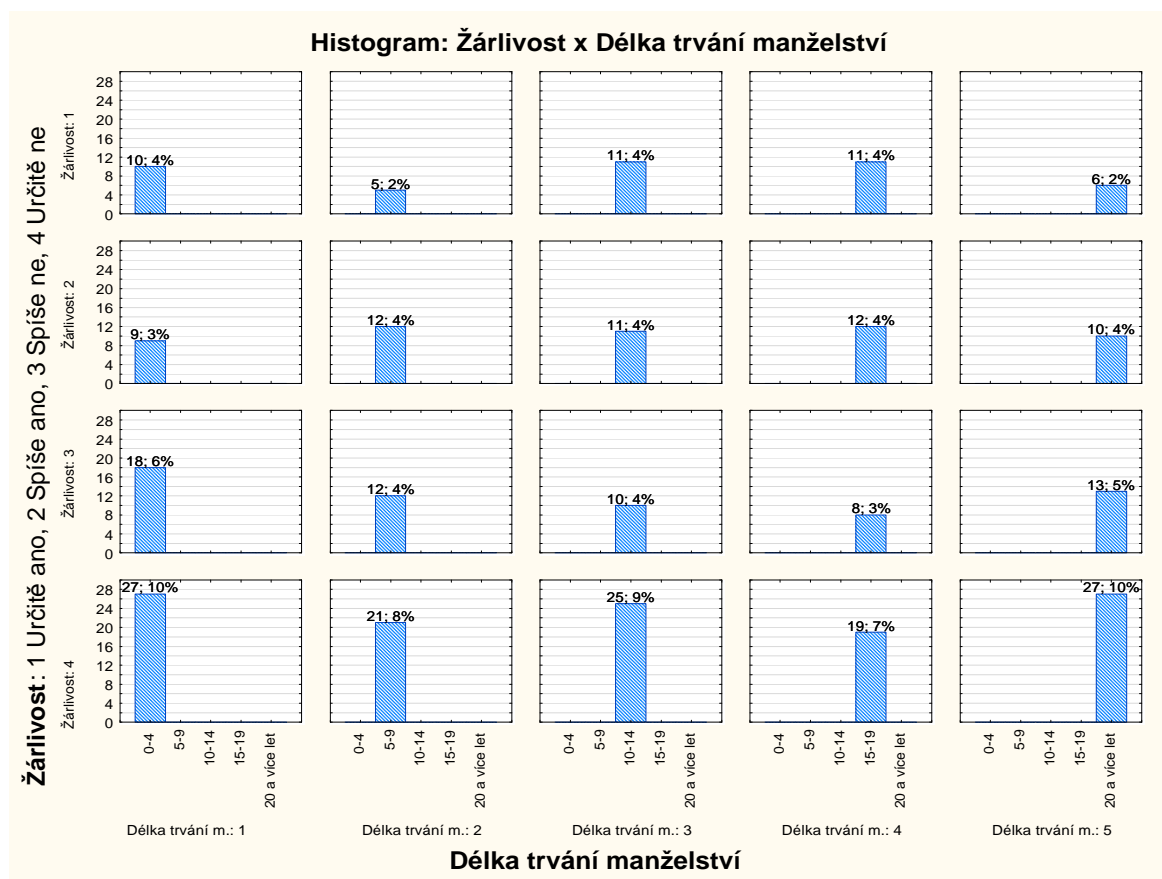
Souhrnná tab.: Očekávané četnosti						
Četnost označených buněk > 10						
Pearsonův chí-kv. : 9,00624, sv=12, p=,702397						
Žárlivost	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m. 10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Určitě ano	9,93502	7,76173	8,84838	7,76173	8,69314	43,0000
Spíše ano	12,47653	9,74729	11,11191	9,74729	10,91697	54,0000
Spíše ne	14,09386	11,01083	12,55235	11,01083	12,33213	61,0000
Určitě ne	27,49458	21,48014	24,48736	21,48014	24,05776	119,0000
Vš.skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

Vypočítaná hodnota testového kritéria je $\chi^2 = 9,00624$. Tato hodnota byla srovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek. Nalezená hodnota pro 12 stupňů volnosti a hladinu významnosti 0,05 je $\chi_{0,05}(12) = 21,026$. Zjišťujeme, že vypočítaná hodnota $9,00624 < 21,026$, proto přijímáme nulovou hypotézu.

H₀: Podíl žárlivosti, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

Výsledky je možné vysvětlovat působením náhody, mezi studovanými jevy tedy nemusí být souvislost.

Graf č. 24: Jak se podílela žárlivost na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let zvolilo žárlivost, jako příčinu rozvratu manželství v možnosti „Určitě ano“ 10 (4 %) respondentů, „Spíše ano“ zvolilo 9 (3 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 18 (6 %) respondentů a „Určitě ne“ zvolilo 27 (10 %) respondentů.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se přiklánělo k možnosti „Určitě ano“ 5 (2 %) respondentů, „Spíše ano“ a „Spíše ne“ zvolilo shodně 12 (4 %) respondentů, „Určitě ne“ zvolilo 21 (8 %) respondentů.

V kategorii od 10 – 14 let délky trvání manželství byla žárlivost zastoupena možnostmi „Určitě ano“ a „Spíše ano“ shodně 11 (4 %) respondenty, „Spíše ne“ zvolilo 10 (4 %) respondentů a „Určitě ne“ 25 (9 %) respondentů.

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 11 (4 %) respondentů, „Spíše ano“ zvolilo 12 (4 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 8 (3 %) respondentů, „Určitě ne“ zvolilo 19 (7 %) respondentů.

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ano“ 6 (2 %) respondentů, „Spíše ano“ zvolilo 10 (4 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 13 (5 %) respondentů a „Určitě ne“ zvolilo 27 (10 %) respondentů.

Z grafu můžeme vypožorovat, že žárlivost je ve vztahu také hojně se vyskytující příčinou rozvratu manželství. Ačkoliv stále převládá procento těch, kteří se s ní nesetkali, nelze ji v dnešní době opomíjet. Ti, kteří s ní měli i neměli ve vztahu zkušenost, se opět vcelku rovnoměrně shodují v počtu procent u všech věkových kategorií.

Z analýzy vyplynulo, že mezi žárlivostí a délkou trvání manželství neexistuje souvislost.

VO21: Jak se podílelo domácí násilí na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H21) si stanovíme nulovou (H0) a alternativní (HA) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že podíl domácího násilí, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že podíl domácího násilí, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

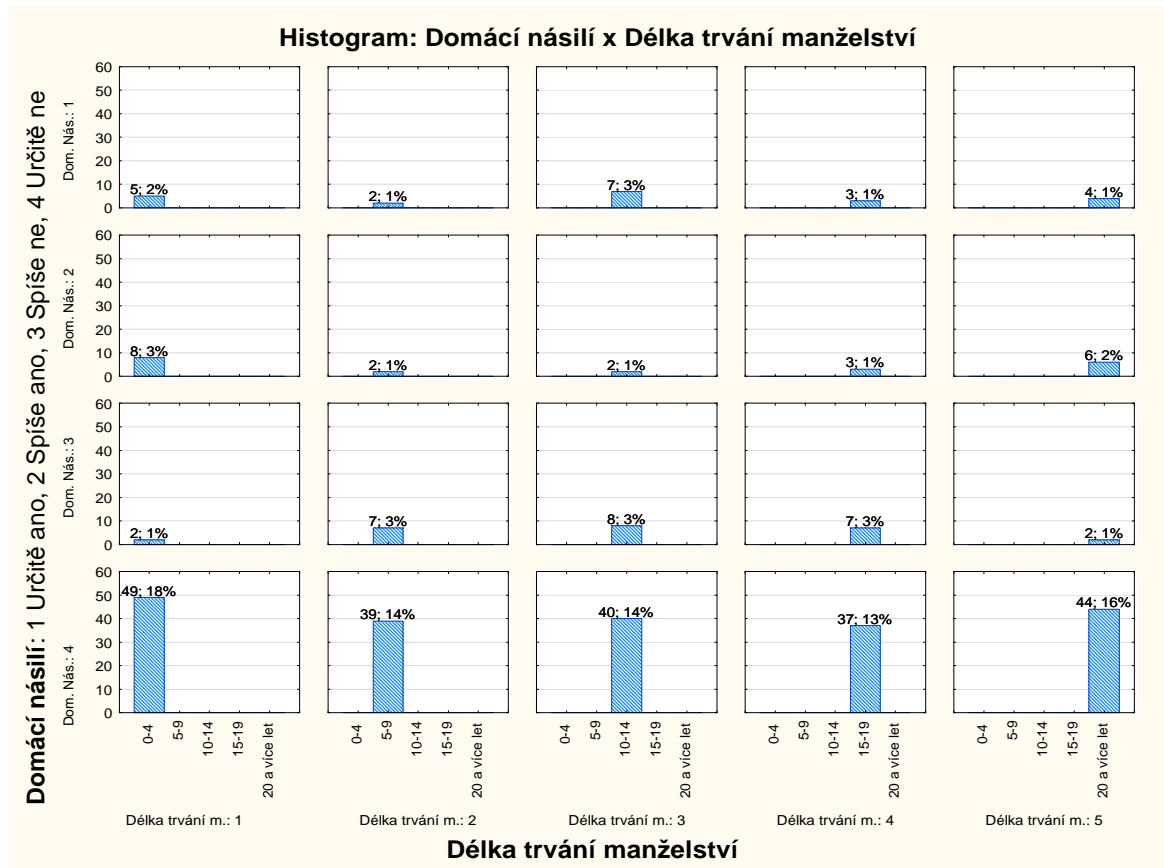
Podíl domácího násilí, jako příčina rozvratu manželství je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H21 použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 23: Jak se podílelo domácí násilí na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti						
Četnost označených buněk > 10						
Pearsonův chí-kv. : 16,3358, sv=12, p=,176335						
Domácí násilí	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m. 10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Určitě ano	4,85199	3,79061	4,32130	3,79061	4,24549	21,0000
Spíše ano	4,85199	3,79061	4,32130	3,79061	4,24549	21,0000
Spíše ne	6,00722	4,69314	5,35018	4,69314	5,25632	26,0000
Určitě ne	48,28881	37,72563	43,00722	37,72563	42,25271	209,0000
Vš.skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

Jelikož data nesplňují předpoklady chí-kvadrátu, hypotézu H21 nelze zodpovědět.

Graf č. 25: Jak se podílelo domácí násilí na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let zvolilo domácí násilí, jako příčinu rozvratu manželství v možnosti „Určitě ano“ 5 (2 %) respondentů, možnost „Spíše ano“ zvolilo 8 (3 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolili 2 (1 %) respondenti a „Určitě ne“ zvolilo 49 (18 %) respondentů.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se přikláněli k možnosti „Určitě ano“ a „Spíše ano“ shodně 2 (1 %) respondenti, „Spíše ne“ zvolilo 7 (3 %) respondentů, „Určitě ne“ zvolilo 39 (14 %) respondentů.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství bylo domácí násilí zastoupeno možností „Určitě ano“ v 7 (3 %) případech, „Spíše ano“ zvolili 2 (1 %) respondenti, „Spíše ne“ zvolilo 8 (3 %) respondentů a „Určitě ne“ zvolilo 40 (14 %) respondentů.

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství zvolili možnost „Určitě ano“ a „Spíše ano“ shodně 3 (1 %) respondenti, „Spíše ne“ zvolilo 7 (3 %) respondentů, „Určitě ne“ zvolilo 37 (13 %) respondentů.

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolili možnost „Určitě ano“ 4 (1 %) respondenti, „Spíše ano“ zvolilo 6 (2 %) respondentů, možnost „Spíše ne“ zvolili 2 (1 %) respondenti a „Určitě ne“ zvolilo 44 (16 %) respondentů.

Domácí násilí se v ojedinělých případech nejvíce vyskytovalo v kategorii od 0 – 4 let trvání manželství, hned vzápětí v kategorii od 10 – 14 let trvání manželství. I přesto, že tato příčina rozvratu manželství se jeví jako ojedinělá, ve skutečnosti je ve vztazích velmi častým jevem, ne vždy jsou ale oběti schopny tuto situaci nějakým způsobem řešit.

VO22: Jak se podílelo odsouzení pro trestný čin na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H22) si stanovíme nulovou (H₀) a alternativní (H_A) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že podíl odsouzení pro trestný čin, jako příčina rozvratu manželství nevykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že podíl odsouzení pro trestný čin, jako příčina rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly.

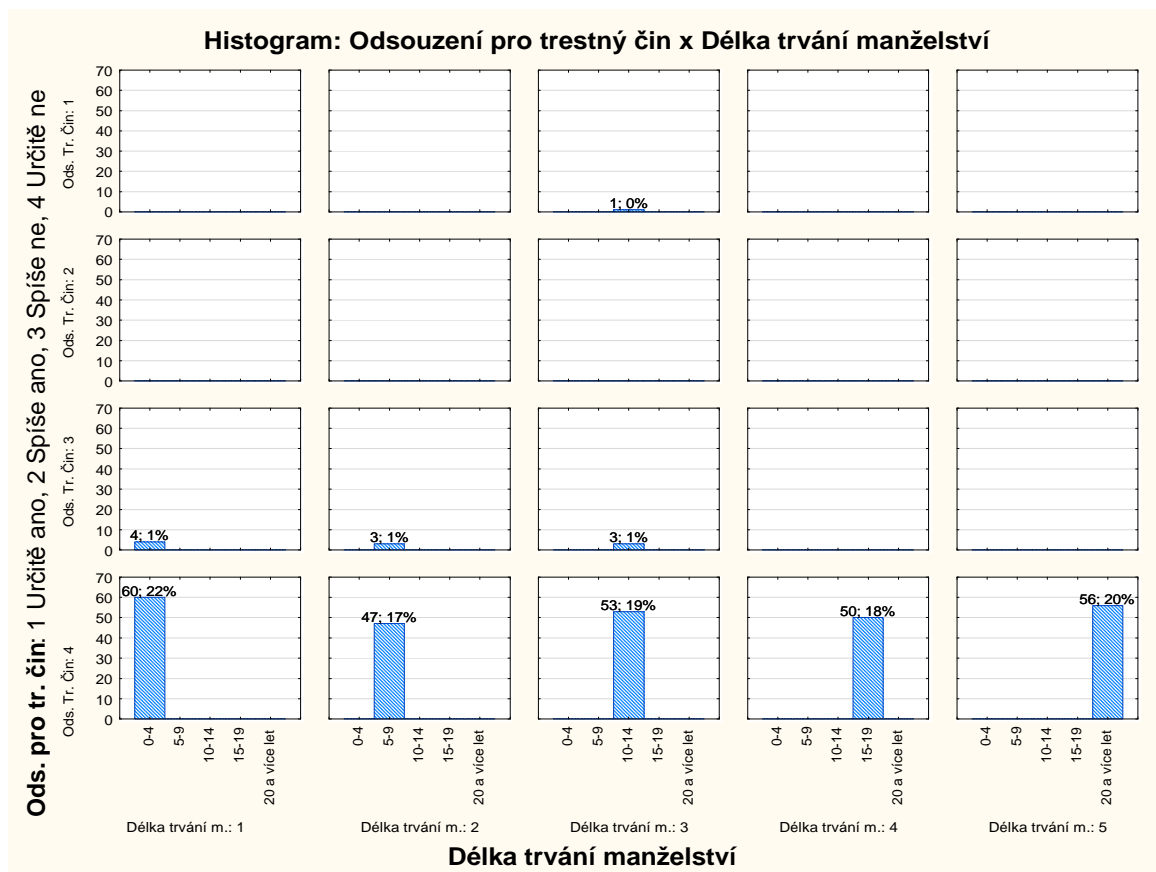
Podíl odsouzení pro trestný čin, jako příčina rozvratu manželství je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H22 použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 24: Jak se podílelo odsouzení pro trestný čin na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti						
Četnost označených buněk > 10						
Pearsonův chí-kv. : 10,4295, sv=8, p=,236162						
Odsouzení pro tr. čin	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m.10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Určitě ano	0,23105	0,18051	0,20578	0,18051	0,20217	1,0000
Spíše ne	2,31047	1,80505	2,05776	1,80505	2,02166	10,0000
Určitě ně	61,45848	48,01444	54,73646	48,01444	53,77617	266,0000
Vš.skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

Jelikož data nesplňují předpoklady chí-kvadrátu, hypotézu H22 nelze zodpovědět.

Graf č. 26: Jak se podílelo odsouzení pro trestný čin na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let zvolili odsouzení pro trestný čin, jako příčinu rozvratu manželství v možnosti „Spíše ne“ 4 (1 %) respondenti a možnost „Určitě ne“ zvolilo 60 (22 %) respondentů.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se přikláněli k možnosti „Spíše ne“ 3 (1 %) respondenti, možnost „Určitě ne“ zvolilo 47 (17 %) respondentů.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství bylo odsouzení pro trestný čin zastoupeno možnostmi „Určitě ano“ pouze v 1 (0 %) případě, možnost „Spíše ne“ zvolili 3 (1 %) respondenti a možnost „Určitě ne“ zvolilo 53 (19 %) respondentů.

V kategorii od 15 – 19 let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ne“ všech 50 (18 %) respondentů.

V kategorii 20 a více let trvání manželství zvolilo možnost „Určitě ne“ všech 56 (20 %) respondentů.

VO23: Jaké jiné příčiny rozvratu manželství respondenti ve výzkumu uváděli?

Jedná se o výzkumnou otázku popisnou. V dotazníku se jednalo o typ otázky otevřené a nepovinné. Pro její vyhodnocení bude proto použita tabulka četností. Grafické znázornění nebylo v případě této otázky možné.

Tab. č. 25: Jaké jiné příčiny rozvratu manželství respondenti ve výzkumu uváděli?

Kategorie	Tabulka četností: Jiné př. (List1 v statistika 0-4)			
	Četnost	Kumulativní četnost	Rel. četnost	Kumulativní rel. četnost
Nezodpovědnost	1	1	0,36101	0,3610
Stěhování se za prací do ciziny	2	3	0,72202	1,0830
Vztah ze setrvačnosti	1	4	0,36101	1,4440
Lenost	2	6	0,72202	2,1661
Nereálná představa zestárnout s tímto partnerem	1	7	0,36101	2,5271
Rozdílnost představ o budoucnosti	1	8	0,36101	2,8881
Sobectví	1	9	0,36101	3,2491
Soužití s prarodičem partnerky	1	10	0,36101	3,6101
Láska	4	14	1,44404	5,0542
Homosexualita	1	15	0,36101	5,4152
Rozdílnost povah	1	16	0,36101	5,7762
Neupřímnost	1	17	0,36101	6,1372
Svoboda	2	19	0,72202	6,8592
Revoluce	1	20	0,36101	7,2202
Vazba na ovdovělého rodiče	1	21	0,36101	7,5812
Pes	1	22	0,36101	7,9422
Ztráta komunikace	1	23	0,36101	8,3032
Změna temperamentu a chování ženy po porodu	1	24	0,36101	8,6643
Svatba v cizině, jiná kultura	1	25	0,36101	9,0253
Větší oblíbenost a pochopení partnera mými rodiči	1	26	0,36101	9,3863
Osud	1	27	0,36101	9,7473
Nevhodný výběr	1	28	0,36101	10,1083
Povolání kamioňáka	1	29	0,36101	10,4693
Dítě s jinou	2	31	0,72202	11,1913
Nedospělost	1	32	0,36101	11,5523
Chronická lhářka	1	33	0,36101	11,9134
Návrat partnera domů, do ciziny	1	34	0,36101	12,2744
Neústupnost	1	35	0,36101	12,6354
Nedostatek času	1	36	0,36101	12,9964
ChD	241	277	87,00361	100,0000

Interpretace dat

Z tabulky je patrné, že seznam příčin rozvratu manželství (viz. otázky z dotazníku č. 10 – č. 27) nebyl pro mnohé respondenty (36) dostačující. Mezi další příčiny rozvratu manželství můžeme tedy zařadit *nezodpovědnost*, *stěhování se za prací do ciziny*, *vztah ze setrvačnosti*, *lenost*, *nereálná představa zestárnout s tímto partnerem*, *rozdílnost představ*

o budoucnosti, sobectví, soužití s prarodičem partnerky, láska, homosexualita, rozdílnost povah, neupřímnost, svoboda, revoluce, vazba na ovdovělého rodiče, pes, ztráta komunikace, změna temperamentu a chování ženy po porodu, svatba v cizině – jiná kultura, větší oblíbenost a pochopení partnera mými rodiči, osud, nevhodný výběr, povolání „kamionářka“, dítě s jinou, nedospělost, chronická lhářka, návrat partnera domů zpět do ciziny, neústupnost, nedostatek času, se kterými se respondenti potýkali. Jedná se o specifické příčiny, které nebylo v této otevřené otázce vhodné kategorizovat.

VO24: Jaké jsou rozdíly mezi navrhovateli rozvodu a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství?

Na základě hypotézy (H24) si stanovíme nulovou (H0) a alternativní (HA) hypotézu.

H₀: Předpokládáme, že mezi navrhovateli rozvodu a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství neexistují statisticky významné rozdíly.

H_A: Předpokládáme, že mezi navrhovateli rozvodu a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství existují statisticky významné rozdíly.

Pohlaví navrhovatelů rozvodu je závisle proměnná. Délka trvání manželství je nezávisle proměnná. Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H24 použijeme výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tab. č. 26: Jaké jsou rozdíly mezi pohlavím navrhovatelů rozvodu a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství?

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti						
Četnost označených buněk > 10						
Pearsonův chí-kv. : 10,3917, sv=8, p=,238603						
Návrh na rozvod ze strany	Délka trvání m. 0-4 roky 1	Délka trvání m. 5-9 let 2	Délka trvání m. 10-14 let 3	Délka trvání m. 15-19 let 4	Délka trvání m. 20 a více let 5	Řádk. součty
Má iniciativa	34,42599	26,89531	30,66065	26,89531	30,12274	149,0000
Partnera/rky	15,48014	12,09386	13,78700	12,09386	13,54513	67,0000
Oboustranné	14,09386	11,01083	12,55235	11,01083	12,33213	61,0000
Vš.skup.	64,00000	50,00000	57,00000	50,00000	56,00000	277,0000

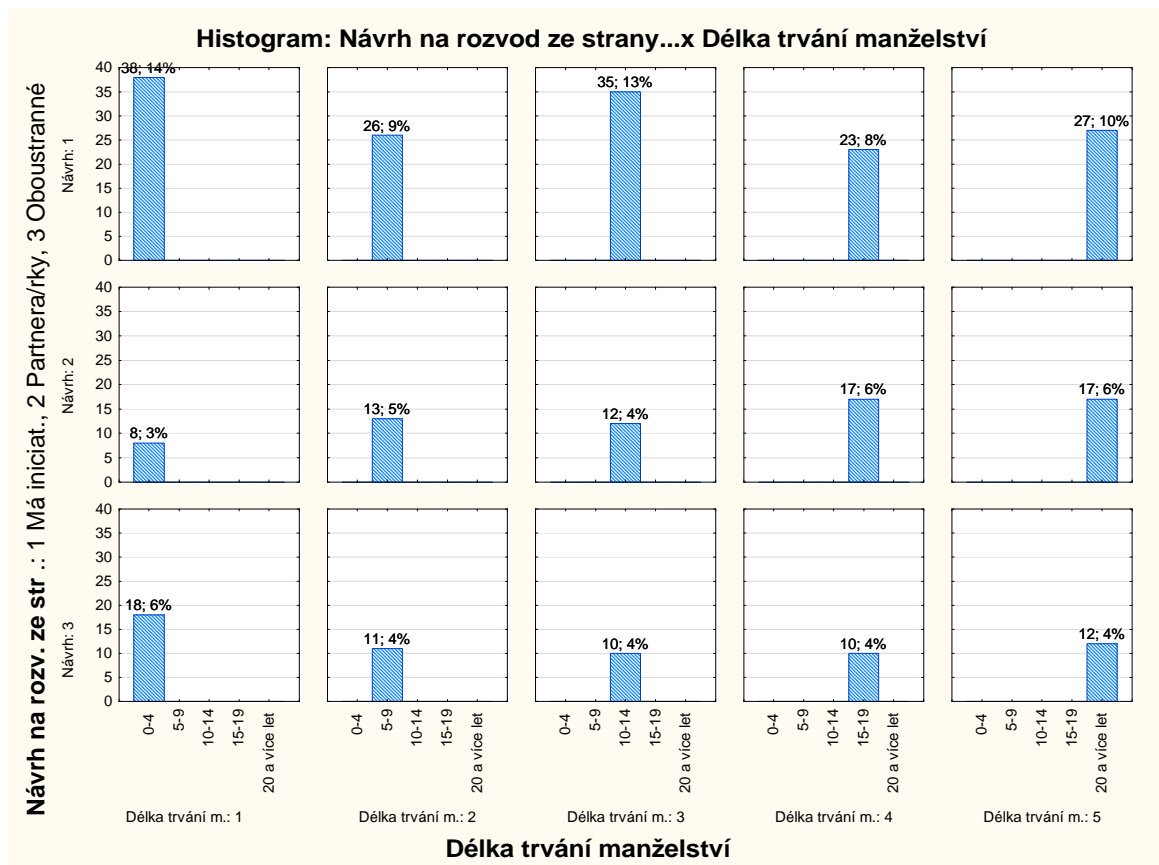
Vypočítaná hodnota testového kritéria je $\chi^2 = 10,3917$. Tato hodnota byla srovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek. Nalezená hodnota pro 8 stupňů vol-

nosti a hladinu významnosti 0,05 je $\chi_{0,05}(8) = 15,507$. Zjistíme, že vypočítaná hodnota $10,3917 < 15,507$, proto přijímáme nulovou hypotézu.

H₀: Mezi navrhovateli rozvodu a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství neexistují statisticky významné rozdíly.

Výsledky je možné vysvětlovat působením náhody, mezi studovanými jevy tedy nemusí být souvislost.

Graf č. 27: Jaké jsou rozdíly mezi pohlavím navrhovatelů rozvodu a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství?

Interpretace dat

V kategorii trvání manželství od 0 – 4 let byli navrhovateli rozvodu sami respondenti ve 30 (14 %) případech, návrh na rozvod ze strany partnera či partnerky byl vznesen v 8 (3 %) případech, návrh rozvodu z obou stran byl vznesen v 18 (6 %) případech.

Kategorie od 5 – 9 let trvání manželství je zastoupena na straně samotných respondentů, jako navrhovatelů rozvodu ve 26 (9 %) případech, ze strany partnera či partnerky byl vzne-

sen návrh na rozvod ve 13 (5 %) případech, návrh z obou stran byl zastoupen v 11 (4 %) případech.

V kategorii trvání manželství od 10 – 14 let byli navrhovateli rozvodu sami respondenti ve 35 (13 %) případech, návrh na rozvod ze strany partnera či partnerky byl vznesen ve 12 (4 %) případech, návrh rozvodu z obou stran byl vznesen v 10 (4 %) případech.

Kategorie od 15 – 19 let trvání manželství je zastoupena na straně samotných respondentů, jako navrhovatelů rozvodu ve 23 (8 %) případech, ze strany partnera či partnerky byl vznesen návrh na rozvod v 17 (6 %) případech, návrh z obou stran byl zastoupen v 10 (4 %) případech.

Kategorie 20 a více let trvání manželství je zastoupena na straně samotných respondentů, jako navrhovatelů rozvodu ve 27 (10 %) případech, ze strany partnera či partnerky byl vznesen návrh na rozvod v 17 (6 %) případech, návrh z obou stran byl zastoupen ve 12 (4 %) případech.

Na rozdíl od iniciátorů rozvodu, kdy bylo vlastní zavinění zastoupeno v minimální míře, můžeme nyní pozorovat, jak byli pro změnu v podání návrhu na rozvod respondenti aktivní. Z analýzy vyplynulo, že mezi navrhovateli rozvodu a délkou trvání manželství neexistuje souvislost.

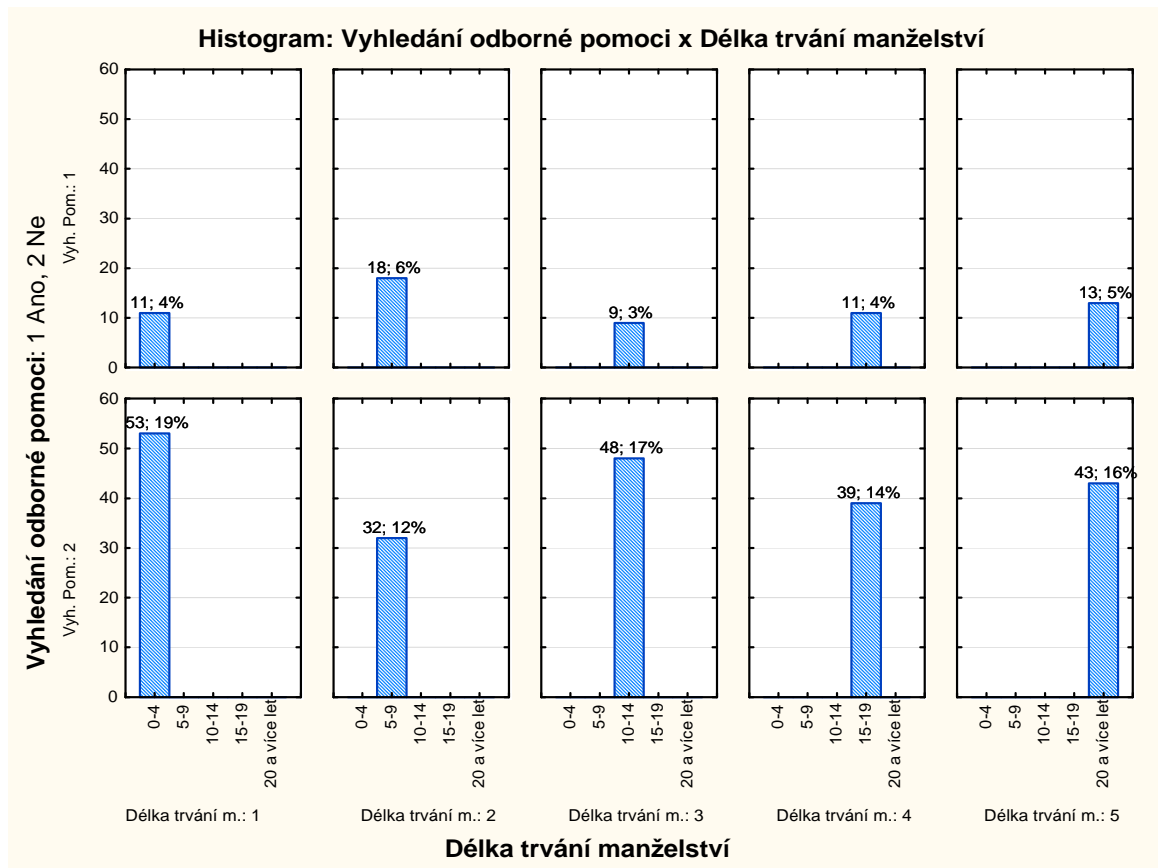
VO25: Jaká byla snaha respondentů vztah zachránit prostřednictvím odborné pomoci?

Zajímalo mě, zda se respondenti obrátili na odborníky z řad rodinných, manželských a mezilidských vztahů.

Tab. č. 27: Vyhledal/a jste s partnerem/partnerkou odbornou pomoc pro případnou záchranu Vašeho manželství?

Kontingenční tabulka						
Četnost označených buněk > 10						
(Marginální součty nejsou označeny)						
Vyhled. pomoci	Délka trvání m. 0-4 roky	Délka trvání m. 5-9 let	Délka trvání m. 10-14 let	Délka trvání m. 15-19 let	Délka trvání m. 20 a více let	Řádk. součty
	1	2	3	4	5	
Ano	11	18	9	11	13	62
Ne	53	32	48	39	43	215
Vš.skup.	64	50	57	50	56	277

Graf č. 28: Vyhledal/a jste s partnerem/partnerkou odbornou pomoc pro případnou ochranu Vašeho manželství?

Interpretace dat

Pouhých 62 (22 %) respondentů se obrátilo v řešení nepříznivé životní situace na odborníky. Zbýlých 215 (78 %) respondentů odbornou pomoc vůbec nevyhledalo.

Konkrétněji můžeme z grafu vyčíst, že v kategorii od 0 – 4 let trvání manželství odbornou pomoc vyhledalo 11 (4 %) respondentů, zato 53 (19 %) respondentů nikoliv.

V kategorii od 5 – 9 let trvání manželství se na odborníky obrátilo 18 (6 %) respondentů, 32 (12 %) respondentů nikoliv.

V kategorii od 10 – 14 let trvání manželství vyhledalo odborníky 9 (3 %) respondentů, 48 (17 %) respondentů nevyhledalo nikoho.

V kategorii od 15 do 19 let trvání manželství vyhledalo odbornou pomoc 11 (4 %) respondentů, 39 (14 %) vůbec ne.

V kategorii 20 a více let trvání manželství spoléhalo na pomoc odborníků 13 (5 %) respondentů, 43 (16 %) se o to vůbec nepokusilo.

Snahu o záchranu manželství tedy nejvíce projevila kategorie od 5 – 9 let trvání manželství.

5.2 Shrnutí výzkumu

Cílem výzkumu bylo zmapovat problematiku rozpadu manželství v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství, zmapovat iniciátory a navrhovatele rozvodu, zmapovat jednotlivé příčiny rozpadu manželství a zjistit, zda využili respondenti pomoci odborníků pro záchranu manželství.

Výzkum proběhl na základě kvantitativní metody dotazníkového šetření. Respondenty byly rozvedené osoby z celé České republiky. Dotazník v elektronické verzi vyplnilo 253 respondentů, v tištěné verzi jsem ze 40 rozdaných dotazníků zpracovala pouze 24 z nich. Návratnost dotazníků v tištěné podobě tedy činila 73 %.

Výsledky byly vyjádřeny pomocí tabulek a grafů. K ověření hypotéz jsme použili testu dobré shody chí-kvadrátu. Na základě jeho výpočtu jsme stanovené hypotézy potvrdili či vyvrátili.

H4: Předpokládáme, že mezi iniciátory rozvratu manželství a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství existují statisticky významné rozdíly. Na základě výpočtů nedošlo k potvrzení statisticky významných rozdílů. Dospěli jsme k závěru, že iniciátoři rozvratu manželství nemají s jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství souvislost. Proto musíme vyvrátit stanovenou hypotézu H4.

H5: Předpokládáme, že podíl alkoholismu, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly. Data nespĺňovala předpoklady chí-kvadrátu, hypotézu H5 nešlo zodpovědět.

H6: Předpokládáme, že podíl patologického hráčství, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly. Data nespĺňovala předpoklady chí-kvadrátu, hypotézu H6 nešlo zodpovědět.

H7: Předpokládáme, že podíl workholismu, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly. Data nespĺňovala předpoklady chí-kvadrátu, hypotézu H7 nešlo zodpovědět.

H8: Předpokládáme, že podíl rozdílnosti názorů, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné

rozdíly. Na základě výpočtů chí-kvadrátu nedošlo k potvrzení statisticky významných rozdílů, proto hypotézu H8 odmítáme. Z výsledků vyplynulo, že podíl rozdílnosti názorů, jako příčiny rozvratu manželství nemá souvislost s jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství.

H9: Předpokládáme, že podíl rozdílnosti zájmů, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly. Ani v tomto případě nedošlo k potvrzení statisticky významných rozdílů. Na základě výpočtu chí-kvadrátu jsme přijali nulovou hypotézu, která tvrdí, že mezi podílem rozdílnosti zájmů, jako příčiny rozvratu manželství a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství neexistuje souvislost. Proto také nelze potvrdit stanovenou hypotézu H9.

H10: Předpokládáme, že podíl výrazného věkového rozdílu, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly. Data nesplňovala předpoklady chí-kvadrátu, hypotézu H10 nešlo zodpovědět.

H11: Předpokládáme, že podíl neuváženého sňatku, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly. Podle výpočtů chí-kvadrátu došlo k potvrzení statisticky významných rozdílů. Přijali jsme alternativní hypotézu a potvrdili tím stanovenou hypotézu H11.

H12: Předpokládáme, že podíl vyhasnutí vztahu, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly. Podle výpočtů chí-kvadrátu nebyly zjištěny statisticky významné rozdíly mezi sledovanými jevy. Zamítli jsme alternativní hypotézu a přijali hypotézu nulovou. Nedošlo tak k potvrzení stanovené hypotézy H12.

H13: Předpokládáme, že podíl nezájmu o rodinu, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly. Tato hypotéza byla na základě výpočtů zamítnuta. Nebyly prokázány statisticky významné rozdíly mezi podílem nezájmu o rodinu, jako příčiny rozvratu manželství a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství. Proto vyvracíme stanovenou hypotézu H13.

H14: Předpokládáme, že podíl nedostatečné komunikace, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly. Ani zde nedošlo ke zjištění statisticky významných rozdílů. Zamítli jsme

hypotézu alternativní a přijali hypotézu nulovou. Také v tomto případě došlo k vyvrácení stanovené hypotézy H14.

H15: Předpokládáme, že podíl sexuálních neshod, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly. Podle výpočtů chí-kvadrátu nebyly zjištěny statisticky významné rozdíly mezi sledovanými jevy. Zamítli jsme alternativní hypotézu a přijali hypotézu nulovou. Nedošlo tak k potvrzení stanovené hypotézy H15.

H16: Předpokládáme, že podíl finančních neshod, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly. I v tomto případě nedošlo k potvrzení statisticky významných rozdílů. Na základě výpočtů chí-kvadrátu jsme zamítli alternativní hypotézu a přijali hypotézu nulovou, tedy že mezi sledovanými jevy nejsou statisticky významné rozdíly. Proto vyvracíme stanovenou hypotézu H16.

H17: Předpokládáme, že podíl zdravotních důvodů, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly. Data nesplňovala předpoklady chí-kvadrátu, hypotézu H17 nešlo zodpovědět.

H18: Předpokládáme, že podíl zasahování do vztahu ostatními členy rodiny, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly. Data nesplňovala předpoklady chí-kvadrátu, hypotézu H18 nešlo zodpovědět.

H19: Předpokládáme, že podíl nevěry, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly. Na základě výsledků testu dobré shody chí-kvadrátu došlo také v tomto případě k potvrzení statisticky významných rozdílů. Hypotézu H19 můžeme tedy potvrdit.

H20: Předpokládáme, že podíl žárlivosti, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly. Díky výpočtům testu dobré shody chí-kvadrátu nedošlo k potvrzení statisticky významných rozdílů. Vyvracíme stanovenou hypotézu H20.

H21: Předpokládáme, že podíl domácího násilí, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly. Data nesplňovala předpoklady chí-kvadrátu, hypotézu H21 nešlo zodpovědět.

H22: Předpokládáme, že podíl odsouzení pro trestný čin, jako příčiny rozvratu manželství vykazuje v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství statisticky významné rozdíly. Data nesplňovala předpoklady chí-kvadrátu, hypotézu H22 nešlo zodpovědět.

H24: Předpokládáme, že mezi navrhovateli rozvodu a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství existují statisticky významné rozdíly. Na základě výpočtů nedošlo k potvrzení statisticky významných rozdílů. Dospěli jsme k závěru, že mezi navrhovateli rozvodu a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství není souvislost. Proto musíme vyvrátit stanovenou hypotézu H24.

Na základě dat dotazníkového šetření jsme dospěli k hlavnímu výzkumnému cíli, jehož úkolem bylo zmapovat problematiku rozpadu manželství v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství. Následují jeho dílčí interpretace.

Zmapovat iniciátory a navrhovatele rozvodu v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství

Iniciátory rozvratu manželství byli nejčastěji v kategorii od 0 – 4 let, 5 – 9 let, 10 – 14 let trvání manželství partneři či partnerky respondentů, v kategorii 15 – 19 let a 20 a více let trvání manželství přiznali respondenti příčinu na obou stranách. Vlastní přičinění na rozvratu manželství přiznalo ve všech kategoriích délky trvání manželství nejméně respondentů. Z výsledků je zřejmé, že čím déle páry v nespokojeném manželství setrývaly, tím více se na rozvratu manželství oba partneři podíleli.

Navrhovateli rozvodu byli nejčastěji sami respondenti, a to ve všech kategoriích délky trvání manželství. V kategorii od 0 – 4 let trvání manželství byli nejméně zastoupeni jako navrhovatelé rozvodu partneři či partnerky respondentů, v kategorii od 5 – 9, 10 – 14 let, 15 – 19 let, 20 a více let délky trvání manželství byli navrhovateli rozvodu nejméně zastoupení shodně ve 4 % oba partneři.

Můžeme si všimnout souvislosti mezi iniciátory a navrhovateli rozvodu. Partneři či partnerky respondentů byli ti, co nejčastěji zavedli příčinu rozvratu manželství, sami respondenti pak byli ti, kdo návrh na rozvod vyslovili.

Zmapovat jednotlivé příčiny rozpadu manželství v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství.

Tab. č. 28: *Jednotlivé příčiny rozpadu manželství v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství.*

0 - 4 roky	5 - 9 let	10 - 14 let	15 - 19 let	20 a více let
1. Rozdílnost názorů	1. Rozdílnost názorů	1. Nedostat. komunik.	1. Nedostat. komunik.	1. Nedostat. komunik.
2. Nedostat. komunik.	Nedostat. komunik.	2. Rozdílnost názorů	2. Rozdílnost názorů	2. Rozdílnost názorů
3. Rozdílnost zájmů	2. Vyhasnutí vztahu	Vyhasnutí vztahu	Rozdílnost zájmů	3. Vyhasnutí vztahu
4. Vyhasnutí vztahu	3. Rozdílnost zájmů	3. Nezájem o rodinu	3. Vyhasnutí vztahu	4. Rozdílnost zájmů
5. Neuvážený sňatek	4. Nevěra	4. Rozdílnost zájmů	4. Nevěra	5. Nevěra
Finanční neshody	5. Sexuální neshody	5. Finanční neshody	5. Žárlivost	6. Sexuální neshody
6. Nezájem o rodinu	Finanční neshody	6. Sexuální neshody	6. Nezájem o rodinu	7. Nezájem o rodinu
Nevěra	6. Zasad. do vztahu	Nevěra	Sexuální neshody	8. Neuvážený sňatek
7. Sexuální neshody	Žárlivost	7. Žárlivost	7. Neuvážený sňatek	9. Finanční neshody
8. Žárlivost	7. Neuvážený sňatek	8. Neuvážený sňatek	Finanční neshody	Žárlivost
9. Alkoholismus	Nezájem o rodinu	9. Alkoholismus	8. Zasad. do vztahu	10. Alkoholismus
10. Zasad. do vztahu	8. Zdravotní důvody	10. Domácí násilí	9. Alkoholismus	11. Domácí násilí
Domácí násilí	Domácí násilí	11. Zasad. do vztahu	10. Domácí násilí	12. Patologické hráčství
11. Patologické hráčství	Alkoholismus	12. Patologické hráčství	11. Zdravotní důvody	Workholismus
Workholismus	9. Patologické hráčství	Workholismus	Výrazný věk. rozdíl	13. Zasad. do vztahu
Výrazný věk. rozdíl	Workholismus	13. Zdravotní důvody	Patologické hráčství	14. Výrazný věk. rozdíl
12. Zdravotní důvody		Výrazný věk. rozdíl	Workholismus	
		14. Odsouz. pro trest. čin		

V uvedené tabulce si můžeme povšimnout zajímavých výsledků. První kategorie od 0 – 4 let trvání manželství uváděla jako nejčastější příčinu rozvratu manželství rozdílnost názorů. Kategorie od 5 – 9 let trvání manželství uváděla jako nejčastější příčinu rozvratu manželství jak rozdílnost názorů, tak nedostatečnou komunikaci. Naproti tomu zbylé 3 kategorie od 10 – 14 let, 15 – 19 let, 20 a více let trvání manželství uváděly na první příčce nedostatečnou komunikaci, jako příčinu rozvratu manželství. Výsledky odpovídají statistickým údajům ČSÚ, protože dle jejich měření je nejčastější příčinou rozvratu manželství „Rozdílnost povah, názorů, zájmů“ (viz. Kapitola 2.1). Kromě komunikačních dovedností partnerů selhal ale ještě jeden důležitý faktor, a tj. citový. Všechny kategorie délky trvání manželství vnímají vyhasnutí vztahu v poměrně srovnatelných příčkách, od druhého do čtvrtého místa. Je zajímavé, že tato situace může tak často nastat už i v první kategorii od 0 – 4 let trvání manželství. Následující příčinou rozvratu manželství byla nevěra, která si vysloužila 4. místo v kategorii od 5 – 9 let, od 15 – 19 let, 20 a více let trvání man-

želství. Na páté pozici se v prvních třech kategoriích od 0 – 4 let, 4 – 9 let, 10 – 14 let trvání manželství sešly finanční neshody, jako příčina rozvratu manželství. Tento fakt odpovídá aktuální finanční situaci obyvatel ČR, kdy se vlivem splácení nejrůznějších úvěrů a hypoték dostávají do dluhové pasti. Také nezáměr o rodinu byl jednou z nejčastějších příčin rozvratu manželství, především v kategorii od 10 – 14 let, v umístění od třetí do sedmé pozice. Následně hrály svou roli sexuální neshody, zejména v kategorii od 5 – 9 let trvání manželství, od pátého do sedmého místa, a také žárlivost, nejvíce v kategorii od 15 – 19 let, na pozici od pátého místa po deváté. Alkoholismus, jako takový mě překvapil, protože jeho zastoupení odpovídá osmé až desáté příčce v tabulce, rozdíl v jeho vlivu na rozvrat manželství nejsou u jednotlivých kategorií délky trvání manželství nijak významné. Ostatní příčiny byly zastoupeny v ojedinělých případech, jejich preference dle míry zavinění se u jednotlivých kategorií délky trvání manželství poměrně liší a nějakou významnou shodu zde již není možno pozorovat. Z výsledků mě překvapila zejména skutečnost, že srovnáme-li příčiny rozvratu manželství u první a poslední kategorie délky trvání manželství, nalezneme na stejných nebo jen mírně vzdálených příčkách stejné příčiny rozvratu manželství.

Zjistit, zda využili respondenti pomoci odborníků pro záchranu manželství v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství.

Pomoci odborníků, se snahou udržet problémové manželství, využili nejčastěji respondenti z kategorie od 5 – 9 let trvání manželství, následovala kategorie 20 a více let trvání manželství, poté shodně kategorie od 0 – 4 let a 15 – 19 let trvání manželství a jako poslední této služby využili respondenti z kategorie 10 – 14 let trvání manželství. Celkem se jednalo o zastoupení respondentů od 6 % do 4 %, stále je zde ovšem ve více než 75 % případů převaha těch, kteří této možnosti vůbec nevyužili. Můžeme se tedy zamyslet, zda je tato skutečnost dána nezájmem partnerů nechat si radit od jiných (cizích) osob, nebo mají tyto služby nedostatečnou osvětu, či jsou vztahy opravdu v tak narušeném stavu, že šance na jejich záchranu dle partnerů opravdu neexistuje.

ZÁVĚR

V diplomové práci jsem se zaměřila na oblast problematiky rozpadu manželství v rámci délky jeho trvání. Již v úvodu jsem zmiňovala důvody, proč je třeba se tímto tématem zabývat. Ačkoliv je problematika rozpadu manželství velmi diskutovaným tématem, je třeba ji věnovat stále více pozornosti. Konfliktům se dříve či později nevyhne žádný vztah, proto bychom se měli naučit tyto situace zdárně řešit. Manželské páry by měly na vztahu neustále pracovat, upevňovat jej a možnosti vztah ukončit by měli partneři využít jen v nejkrajnějších případech, tedy v situacích, kdy vyčerpali všech možností na jeho záchranu. Podle alarmujících výsledků rozvodovosti posledních let se domnívám, že bez snahy partnerů problémy řešit pozbude instituce manželství v příštích generacích svůj smysl.

Část teoretická, opírající se o poznatky ze zmiňované oblasti, je doplněna částí praktickou. Ta je založena na dotazníkovém výzkumném šetření. Cílem výzkumu bylo zmapovat problematiku rozpadu manželství v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství. Zpracování údajů nabízím v podkapitole 4.1 a 4.2. Data poskytla odpověď na všechny stanovené výzkumné otázky, tím byl také splněn cíl výzkumu.

Nejčastějšími důvody, proč manželství respondenti vůbec uzavřeli, byly láska a rodina (dítě, těhotenství či touha po vlastní rodině), a to ve všech kategoriích trvání manželství (0 – 4, 5 – 9, 10 – 14, 15 – 19, 20 a více let).

Přítomnost dětí v manželství byla důvodem, proč v nespokojeném vztahu nadále setrvat, zejména pro kategorii od 10 – 14 let trvání manželství.

Co se jednotlivých příčin rozvratu manželství týká, překvapila mě skutečnost, že srovnáme-li příčiny rozvratu manželství u první a poslední kategorie délky trvání manželství, nalezneme na stejných nebo jen mírně vzdálených příčkách stejné příčiny rozvratu manželství. Nejpočetněji byly zastoupeny u všech kategorií délky trvání manželství následující příčiny: nedostatečná komunikace, rozdílnost názorů, rozdílnost zájmů, vyhasnutí vztahu. Ostatní konkrétní příčiny rozvratu manželství se mírně liší, jejich přehled nabízí tabulka č. 28.

Jako iniciátory příčin rozvratu manželství uváděli respondenti nejčastěji své partnery či partnerky, naopak s návrhem na rozvod přicházeli ve všech kategoriích délky trvání manželství nejčastěji sami respondenti.

Pouhých 22 % respondentů se dokázalo obrátit v nepříznivé životní situaci na odborníky se snahou problémy řešit. Nejvíce chtěla docílit změny kategorie od 5 – 9 let trvání manželství.

Vzhledem k tomu, že dotazníkové šetření představuje kvůli nízkému počtu respondentů pouze malý vzorek do šetřené problematiky, pravděpodobně nebude mít obecnou platnost (vyjímaje prvních čtyř příčin rozvratu manželství, které se shodují se statistickými údaji ČSÚ).

Přínos práce spatřuji především ve zmapování jednotlivých příčin rozvratu manželství v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství, o nichž jsem se před začátkem výzkumu neměla možnost dočíst. Dále mě překvapilo zjištění, jak málo využívali respondenti pomoci odborníků pro případnou záchranu manželství, proto se domnívám, že právě tento poznatek by mohl být vhodným podnětem pro další rozsáhlejší bádání.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 1 ADU, 2012. Porodnost stále klesá a s ní i miminkovský byznys. In: *Česká televize* [online]. © 1996 - 2013 [cit. 2013-18-1]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/189331-porodnost-stale-klesa-a-s-ni-i-miminkovsky-byznys/>
- 2 ARISTOTELÉS, 1996. *Etika Níkomachova*. Praha: Petr Rezek. Cit. podle ŠRAJER, Jindřich a Libor MUSIL, 2008. *Etické kontexty sociální práce s rodinou*. Olomučany: Albert. ISBN 978-80-7326-145-0.
- 3 BURNS, David D., 1999. *The feeling good handbook*. New York: Plume.
- 4 ČESKO. Zákon č. 262 ze dne 21. dubna 2006 Zákoník práce. In: *Prácepropravni-ky.cz* [online]. Dostupné z: <http://www.pracepropravni-ky.cz/zakony/zakonik-prace-uplne-zneni>
- 5 ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2012. *Rozvodovost* [online]. © 2013 [cit. 2012-10-10]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost>
- 6 ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2012. *Sňatečnost* [online]. © 2013 [cit. 2012-10-10]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/snatecnost>
- 7 ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2012. *Statistická ročenka české republiky 2012* [online]. © 2013 [cit. 2013-26-01]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2012ediciplan.nsf/kapitola/0001-12-r_2012-0400
- 8 ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2012. *Vývoj obyvatelstva České republiky v roce 2010. Rozvodovost* [online]. © 2013 [cit. 2013-27-01]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2011ediciplan.nsf/t/F7003184C8/\\$File/400711a3.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011ediciplan.nsf/t/F7003184C8/$File/400711a3.pdf)
- 9 ČÍRTKOVÁ, Ludmila, 2006. Domácí násilí: Fakta a paradoxy. *Sociální práce/Sociální práca* [online]. Roč. č. 6, č. 2 [cit. 2013-23-1]. Dostupné z: <http://www.socialniprace.cz/soubory/2006-2-090221133657.pdf>
- 10 ČTK, 2012. Třetina Čechů přiznává nevěru, ve skutečnosti je číslo mnohem vyšší. In: *Novinky.cz* [online]. © 2003 – 2013 [cit. 2013-27-1]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zena/vztahy-a-sex/261865-tretina-cechu-priznava-neveru-ve-skutecnosti-je-cislo-mnohem-vyssi.html>

- 11 DRS cit. podle HORSKÝ, Jan a Markéta SELIGOVÁ, 1996. *Rodina našich předků*. Praha: Lidové noviny. ISBN 80-7106-195-6.
- 12 DÜLMEN, van Richard, 1993. *Gesellschaft der Frühen Neuzeit. Kulturelles Handelndundsozialer Prozess*. Wien – Köln – Weimar. Cit. podle HORSKÝ, Jan a Markéta SELIGOVÁ, 1996. *Rodina našich předků*. Praha: Lidové noviny. ISBN 80-7106-195-6.
- 13 EXPERTNÍ SKUPINA ALIANCE PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ, 2007. *Domácí násilí* [online]. [Cit. 2013-28-1]. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/domacinasili/>
- 14 GOLA, Petr, 2012. Kolik stojí rozvod? In: *Dům financí.cz* [online]. © 2006 – 2013 [cit. 2013-28-1]. Dostupné z: <http://dumfinanci.cz/clanky/4195-kolik-stoji-rozvod/>
- 15 HALEY, Jay, 1976. *Uncommontherapy: Thepsychiatrictechniquesof Milton H. Erickson*. San Francisco: Josey-Bass. Cit. podle PLAŇAVA, Ivo, 2000. *Manželství a rodiny*. Brno: Doplněk. ISBN 80-7239-039-2.
- 16 HAMPLOVÁ, Dana, 2001. *Výsledky šetření rodiny a reprodukce*. Cit. podle KOCOURKOVÁ, Jiřina a Ladislav RABUŠIC, 2006. *Sňatek a rodina: zájem soukromý nebo veřejný?* Praha: Univerzita Karlova. ISBN 80-86561-93-3.
- 17 HAMPLOVÁ, Dana, 2003c. *Preferované partnerské uspořádání: sociodemografické a hodnotové rozdíly*. Cit. podle KOCOURKOVÁ, Jiřina a Ladislav RABUŠIC, 2006. *Sňatek a rodina: zájem soukromý nebo veřejný?* Praha: Univerzita Karlova. ISBN 80-86561-93-3.
- 18 HARTL, Pavel a Helena HARTOLOVÁ, 2009. *Psychologický slovník*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-569-1.
- 19 HORSKÝ, Jan a Markéta SELIGOVÁ, 1996. *Rodina našich předků*. Praha: Lidové noviny. ISBN 80-7106-195-6.
- 20 CHRÁSKA, Miroslav, 2007. *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.
- 21 KIMPLOVÁ, Tereza, 2008. *Základy psychologie manželského a rodinného soužití*. Ostrava: PedF OU. ISBN 978- 80-7368-619-2.
- 22 KLABOUC, Jiří, 1962. *Manželství a rodina v minulosti*. Praha: Orbis. ISBN 11-080-62.

- 23 KOCOURKOVÁ, Jiřina a Jiří RABUŠIC, 2006. *Sňatek a rodina: zájem soukromý nebo veřejný?* Praha: Katedra demografie a geodemografie PřF UK. ISBN 80-86561-93-3.
- 24 KOZLOVÁ, Lucie a Nicole TOMANOVÁ, 2005. Dobrovolné mateřství bez partnera. *Gender, rovné příležitosti, výzkum* [online]. Roč. č. 6, č. 1 [cit 2013-23-1]. Dostupné z: <http://www.genderonline.cz/cs/issue/3-rocnik-6-cislo-1-2005/10>
- 25 KŘIVOHLAVÝ, Jaro, 2008. *Konflikty mezi lidmi*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-407-6.
- 26 LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ, 2006. *Vývojová psychologie*. Vyd. 2. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-1284-9.
- 27 MAŘÍKOVÁ, Hana, 2003. *Rodičovská dovolená a muži*. Cit. podle Gender, rovné příležitosti, výzkum. Praha: Gender a sociologie AV ČR. Cit. podle ŠRAJER, Jindřich a Libor MUSIL, 2008. *Etické kontexty sociální práce s rodinou*. Olomučany: Albert. ISBN 978-80-7326-145-0.
- 28 MIŠÍKOVÁ, Jaroslava, 2003. *Základy sociologie rodiny*. Ostrava: PedF OU. ISBN 80-7042-291-2.
- 29 MOŽNÝ, Ivo, 2006. *Rodina a společnost*. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 80-86429-58-X.
- 30 MOŽNÝ, Ivo, 2002. *Česká společnost. Nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-624-1.
- 31 NÁRODNÍ SHROMÁŽDĚNÍ ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY. Zákon č. 94 ze dne 4. prosince 1963 o rodině a o změně a doplnění dalších zákonů. In: *Zákony ČR*. 1964, částka 1 – 29. Dostupné z: <http://www.zakonycr.cz/seznamy/094-1963-Sb-zakon-o-rodine.html>.
- 32 NEŠPOROVÁ, Olga, 2006. Harmonizace rodiny. Rodiny s otci na rodičovské dovolené. In: *Gender a sociologie* [online]. Roč. 7, č. 1 [cit 2013-23-1]. Dostupné z: <http://www.genderonline.cz/cs/issue/5-rocnik-7-cislo-1-2006/43>
- 33 NETMUMS, 2012. Manželská krize přichází už po třech letech. In: *Novinky.cz* [online]. Manchester, © 2003 – 2013 [cit. 2013-28-1]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zena/vztahy-a-sex/265533-manzelska-krize-prichazi-uz-po-trech-letech.html>

- 34 NOVÁK, Tomáš, 2010. *Manželství jako trvalý stres*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2799-8.
- 35 NOVÁK, Tomáš, 2004. *Jak předejít krizi v manželství*. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-0935-X.
- 36 NOVÁK, Tomáš a Bohumila PRŮCHOVÁ, 2005. *Předrozvodové a rozvodové poradenství*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-1449-3.
- 37 PAULÍK, Karel, 2009. *Vybrané poradenské a psychoterapeutické směry*. Ostrava: Ostravská univerzita. ISBN 978-80-7368-739-7.
- 38 PETRÁŠOVÁ, Lenka, 2005. Čechy okouzilo manželství na zkoušku. In: *OnaDnes.cz* [online]. © 1999 – 2013 [cit. 2013-18-1]. Dostupné z: http://ona.idnes.cz/cechy-okouzilo-manzelstvi-na-zkousku-d90-/zdravi.aspx?c=A050404_233447_sexualita_pol
- 39 PERNEROVÁ, Rotraud, D., 2000. *Tabu v rodinné komunikaci*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-363-3.
- 40 PLAMÍNEK, Jiří, 2012. *Konflikty a vyjednávání*. Vyd. 3. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4485-8.
- 41 PLAŇAVA, Ivo, 2000. *Manželství a rodiny*. Brno: Doplněk. ISBN 80-7239-039-2.
- 42 PLAŇAVA, Ivo, 1994. *Jak se nerozvádět*. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-7169-129-1.
- 43 PLZÁK, Miroslav, 1973. *Poznání a léčba poruch manželského soužití*. Praha: Avicenum.
- 44 RABUŠIC, Ladislav, 2000. *Hodnota dítěte. Demografie*. Č. 42, 286 – 290. Cit. podle VÁGNEROVÁ, Marie, 2007. *Vývojová psychologie II*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1318-5.
- 45 RYBA, J. *Reakce českých mužů na novou (feministickou) interpretaci postavení žen (pokus o typologii)*. Cit. podle VODÁKOVÁ, Alena a Olga VODÁKOVÁ et al., 2003. *Rod ženský. Kdo jsme, odkud jsme přišly, kam jdeme?* Praha: Sociologické nakladatelství. Cit. podle ŠRAJER, Jindřich a Libor MUSIL, 2008. *Etické kontexty sociální práce s rodinou*. Olomučany: Albert. ISBN 978-80-7326-145-0.
- 46 SOUDKOVÁ, Miluše, 2006. *O zdravých vztazích mezi lidmi: přátelství a manželství*. Brno: Doplněk. ISBN:80-7239-196-8.

- 47 SUCHÁNEK, Tomáš, 2009 – 2013. Rozvod manželství. In: *Rozvod online* [online]. © 2009 – 2013 [Cit. 2013-18-1]. Dostupné z: <http://www.rozvod-online.net/rozvod-manzelstvi>
- 48 ŠAMÁNKOVÁ, Dita a Tomáš NOVÁK, 2007. *Pravda a lež v partnerství*. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-1080-3.
- 49 VÁGNEROVÁ, Marie, 2007. *Vývojová psychologie II*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1318-5.
- 50 VAJSEJTLOVÁ, Barbora, 2010. Je společné bydlení dobrý nápad nebo sebevražda? Spíše to druhé. In: *OnaDnes.cz* [online]. © 1999 – 2013 [Cit. 2013-14-1]. Dostupné z: http://ona.idnes.cz/je-spolecne-bydleni-dobry-napad-nebo-sebevrazda-spis-to-druhe-p5y-/vztahy-sex.aspx?c=A100420_121000_ona_vztahy_jup
- 51 VENGLÁŘOVÁ, Martina, 2008. *Průvodce partnerským vztahem*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2054-8.
- 52 WEISS, Petr a Jaroslav ZVĚŘINA, 2001. *Sexuální chování v ČR*. Praha: Portál. EAN 9788071785583.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

H_0 Nulová hypotéza

H_A Alternativní hypotéza

χ^2 Chí – kvadrát

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. č. 1: Rozvodovost dle délky trvání manželství (ČSÚ, © 2012).....</i>	31
<i>Tab. č. 2: Jaké je zastoupení respondentů dle pohlaví v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	56
<i>Tab. č. 3: Z jakých důvodů uzavírali respondenti manželství, které později skončilo rozvodem v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství? .....</i>	58
<i>Tab. č. 4: Přítomnost dětí v manželství dle jednotlivých kategorií délky trvání manželství .....</i>	60
<i>Tab. č. 5: Vzbuzovala v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství přítomnost dětí snahu partnerů v neuspokojivém vztahu ještě nějakou dobu setrvat?.....</i>	61
<i>Tab. č. 6: Jaké jsou rozdíly mezi iniciátory rozvratu manželství a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství? .....</i>	63
<i>Tab. č. 7: Jak se podílel alkoholismus na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	66
<i>Tab. č. 8: Jak se podílelo patologické hráčství na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	68
<i>Tab. č. 9: Jak se podílel workholismus na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	70
<i>Tab. č. 10: Jak se podílela rozdílnost názorů na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	72
<i>Tab. č. 11: Jak se podílela rozdílnost zájmů na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	74
<i>Tab. č. 12: Jak se podílel výrazný věkový rozdíl na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	77
<i>Tab. č. 13: Jak se podílel neuvážený sňatek na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	79
<i>Tab. č. 14: Jak se podílelo vyhasnutí vztahu na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	81
<i>Tab. č. 15: Jak se podílel nezájem o rodinu na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	84
<i>Tab. č. 16: Jak se podílela nedostatečná komunikace na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?.....</i>	86

<i>Tab. č. 17: Jak se podílely sexuální neshody na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	89
<i>Tab. č. 18: Jak se podílely finanční neshody na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	91
<i>Tab. č. 19: Jak se podílely zdravotní důvody na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	94
<i>Tab. č. 20: Jak se podílelo zasahování do vztahu ostatními členy rodiny na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	96
<i>Tab. č. 21: Jak se podílela nevěra na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	98
<i>Tab. č. 22: Jak se podílela žárlivost na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	100
<i>Tab. č. 23: Jak se podílelo domácí násilí na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	103
<i>Tab. č. 24: Jak se podílelo odsouzení pro trestný čin na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	105
<i>Tab. č. 25: Jaké jiné příčiny rozvratu manželství respondenti ve výzkumu uváděli? .....</i>	107
<i>Tab. č. 26: Jaké jsou rozdíly mezi pohlavím navrhovatelů rozvodu a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství? .....</i>	108
<i>Tab. č. 27: Vyhledal/a jste s partnerem/partnerkou odbornou pomoc pro případnou záchranu Vašeho manželství? .....</i>	110
<i>Tab. č. 28: Jednotlivé příčiny rozpadu manželství v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství. ....</i>	116

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf č. 1: Zastoupení pohlaví respondentů ve výzkumu</i>	52
<i>Graf č. 2: Zastoupení dosaženého vzdělání respondentů ve výzkumu</i>	53
<i>Graf č. 3: Věkové zastoupení respondentů ve výzkumu</i>	53
<i>Graf č. 4: Jaké je zastoupení respondentů dle pohlaví v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?</i>	57
<i>Graf č. 5: Z jakých důvodů uzavírali respondenti manželství, které později skončilo rozvodem v rámci jednotlivých kategorií délky trvání manželství?</i>	58
<i>Graf č. 6: Přítomnost dětí v manželství dle jednotlivých kategorií délky trvání manželství</i>	60
<i>Graf č. 7: Vzbuzovala v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství přítomnost dětí snahu partnerů v neuspokojivém vztahu ještě nějakou dobu setrvat?</i>	62
<i>Graf č. 8: Jaké jsou rozdíly mezi iniciátory rozvratu manželství a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství?</i>	64
<i>Graf č. 9: Jak se podílel alkoholismus na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?</i>	66
<i>Graf č. 10: Jak se podílelo patologické hráčství na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?</i>	68
<i>Graf č. 11: Jak se podílel workholismus na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?</i>	70
<i>Graf č. 12: Jak se podílela rozdílnost názorů na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?</i>	73
<i>Graf č. 13: Jak se podílela rozdílnost zájmů na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?</i>	75
<i>Graf č. 14: Jak se podílel výrazný věkový rozdíl na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?</i>	77
<i>Graf č. 15: Jak se podílel neuvážený sňatek na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?</i>	80
<i>Graf č. 16: Jak se podílelo vyhasnutí vztahu na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?</i>	82
<i>Graf č. 17: Jak se podílel nezáměr o rodinu na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?</i>	85

<i>Graf č. 18: Jak se podílela nedostatečná komunikace na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?.....</i>	<i>87</i>
<i>Graf č. 19: Jak se podílely sexuální neshody na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	<i>90</i>
<i>Graf č. 20: Jak se podílely finanční neshody na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství.....</i>	<i>92</i>
<i>Graf č. 21: Jak se podílely zdravotní důvody na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	<i>94</i>
<i>Graf č. 22: Jak se podílelo zasahování do vztahu ostatními členy rodiny na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	<i>96</i>
<i>Graf č. 23: Jak se podílela nevěra na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	<i>99</i>
<i>Graf č. 24: Jak se podílela žárlivost na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	<i>101</i>
<i>Graf č. 25: Jak se podílelo domácí násilí na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství? .....</i>	<i>103</i>
<i>Graf č. 26: Jak se podílelo odsouzení pro trestný čin na rozvratu manželství v jednotlivých kategoriích délky trvání manželství?.....</i>	<i>105</i>
<i>Graf č. 27: Jaké jsou rozdíly mezi pohlavím navrhovatelů rozvodu a jednotlivými kategoriemi délky trvání manželství? .....</i>	<i>109</i>
<i>Graf č. 28: Vyhledal/a jste s partnerem/partnerkou odbornou pomoc pro případnou záchranu Vašeho manželství? .....</i>	<i>111</i>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha PI	Dotazník
Příloha PII	Kritické hodnoty testového kritéria chí-kvadrát
Příloha PIII	Žádost o rozvod manželství dohodou
Příloha PIV	Žádost o rozvod manželství bez dohody
Příloha PV	Vyhodnocení jednotlivých položek z dotazníku

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Dobrý den, jmenuji se Ivana Horskáková, jsem studentkou Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. V rámci své Diplomové práce na téma **Problematika rozpadu manželství v rámci délky jeho trvání** si Vás, rozvedené jedince, dovoluji požádat o vyplnění následujícího dotazníku. V případě, že nemáte vlastní zkušenost s rozvodem, dotazník nevyplňujte. Dotazník je zcela anonymní. U každé otázky označte pravdivě pouze jednu odpověď, nebude-li uvedeno jinak, a to **na základě zkušeností z manželství, v němž následoval první rozvod**. Otevřené otázky vyplňte vlastními slovy. Děkuji za Váš čas.

1. Jsem:
  - a) Žena
  - b) Muž

2. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
  - a) Základní
  - b) Střední s výučním listem
  - c) Střední s maturitní zkouškou
  - d) Vyšší odborné
  - e) Vysokoškolské

3. Váš věk (vypište):

4. Kolik Vám bylo let v době uzavření prvního manželství? (Vypište):

5. Jak dlouho trvalo Vaše první manželství? (Vypište, pozn. v počtu let):

6. Z jakého důvodu jste vstoupili do manželství, které později skončilo rozvodem? (Vypište, pozn. heslovitě):

7. Máte děti z manželství, které skončilo rozvodem? (V případě, že ne, pokračujte otázkou č. 9).
  - a) Ano
  - b) Ne

8. V případě, že máte děti, pokoušel/a jste se v prvním manželství, vůči nim, ještě nějakou dobu setrvat?
- Určitě ano
  - Spíše ano
  - Spíše ne
  - Určitě ne
9. Příčina rozvratu manželství byla na straně:
- Mé
  - Partnera, partnerky
  - Bylo to oboustranné

Za příčiny rozvratu Vašeho manželství považujete (označte na škále od 1 do 4, jak se s každou příčinou ztotožňujete):

Kategorie závislosti	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne
10. Alkoholismus	1	2	3	4
11. Patologické hráčství (sázení, závislost na automatech aj.)	1	2	3	4
12. Workholismus (závislost na práci)	1	2	3	4
Kategorie rozdílnost povah	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne
13. Rozdílnost názorů	1	2	3	4
14. Rozdílnost zájmů	1	2	3	4
15. Výrazný věkový rozdíl	1	2	3	4
Kategorie existenční problémy ve vztahu	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne
16. Neuvážený sňatek	1	2	3	4
17. Vyhasnutí vztahu	1	2	3	4
18. Nezáměr o rodinu	1	2	3	4
19. Nedostatečná komunikace	1	2	3	4
20. Sexuální neshody	1	2	3	4
21. Finanční neshody	1	2	3	4
22. Zdravotní důvody	1	2	3	4
23. Zasahování do vztahu ostatními členy rodiny	1	2	3	4

Kategorie další patologické jevy	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne
24. Nevěra	1	2	3	4
25. Žárlivost	1	2	3	4
26. Domácí násilí	1	2	3	4
27. Odsouzení pro trestný čin	1	2	3	4
28. Jiné důvody (dopíšte):				

29. Návrh na rozvod manželství vzešel:

- a) Z Vaší iniciativy
- b) Ze strany partnera/partnerky
- c) Bylo to oboustranné

30. Vyhledal/a jste s partnerem/partnerkou odbornou pomoc pro případnou záchranu Vašeho manželství?

- a) Ano
- b) Ne

31. Myslíte si, že se Vaše první manželství dalo ještě zachránit?

- a) Určitě ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Určitě ne

32. Jste rozhodnutý/á po zkušenostech z rozvodu uzavřít manželství nové?

- a) Určitě ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Určitě ne

PŘÍLOHA PII: KRITICKÉ HODNOTY TESTOVÉHO KRITÉRIA CHÍ-KVADRÁT

Stupně volnosti	Hladina významnosti	
	0,05	0,01
1	3,841	6,635
2	5,991	9,210
3	7,815	11,341
4	9,488	13,277
5	11,070	15,086
6	12,592	16,812
7	14,067	18,475
8	15,507	20,090
9	16,919	21,666
10	18,307	23,209
11	19,675	24,725
12	21,026	26,217
13	22,362	27,688
14	23,685	29,141
15	24,996	30,578
16	26,296	32,000
17	27,587	33,409
18	28,868	34,805
19	30,144	36,191
20	31,410	37,576
21	32,671	38,932
22	33,924	40,289
23	35,172	41,638
24	36,415	42,980
25	37,652	44,314
26	38,885	45,642
27	40,113	46,963
28	41,337	48,278
29	42,557	49,588
30	43,773	50,892

PŘÍLOHA PIII: ŽÁDOST O ROZVOD MANŽELSVÍ DOHODOU

Městský soud Brno
Polní 39
Brno

Žalobkyně: **Jméno a příjmení, rozená .....**
nar. dne .....
trvale bytem .....

Žalovaný: **Jméno a příjmení**
nar. dne .....
trvale bytem .....

o r o z v o d m a n ž e l s t v í -dvojmo-

Přílohy:

oddací list
rodný list nezl.
dohoda o vypořádání vzájemných majetkových vztahů
kolek 1000,- Kč

I.

Manželství mezi účastníky bylo uzavřeno dne ..... před Úřadem .....
U obou účastníků se jednalo o manželství první, oba účastníci řízení jsou občany České republiky. Poslední společné bydliště bylo v .....

Současně s tímto návrhem je ke zdejšímu soudu podán návrh na schválení dohody rodičů o úpravě poměrů k nezl. synovi ....., nar. dne ..... pro dobu před rozvodem i po rozvodu.

Důkaz: *oddacím listem účastníků*

rodným listem nezl.

rozsudkem zdejšího soudu o schválení dohody rodičů o úpravě poměrů k nezl.

výslechem účastníků

II.

Společnou domácnost zrušili účastníci řízení v ....., neboť manželské soužití již nefungovalo. Manželství je hluboce a trvale rozvráceno, a obnova manželství není možná.

Důkaz: *výslechem účastníků*

III.

Účastníci řízení splňují podmínky pro řízení o rozvod manželství ve smyslu ust. § 24a zákona o rodině, neboť manželství trvá více než jeden rok a účastníci řízení nevedou společnou domácnost více než šest měsíců. Žalovaný se k návrhu na rozvod manželství připojuje.

Smlouvu o vypořádání vzájemných majetkových vztahů a o vypořádání společného bydlení účastníci řízení uzavřeli a soudu předkládají.

Dohodu o úpravě poměrů nezl. pro dobu před rozvodem i po rozvodu účastníci řízení uzavřeli a zdejšímu soudu byl podán návrh na její schválení spolu s tímto návrhem.

Důkaz: *připojením žalovaného k žalobě*

smlouvou o vypořádání vzájemných majetkových vztahů a vypořádání společného bydlení rozvedených manželů

rozsudkem zdejšího soudu o schválení dohody rodičů o úpravě poměrů k nezl. výsledkem účastníků

Vzhledem k výše uvedenému navrhuji, aby soud vydal tento

r o z s u d e k :

Manželství uzavřené dne ..... před Úřadem ..... mezi ....., roz. ...., nar. dne ..... a ....., nar. dne ..... se rozvádí .

V ..... dne .....

podpis žalobkyně

PŘÍLOHA PIV: ŽÁDOST O ROZVOD MANŽELSVÍ BEZ DOHODY

Městský soud Brno
Polní 39
Brno

Žalobkyně: Jméno a příjmení, rozená .....
nar. dne .....
trvale bytem .....

Žalovaný: Jméno a příjmení
nar. dne .....
trvale bytem .....

o r o z v o d m a n ž e l s t v í -dvojmo-

Přílohy:
oddací list
rodný list syna
kolek 1000,- Kč

I.

Manželství účastníků řízení bylo uzavřeno dne ..... před Úřadem ..... U žalobce i žalobkyně se jednalo o manželství první, oba jsou občany České republiky. Dosavadní společné bydliště je v .....

Z manželství účastníků se narodil dne ..... syn ....., který je ke dni podání této žaloby zletilý.

Důkaz: *oddacím listem účastníků*

II.

Manželství účastníci uzavřeli asi po roční známosti. Manželské soužití již dlouhodobě nefunguje, zejména proto, že ..... (*popsat okolnosti rozvratu manželství*). Z uvedeného je zřejmé, že manželství účastníků je hluboce a trvale rozvráceno. Společnou domácnost účastníci řízení zrušili roce .....

Důkaz: *výslechem žalovaného*

Vzhledem k výše uvedenému navrhuji, aby soud vydal tento

r o z s u d e k :

Manželství uzavřené dne ..... před Úřadem ..... mezi ....., roz....., nar. dne ..... a ....., nar. dne ..... se rozvádí.

V ..... dne .....

podpis žalobkyně

PŘÍLOHA PV: VYHODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH POLOŽEK Z DOTAZNÍKU

Otázka č. 1 Jsem:

Kategorie	Tabulka četností:Pohlaví	
	Četnost	Procenta
1 Muž	92	33,21300
2 Žena	92	66,78700

Otázka č. 2 Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Kategorie	Tabulka četností:Vzdělání	
	Četnost	Procenta
1 Základní	3	1,08303
2 Stř. s výučním listem	48	17,32852
3 Stř. s maturitní zk.	140	50,54152
4 Vyšší odborné	24	8,66426
5 Vysokoškolské	62	22,38267

Otázka č. 3 Váš věk:

Kategorie	Tabulka četností:Věk	
	Četnost	Procenta
1 21-30 let	16	5,77617
2 31-40 let	119	42,96029
3 41-50 let	91	32,85199
4 50 a více let	51	18,41155

Otázka č. 4 Kolik Vám bylo let v době uzavření prvního manželství?

Kategorie	Tabulka četností:Věk resp. v době uzavření 1. manž.	
	Četnost	Procenta
17 let	1	0,36101
18 let	14	5,05415
19 let	22	7,94224
20 let	29	10,46931
21 let	28	10,10830
22 let	31	11,19134
23 let	23	8,30325
24 let	30	10,83032
25 let	28	10,10830
26 let	27	9,74729
27 let	13	4,69314
28 let	8	2,88809
29 let	6	2,16606
30 let	8	2,88809
31 let	3	1,08303
32 let	1	0,36101
33 let	2	0,72202
35 let	2	0,72202
36 let	1	0,36101

Otázka č. 5 Jak dlouho trvalo Vaše první manželství?

Kategorie	Tabulka četností:Délka trvání manželství	
	Četnost	Procenta
1 0-4 roky	64	23,10469
2 5-9 let	50	18,05054
3 10- 14 let	57	20,57762
4 15-19 let	50	18,05054
5 20 a více let	56	20,21661

Otázka č. 6 Z jakého důvodu jste vstoupili do manželství, které skončilo rozvodem?

Kategorie	Tabulka četností:Důvod vstupu do manž.	
	Četnost	Procenta
1 Láska	118	43,06569
2 Rodina	88	32,11679
3 Vnější vliv	10	3,64964
4 Existenční důvody	13	4,74453
5 Přirozený vývoj	22	8,02920
6 Ostatní	23	8,39416

Otázka č. 7 Máte děti z manželství, které skončilo rozvodem?

Kategorie	Tabulka četností:Děti	
	Četnost	Procenta
1 Ano	204	73,64621
2 Ne	73	26,35379

Otázka č. 8 V případě, že máte děti, pokoušel/a jste se v prvním manželství, vůči nim, ještě nějakou dobu setrvat?

Kategorie	Tabulka četností:Děti-důvod setrva	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	107	52,19512
2 Spíše ano	54	26,34146
3 Spíše ne	22	10,73171
4 Určitě ně	22	10,73171

Otázka č. 9 Příčina rozvratu manželství byla na straně:

Kategorie	Tabulka četností:Příčina rozvratu manž. na straně	
	Četnost	Procenta
1 Mé	56	20,21661
2 Partnera	112	40,43321
3 Oboustranné	109	39,35018

Otázka č. 10 Alkoholismus, jako příčina rozvratu manželství:

Kategorie	Tabulka četností:Alkohol	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	34	12,27437
2 Spíše ano	23	8,30325
3 Spíše ne	17	6,13718
4 Určitě ne	203	73,28520

Otázka č. 11 Patologické hráčství, jako příčina rozvratu manželství:

Kategorie	Tabulka četností:Patolog. hráčství	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	12	4,33213
2 Spíše ano	11	3,97112
3 Spíše ne	13	4,69314
4 Určitě ne	241	87,00361

Otázka č. 12 Workholismus, jako příčina rozpadu manželství:

Kategorie	Tabulka četností:Patolog. hráčství	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	12	4,33213
2 Spíše ano	11	3,97112
3 Spíše ne	13	4,69314
4 Určitě ne	241	87,00361

Otázka č. 13 Rozdílnost názorů, jako příčina rozvratu manželství:

Kategorie	Tabulka četností:Rozdílnost názorů	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	100	36,10108
2 Spíše ano	100	36,10108
3 Spíše ne	32	11,55235
4 Určitě ne	45	16,24549

Otázka č. 14 Rozdílnost zájmů, jako příčina rozvratu manželství:

Kategorie	Tabulka četností:Rozdílnost zájmů	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	82	29,60289
2 Spíše ano	86	31,04693
3 Spíše ne	46	16,60650
4 Určitě ne	63	22,74368

Otázka č. 15 Výrazný věkový rozdíl, jako příčina rozvratu manželství:

Kategorie	Tabulka četností:Výrazný věkový rozdíl	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	6	2,16606
2 Spíše ano	4	1,44404
3 Spíše ne	15	5,41516
4 Určitě ne	252	90,97473

Otázka č. 16 Neuvážený sňatek, jako příčina rozvratu manželství:

Kategorie	Tabulka četností:Neuvážený sňatek	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	38	13,71841
2 Spíše ano	59	21,29964
3 Spíše ne	41	14,80144
4 Určitě ně	139	50,18051

Otázka č. 17 Vyhasnutí vztahu, jako příčina rozvratu manželství:

Kategorie	Tabulka četností:Vyhasnutí vztahu	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	77	27,79783
2 Spíše ano	90	32,49097
3 Spíše ne	47	16,96751
4 Určitě ne	63	22,74368

Otázka č. 18 Nezájem o rodinu, jako příčina rozvratu manželství:

Kategorie	Tabulka četností:Nezájem o rodinu	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	40	14,44043
2 Spíše ano	76	27,43682
3 Spíše ne	57	20,57762
4 Určitě ně	104	37,54513

Otázka č. 19 Nedostatečná komunikace, jako příčina rozvratu manželství:

Kategorie	Tabulka četností:Nedostatečná komunikace	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	85	30,68592
2 Spíše ano	118	42,59928
3 Spíše ne	43	15,52347
4 Určitě ne	31	11,19134

Otázka č. 20 Sexuální neshody, jako příčina rozvratu manželství:

Kategorie	Tabulka četností:Sexuální neshody	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	27	9,74729
2 Spíše ano	88	31,76895
3 Spíše ne	82	29,60289
4 Určitě ne	80	28,88087

Otázka č. 21 Finanční neshody, jako příčina rozvratu manželství:

Kategorie	Tabulka četností:Finanční neshody	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	56	20,21661
2 Spíše ano	49	17,68953
3 Spíše ne	68	24,54874
4 Určitě ne	104	37,54513

Otázka č. 22 Zdravotní důvody, jako příčina rozvratu manželství:

Kategorie	Tabulka četností:Zdravotní důvody	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	4	1,44404
2 Spíše ano	11	3,97112
3 Spíše ne	44	15,88448
4 Určitě ne	218	78,70036

Otázka č. 23 Zasahování do vztahu ostatními členy rodiny, jako příčina rozvratu manželství:

Kategorie	Tabulka četností:Zasahování do vztahu ost. členy rodiny	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	16	5,77617
2 Spíše ano	35	12,63538
3 Spíše ne	44	15,88448
4 Určitě ne	182	65,70397

Otázka č. 24 Nevěra, jako příčina rozvratu manželství:

Kategorie	Tabulka četností:Nevěra	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	90	32,49097
2 Spíše ano	40	14,44043
3 Spíše ne	35	12,63538
4 Určitě ne	112	40,43321

Otázka č. 25 Žárlivost, jako příčina rozvratu manželství:

Kategorie	Tabulka četností:Žárlivost	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	43	15,52347
2 Spíše ano	54	19,49458
3 Spíše ne	61	22,02166
4 Určitě ne	119	42,96029

Otázka č. 26 Domácí násilí, jako příčina rozvratu manželství:

Kategorie	Tabulka četností:Domácí násilí	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	21	7,58123
2 Spíše ano	21	7,58123
3 Spíše ne	26	9,38628
4 Určitě ne	209	75,45126

Otázka č. 27 Odsouzení pro trestný čin, jako příčina rozvratu manželství:

Kategorie	Tabulka četností:Odsouzení pro trestný čin	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	1	0,36101
3 Spíše ne	10	3,61011
4 Určitě ne	266	96,02888

Otázka č. 28 Jiné důvody, jako příčina rozvratu manželství:

Kategorie	Tabulka četností: Jiné příčiny	
	Četnost	Procenta
Nezodpovědnost	1	2,77778
Stěhování se za prací do ciziny	2	5,55556
Vztah ze setrvačnosti	1	2,77778
Lenost	2	5,55556
Nereálná představa zestárnout s tímto partnerem	1	2,77778
Rozdílnost představ o budoucnosti	1	2,77778
Sobectví	1	2,77778
Soužití s prarodičem partnerky	1	2,77778
Láska	4	11,11111
Homosexualita	1	2,77778
Rozdílnost povah	1	2,77778
Neupřímnost	1	2,77778
Svoboda	2	5,55556
Revoluce	1	2,77778
Vazba na ovdovělého rodiče	1	2,77778
Pes	1	2,77778
Ztráta komunikace	1	2,77778
Změna temperamentu a chování ženy po porodu	1	2,77778
Svatba v cizině, jiná kultura	1	2,77778
Větší oblíbenost a pochopení partnera mými rodiči	1	2,77778
Osud	1	2,77778
Nevhodný výběr	1	2,77778
Povolání kamionáka	1	2,77778
Dítě s jinou	2	5,55556
Nedospělost	1	2,77778
Chronická lhářka	1	2,77778
Návrat partnera domů, do ciziny	1	2,77778
Neústupnost	1	2,77778
Nedostatek času	1	2,77778

Otázka č. 29 Návrh na rozvod manželství vzešel:

Kategorie	Tabulka četností: Návrh na rozvod	
	Četnost	Procenta
1 Z Vaší iniciativy	149	53,79061
2 Ze strany partnera/ partnerky	67	24,18773
3 Bylo to oboustranné	61	22,02166

Otázka č. 30 Vyhledal/a jste s partnerem/partnerkou odbornou pomoc pro případnou záchranu Vašeho manželství?

Kategorie	Tabulka četností: Vyhledání odb. pomoci pro záchranu manž.	
	Četnost	Procenta
1 Ano	62	22,38267
2 Ne	215	77,61733

Otázka č. 31 Myslíte si, že se Vaše první manželství dalo ještě zachránit?

Kategorie	Tabulka četností: Byla záchrana manželství možná?	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	15	5,41516
2 Spíše ano	68	24,54874
3 Spíše ne	96	34,65704
4 Určitě ne	98	35,37906

Otázka č. 32 Jste rozhodnutý/á po zkušenostech z rozvodu uzavřít manželství nové?

Kategorie	Tabulka četností: Myšlenky na další manželství	
	Četnost	Procenta
1 Určitě ano	70	25,27076
2 Spíše ano	73	26,35379
3 Spíše ne	85	30,68592
4 Určitě ne	49	17,68953